LUCIAN PENESCU

JOCUL NOPŢII

Colecţia Clepsidra

EDITURA Eminescu
Bucureşti 1978

Coperta de SERGIU DINCULESCU

Capitolul I

Vară fierbinte. Căldura zilei învăluia totul. Era ora opt, soarele dimineţii puternic şi şedinţa de tragere, la care nu sosisem la timp, motivat, trebuia să aibă loc. Adevărat chin. Alături, căpitanul Bărbulescu, micuţ, încărunţit – se pare moştenind neamul, mai puţin datorită grijilor – încerca neapărat ca fiecare lovitură ochită să fie punctată la maxim. Mă pregăteam deci, să fiu la înălţime, să repet performanţele din şcoala militară, cînd plutonierul major Atanasiu mă strigă.

— Tovarăşe căpitan Ganea. La telefon!

— ?

— Şefu'!

Trebuie să intervină ceva. În fiecare zi un eveniment nou. M-am obişnuit. Şi totuşi… Lucram cu şeful meu, maiorul Teodorescu, de doi ani şi pot spune că totul se concretizează într-o colaborare perfectă. Cîteva succese înregistrate ne-au convins de acest lucru şi mai era ceva, făceam totul cu plăcere, cu pasiune. Ei, dar asta-i o altă problemă. Oare, gîndeam, s-a întîmplat ceva deosebit, urgent, care nu suferă amînare? Sau…

— Să trăiţi. Ascult.

— Bogdane…

Aşa obişnuia să mă numească şefu. Numai în şedinţă: mi se adresa cu tovarăşul căpitan Ganea.

Telefonul instalat în maşină funcţiona perfect.

— … Cum stai cu tragerea?

Diplomat şeful ăsta al meu. De tragere nu-i ardea lui acum!

— Nu am început.

— Execut-o şi cît mai urgent te deplasezi în apropierea satului Bunget, acolo unde muzeul judeţean are deschis un şantier de săpături… arheologice. Ştii unde?

— Bănuiesc. Am fost astă-toamnă la vînătoare. Este în apropierea pădurii Cojasca.

— Cam aşa ceva. Te va aştepta procurorul şi laboratorul nostru.

— S-a întîmplat iarăşi?…

— Iarăşi. Vezi ce este. Un bărbat a fost găsit mort. Atenţie multă. Să fie totul în regulă.

— Cine a anunţat?

— Plutonierul major Nistoran. şeful postului de miliţie din comuna V. Aştept un telefon de la tine. Trebuie să informez pe tovarăşul colonel.

— Înţeles. Voi raporta.

Pauză de cîteva secunde. Apoi…

— Succes.

Nu am adăugat nimic, telefonul fiind închis imediat. Am privit mut la plutonierul major, conducătorul auto, şi apoi am spus:

— Tovarăşe Atanasiu, într-o oră să fii pregătit. Mergem în comuna V., însă pe drumul naţional 72.

Cunoşteam bine şantierul. În plină cîmpie, între un sătuc de cîteva case aşezate cu multă simetrie pe trei uliţe şi o pădure întinsă de stejari, rămăşiţe ale codrului Vlăsiei. Nici un izvor, nici o gîrlă. Ba, o albie secată, toamna plină de apă, alimentată mereu de ploi, şi primăvara, de topirea zăpezii. Altminteri, cît vezi cu ochii, numai pămînt, semănat cu grîu, acum secerat, şi între mirişte, şantierul. Mai era ceva. O baracă imensă, ca un hangar, şi vreo şase corturi în culori vii. Sosiseră deja procurorul Florescu de la judeţ, medicul legist Sima, echipa noastră, plutonierul major Radu Nistoran.

— Să trăiţi. Am întîrziat…

— Ştiam. Mi-a spus maiorul Teodorescu.

Răspunsul l-a dat procurorul. Grăsuţ, brunet, să fi avut cam cincizeci de ani, dar nici un fir de păr alb. Fuma agale, răspundea rar, întotdeauna plictisit. Şi totuşi era un om de inimă, priceput. Îl cunoşteam de aproape un an. Soluţionasem împreună cîteva cazuri. L-am privit direct.

— Unde-i?

Nu a întors capul. Cu mîna mi-a indicat direcţia.

— La vreo doi kilometri. Ne aşteaptă ajutorul şefului de post. Cum zici că-l cheamă, Nistoran?

— Plutonier Ivaşcu.

Îmbarcîndu-ne în maşini, ne îndreptam spre locul unde a fost găsit trupul victimei, nu înainte de a ordona plutonierului major Nistoran.

— Rămîi aici cu… tovarăşii.

Şi către grupul de cercetători strînşi ceva mai departe:

— Deocamdată nimeni nu părăseşte şantierul fără aprobarea mea.

Drumul pe mirişte nu-i greu de străbătut chiar pentru o Dacie, care, în cîteva minute, a înghiţit distanţa. Plutonierul Ivaşcu, la o mică depărtare de victimă, asudat tot, salută regulamentar. Apoi echipa intră în acţiune. Foaia de plastic, mată, înlăturată şi… Cu faţa căzută lateral, păr cărunt, să fi avut aproape şaizeci de ani, victima, îmbrăcată în pantaloni de culoare gri deschis, cămaşă de aceeaşi nuanţă, şi în picioare, nişte pantofi mari, cu talpă de cauciuc. O rană adîncă în ceafă. În rest, nimic să reţină atenţia. Măsurarea distanţelor, împărţirea terenului în parcele, fotografiile – schiţă, ale obiectelor principale, ca şi măsurătorile fotografice, apoi culegerea probelor, percheziţia cadavrului, alte fotografii şi, în timp ce se pregătea întocmirea procesului-verbal, ridicarea în plan a locului faptei, a venit rîndul medicului să intre în acţiune.

M-am adresat plutonierului, ca să cîştig timp.

— Nistoran l-a găsit?

— Nu, tovarăşe căpitan. Chiar eu. Tovarăşul plutonier major v-a anunţat, însă.

Şi după o scurtă pauză în care ocoli cu privirea întregul grup. continuă:

— A venit la post Florica Munteanu, nevasta cabanierului, şi ne-a spus că un om a fost omorît pe cîmp. Zicea că este un arhitect de la săpături, unul Nistor, dar nu este sigură.

— Omorît?

— Aşa a spus.

Priveam de-a lungul cîmpiei, departe, acolo unde pădurea prindea contur şi unde se afla cabana cu pricina, de fapt un motel nu prea arătos. Anul trecut petrecusem acolo cîteva ceasuri. Arată la fel sau schimbat? Într-un an nu au amenajat,

probabil, mare lucru. Oare de ce mă interesează acest fapt? Fiindcă am reţinut spusele nevestei responsabilului: omorît. Rana din ceafă să fi dat verdictul?

— Şi?

— Am venit aici, am luat primele măsuri ce se impun…

— Cînd aţi venit?

— La orele şapte dimineaţa… Dar a fost omorît… a murit mai de mult. Florica Munteanu l-a găsit în jur de ora şase, cînd trecea la cabană.

— Florica locuieşte în sat?

— Nu, acolo, la motel.

— Atunci??

—?!

Şi parcă vinovat de tot, plutonierul silabisi.

— Am socotit că mai important este să iau măsuri de conservare…

— Foarte bine ai procedat. Foarte bine.

De data aceasta interveni procurorul Florescu.

— Pe cei din şantier i-am anunţat noi. Nu ştiau nimic. Se pare că este unul dintre ei. Fiindcă într-adevăr lipseşte Pavel Nistor. Îl vor identifica curînd.

Şi către băieţii din echipă:

— Vreun act, ceva?

— Nimic, tovarăşe procuror.

Pauză. Penibile clipe.

— Flori ca Munteanu unde este?

A răspuns plutonierul:

— S-a dus la cabană. I-am spus că va fi chemată de dumneavoastră. Adică de noi, de miliţie, pentru cercetări.

Fără a lua în seamă răspunsul, mă adresai şoferului de pe Dacie:

— Adu de la şantier pe şef, trebuie să fie vreunul… şi încă doi-trei.

— Şase sînt de toţi, căpitane. Să-i aducă pe toţi. Avea dreptate procurorul Florescu.

— Fie. Faci două drumuri.

— Mă descurc eu.

Şi ca la început, cînd toate gîndurile aleargă haotic, am încercat să mi le ordonez.

— Doctore, ceva deosebit?

— Mde. Se pare că este mort de aproape zece ore.

— Asta înseamnă că a murit aseară, în jurul orei zece.

— A murit?... Poate a fost omorît...

— Vom vedea, tovarăşe procuror.

— Cert este, continuă medicul, că victima s-a aflat într-o stare avansată de beţie...

Întrerupere firească. Am cerut celor de pe şantier să recunoască victima. Toţi au dat acelaşi răspuns. Pavel Nistor, 58 ani, licenţiat în istorie, angajatul Muzeului judeţean, pînă ieri component al echipei care execută săpături arheologice la locul unde se bănuieşte că ar fi o mănăstire veche de peste patru veacuri, din vremea lui Pătraşcu cel Bun.

— Pentru aceasta v-am deranjat. Deocamdată vă rog să vă reîntoarceţi la şantier, fără să plecaţi în alt loc. În cursul zilei vom sta puţin de vorbă. Formalităţile...

— Desigur, desigur.

Bănuiesc că cel mai util în dezlegarea necunoscutelor va fi şeful şantierului. Un om încă tînăr, la vreo patruzeci de ani, corect îmbrăcat şi care ignorînd căldura tot mai puternică, purta haină. Din pînză albastră de doc, dar de... faţă de noi, din care trei în uniforme...

Rămaşi singuri, doctorul continuă.

— Nu alcoolul i-a produs moartea. Autopsia va spune totul. Poate rana de la ceafă. Nu s-a lovit în cădere... a fost izbit puternic cu un corp dur. Mă mir însă ce caută tubul de medicamente asupra sa.

— Ce anume?

— În buzunarul de la pantaloni s-a găsit un flacon conţinînd comprimate de majeptil, un medicament de 40 de ori mai activ decît largactilul, întrebuinţat în schizofreniile acute şi cronice, rebele la tratamentele cu neuroleptice clasice. Un cercetător nu cred să aibă nevoie de aşa ceva. Sau chiar dacă a avut, oricum a fost periculos să consume alcool. Cîteva pilule, şi starea alcoolică pronunţată, vîrsta, poate o depresiune a sistemului nervos central sau chiar o afecţiune cardiovasculară, în plus, lovitura primită, l-au doborît.

— Românesc?

— Medicamentul? Nu. Este produs în Franţa de firma „Specia”, dar se găseşte în farmaciile noastre. Este greu de presupus că victima nu ştia prescripţiile, majeptilul este

contraindicat a fi luat cu alcool. Este imposibil să nu fi ştiut. Numai dacă nu i s-a dat altfel…

— Vrei să spui, cu intenţie.

Doctorul se opri o clipă pe gînduri, un fel al său de a fi în cazurile cînd emitea şi alte păreri decît cele medicale, fapt ce se întîmpla de fiecare dată la expertizele medico-legale efectuate la cererea procuraturii şi miliţiei, şi, după puţin timp, continuă.

— Da, asta vreau să spun.

— Atunci se pare a fi crimă. Şi ca să fie sigur, criminalul i-a aplicat şi o lovitură puternică.

— Mai degrabă crimă decît sinucidere.

L-am privit pe procuror. A susţinut privirea şi mut a încuviinţat dealtfel o părere formată în urmă cu cîteva minute.

— Tovarăşe căpitan, fă-ţi meseria. Doctorul s-ar putea să aibă dreptate… Pînă va întocmi raportul…

— Am înţeles.

Şi mai mult pentru mine, dar silabisind:

— Mă tem că este vorba de o crimă. Şi pentru ce? Pentru ce? … Răzbunare? Jaf?…

— Doctore, după ce termini, îl anunţi imediat pe locotenentul Ionescu să ia măsurile necesare. Dacă victima are familie, să fie anunţată.

Mai erau unele lucruri de pus la punct, aşa că m-am apropiat de maşină şi, telefonic, am rugat să mi se pregătească date despre victimă şi, separat, despre angajaţii muzeului care lucrează pe şantierul din satul Bunget. Deocamdată. Locotenentul Ionescu, coechipierul meu, se va îngriji să le aducă. Pînă atunci… Politicos sau nu, am scos vestonul. Simţim că mă înăbuş şi nu voiam ca nervozitatea mea să fie transmisă în vreun fel celorlalţi.

— Tovarăşe căpitan, fiindcă veni şi maşina, cred că te poţi retrage pe şantier. Mai iei pe cineva?

— Pe locotenentul Ionescu şi pe tovarăşul plutonier. De acord?

— De.

Am pornit agale, pe jos. Dacia mă urma. Începusem să-mi formez unele idei. Victima a murit îndreptîndu-se spre şantier. De unde venea? A fost singur? Joacă un rol femeia cabanierului sau a fost o întîmplare că l-a descoperit? Trebuie neapărat să stau de vorbă cu ea.

— Tovarăşe plutonier, du-te la cabană şi opreşte, pe toţi ai „casei”, fiindcă în cîteva ore voi fi acolo. Fără panică.

— Înţeles.

Apoi către şofer:

— Nu ar strica nişte haine civile. Un pantalon, pantofi, cămaşă. Cu cizme, uniformă, pe căldura asta, arăt mai mult a victimă decît a anchetator. Ce zici?

— Mă reped să vi le aduc?

— Sigur. Deşi în pustietatea asta, poţi face şi nudism.

Pustietate! Cineva a fost lovit noaptea, la orele douăzeci şi două. Lovitură fatală. În pustietate?!... Pare să fie un caz greu, delicat.

Uitasem de locotenentul Ionescu. Îl credeam rămas în urmă.

— Rămîn la anchetă?

— Sigur. Vedem pe urmă ce avem fiecare de făcut. Deocamdată hangarul ăla ne va folosi ca birou.

Ne-am oprit pe şantier.

— Baraca este încăpătoare. Adăposteşte uneltele şi ce scot de la săpături. Are şi o cameră laborator şi încă una locuită de şeful şantierului, arhitectul Mircescu, mă preveni locotenentul.

— Cel cu haină?

— Da.

— Nu scrie mereu în ziarul local articole cu diverse subiecte de istorie, arheologie?...

— Nu prea citesc ziarul acesta. Ceilalţi locuiesc în corturi. Cînd este vremea rea dorm la motel.

— Destule lucruri ai aflat în cîteva minute.

— V-am aşteptat o oră.

— Scuză-mă. Ştii unde am fost, tovarăşe locotenent?

— Ştiu.

În faţa magaziei-hambar ne aştepta plutonierul major Radu Nistoran. Echipat, cu arma pe umăr, nu avea altceva de făcut decît, ca la intervale regulate, să-şi şteargă năduşeala de sub caschetă, cu o batistă enormă, şi să mute pistolul automat cu cîţiva centimetri, la stînga, apoi la dreapta, convins fiind că astfel îmblînzeşte zăpuşeala.

Cercetătorii nu se vedeau.

Nistoran ghicind întrebarea mea mută, îmi explică.

— Sînt în corturi. Numai şeful este acolo.

„Acolo”, era camera de lucru-dormitor din hangar.

— Să mergem. Aruncaţi o privire prin hardughia asta. Eu o să stau de vorbă cu şeful, arhitectul Mircescu.

Am ciocănit discret şi fără să aştepte răspunsul, am intrat.

— Putem discuta aici?

— Bineînţeles.

— Mă refer şi la ceilalţi, în acest timp dumneavoastră poate găsiţi ceva de făcut…

— Desigur, desigur.

Purta aceeaşi haină, pantaloni la dungă şi, culmea; avea cravată. Eleganţa întruchipată. Este drept că zăpuşeala era înlăturată aici de un mic ventilator, cu baterie. M-am aşezat pe singurul scaun rămas liber în faţa unui mic birou, şi am început să-l interpelez.

— Cum vă numiţi?

— Adevărat interogatoriu.

— În cazuri de acestea…

— Arhitect Flavius Mircescu. Sînt născut în anul 1938, în oraşul T., căsătorit, cu trei copii, şi sînt angajatul muzeului judeţean de aproape zece ani, cînd am venit prin transfer de la Comisia Monumentelor Istorice.

— Renunţînd la capitală.

— Şi aşa eram plecat tot timpul în ţară, la diverse şantiere.

— L-aţi cunoscut pe Pavel Nistor… victima?

— Da. Lucra la noi de trei ani. A venit din învăţămînt. Nu-mi amintesc exact de unde. Era un om blînd, aşezat…

Nu l-am întrerupt. Nici măcar nu l-am invitat să continue. Aşteptam gîndindu-mă. „Om blînd, aşezat.”

— Nu cred să fi deranjat pe cineva vreodată, continuă arhitectul. Studia mult, lucra enorm. Prezenta totul de o ţinută ştiinţifică, cum rar se întîlneşte chiar la nivelul nostru.

— Atunci?

— Da. Înţeleg întrebarea. Atunci de ce să fie omorît? Fiindcă nu văd altă explicaţie. Mai ales rana aceea. Nu?

Am lăsat voit totul fără răspuns şi am întrebat:

— Ce aţi făcut ieri? Dacă se poate pe ore, cît mai exact.

— Mă bănuiţi?

— Aştept răspuns la întrebările puse.

— Am lucrat de dimineaţă în această încăpere. Singur. Apoi am fost chemat la identificarea unor descoperiri uluitoare.

— Ce descoperiri?

— Vă spun îndată. După cîte ştiţi, aici a fost o mănăstire care şi-a lăsat urmele de peste patru veacuri, din timpul domniei lui Pătraşcu cel Bun. În afara săpăturilor, alte documente pentru datare certă nu avem. Unele hrisoave de mai tîrziu, ca cel din 7 iulie 1594, menţionează pe Mihai Viteazul că întăreşte mănăstirii moşia din jurul ei. Dar nu mult timp de la zidire, mănăstirea ajunge în paragină. Refăcută, este pustiită din nou în urma războiului lui Mihai Viteazul cu turcii lui Sinan Paşa. Însă chiar în acelaşi an, Mihai Viteazul o reface, adăugind la averile cunoscute şi o parte din moşia oraşului T., alături de numeroase alte danii din partea unor boieri. Treptat, peste ani, mănăstirea a început a se ruina, ajungînd ca numai cîteva ziduri încă neacoperite de pămînt să amintească locul. V-am spus pe scurt istoria acestui monument pentru a cunoaşte că sarcina noastră este de a descoperi cît mai multe date în legătură cu acest important sălaş de cultură şi respectiv, cu anii legaţi de trecerea pe aceste meleaguri a marelui Mihai.

A păstrat un moment de tăcere, s-a foit neliniştit pe scaun.

— O cafea?

— Nu, mulţumesc. Vreţi să continuaţi?

— Da, sigur. Ei bine, ieri pe la orele trei după-amiază apare Iulia…

—?

— O cercetătoare a grupului nostru. M-a anunţat să vin imediat. La numai trei sute de metri, la o adîncime de un metru şaizeci de centimetri, un tezaur. Opt vase sfinte din aur, două candele din acelaşi metal, cinci icoane în mozaic şi zugrăvite cu aur, trei cruci sculptate în lemn, îmbrăcate în aur, şi o bucată de catifea roşie, probabil de la un epitrahil cusut cu fir de aur, pietre verzi – diamante şi mărgăritare, cu care a fost acoperit tezaurul. Aur cu pietre preţioase. L-am probat. Aur curat. Lucrătură, ce mai, adevărată operă de artă. Cînd am întocmit toate socotelile, procesul-verbal şi altele, se făcuse deja ora şapte seara.

— Pavel Nistor era acolo?

— Probabil. Nu-mi amintesc exact.

— Mai departe.

— Le-am depozitat în acest seif, sub cheie. Azi-dimineaţă urma să le predau în tezaurul băncii judeţene.

— Şi…

— Am fost reţinuţi. Dacă vreţi să vedeţi fiindcă aveţi ce...

S-a ridicat cu eleganţă, domol, şi cu gesturi rituale a deschis seiful, un dulap fichet din metal negru.

— A!...

M-am ridicat, apropiindu-mă cu o întrebare de prisos, pentru că bănuiam cam ce ar putea urma.

— Ce-i?

— Nu mai este. A dispărut.

— Chiar tot?

— Tot. Doamne, dar este imposibil. Nu m-am... Nu se poate.

— Vreţi să luăm metodic. Puţin, calm.

S-a aşezat din nou pe scaun, poate nu atît de sigur ca pînă acum şi a aşteptat.

— De la şapte seara a mai intrat cineva aici?

— Nu, absolut nimeni.

— Atunci?

— Tocmai. Nu putea nimeni intra fără să treacă de mine. Auzeam totul. Chiar dacă avea chei potrivite.

— Chiar.

— Ferestrele sînt prinse în cuie, deci nu puteau fi forţate.

M-am apropiat şi am constatat că nimeni nu putea pătrunde pe acolo. Ferestrele erau înguste şi prinse în şuruburi pe dinăuntru.

— Cineva din afară trebuia să treacă prin camera mea atît la venire, cît şi la înapoiere. Era imposibil să nu simt.

— Dacă dormiţi profund?

— Niciodată.

— Aţi lipsit o perioadă de timp?

— Nu... nu am plecat nici un minut.

— Atunci? Vă daţi seama că totul este în defavoarea dumneavoastră?

— Îmi dau.

— Trebuie să-mi arătaţi ce s-a descoperit, fotografiile, actele încheiate, să vedem ce vom face.

— Imediat.

Caută febril, apoi dezordonat.

— Nu le mai am.

— Nici pe acestea?

— Nici.

— Cine a executat fotografiile?

— Pavel Nistor.

— Mortul?

— Da.

— Era şi fotograful echipei?

— Da.

Face vizibile eforturi să se stăpînească. Tremură. Continuarea dialogului părea imposibilă. Şi totuşi…

— O ultimă întrebare. Unde eraţi astă-noapte între orele nouă şi unsprezece?

— Dormeam.

— Singur?

— Da

— Deci un alibi pe cuvînt de onoare.

A tăcut. A lăsat capul în jos. Tremura în continuare.

— Sînteţi liber. Aşa ne-am înţeles. De încăperea aceasta mai avem nevoie. Scrieţi şi semnaţi declaraţia,

— Şi…

— Şi vom prelua noi totul. Şi mortul şi dispariţia „comorii”.

Rămas singur, încercam să recapitulez principalele idei şi să le sintetizez în scris, ca punct de pornire. O bătaie discretă în uşă m-a întrerupt.

— Poftim.

Locotenentul Ionescu, plutonierul major Nistoran şi plutonierul major Atanasiu, ultimul în chip de garderobier.

Ignorînd pentru moment operaţiunea se schimbare a vestimentaţiei, am întrebat:

— Ceva nou?

— Nimic.

— Ascultaţi. Obiectele de preţ de o valoare extraordinar de mare, descoperite ieri la săpăturile arheologice, au dispărut. Cum arătau? Greu de spus fiindcă au dispărut şi fotografiile efectuate. Aşa că, fuga după procuror! Pune mîna, locotenente Ionescu, pe mandat de percheziţie, solicită specialiştii şi rapid, întoarcerea. Tovarăşe Atanasiu, trage maşina mai departe, aveau o convorbire telefonică secretă cu şeful.

— Imediat.

— Tovarăşe Nistoran, rămîi aici. Cheamă pe următorul şi fă ce vrei, în cîteva minute mă întorc.

CAPITOLUL II

Convorbirea telefonică a durat douăzeci de minute, la care, după aceea, s-au adăugat altele, necesare schimbării uniformei. Chiar dacă fusesem instruit ca un şcolar, convorbirea telefonică mi-a păstrat voia bună şi optimismul. Să fiu sincer, speram că în curînd o să descopăr totul. A venit Nistoran. M-a privit cu insistenţă şi parcă jenat de noua mea înfăţişare, a bolborosit:

— Dînsa… este…

— Sultana Onu. Am 29 de ani, necăsătorită, şi lucrez la această unitate, muzeul judeţean, de doi ani. Înainte, am activat ca instructor de UTC. Mulţumit?

Fireşte, nu mi-a plăcut tonul, dar era mai bine să mă fac că nu pricep, să trec voit peste tot.

Nistoran m-a privit întrebător.

— Vezi ce mai este pe afară, i-am spus. Ai grijă de celelalte încăperi. Pînă vine echipa operativă ori le sigilezi, ori le supraveghezi cu multă atenţie.

Auzisem multe despre Nistoran. Mă puteam bizui pe el. Au oamenii ăştia, cu state vechi în miliţie, un fler aparte, o logică care aproape niciodată nu dă greş. M-am aşezat comod pe scaun, m-am prefăcut că răsfoiesc un carneţel de notiţe, în care nu era nimic trecut, aşteptînd ca tovarăşa Sultana Onu „să dea în clocot”. Oare enervîndu-se, pierzînd calmul şi prea multa siguranţă de sine, va spune ceva folositor anchetei? Ştie ceva? Sau se încăpăţînează ca atîţia alţii în situaţii similare şi gîndesc că, în fond, este treaba miliţiei.

— Tovarăşe căpitan, aştept întrebările.

Bineînţeles pentru aşa ceva ne aflam faţă în faţă.

— L-aţi cunoscut pe Pavel Nistor?

— Da. Eram vecini de cort. Sforăia îngrozitor. Dacă nu adormeam prima, noaptea devenea un chin.

— De ce nu dormeaţi la motel?

— Era departe. Lucram cîte douăsprezece ore pe zi şi apoi aici, ne simţeam ca într-o familie. Chiar şi masa era comună.

— Cine o pregătea?

— Cum cine? Toţi. Arhitectul Mircescu este drept că se aşeza numai la masă. Era corect însă, la acoperirea cheltuielilor.

— A dormit în cort?

— Niciodată. Afară de…

— De…

— Poate că nu este bine să bîrfim, însă era cam apropiat de Iulia Andrica.

— Aceea care a descoperit tezaurul?

— Da, chiar ea. Dar nu trebuie să luaţi acest lucru în serios. Oamenii vorbesc multe.

Convorbirea lua o turnură care nu-mi convenea. Nu aceste lucruri erau esenţiale. Dar să vedem.

— Deci, tovarăşa Onu, să revenim puţin la Pavel Nistor. Cum l-aţi cunoscut?

— În calitate de colegi.

— Era ordonat, la locul lui?

— Era la locul lui, deşi arăta mult mai tînăr decît anii pe care îi avea.

Se întrerupse brusc. Un moment am avut impresia că este pe cale de a spune ceva, apoi s-a răzgîndit.

— Cum aţi remarcat?

— Poate greşesc, mie însă mi s-a părut că de cîtva timp **îi** dă tîrcoale Iuliei Andrica şi se pare că nici ei nu îi era indiferent.

— Fapte concrete?…

— Ei, tovarăşe căpitan. Noi femeile avem ceva aparte, o intuiţie care în această direcţie nu greşeşte.

— Şi?

— Şi nimic. Treaba lor.

— Cum priveşte Mircescu acest lucru?

— Dacă ştiam că se va întîmpla ce s-a întîmplat şi că azi vom sta de vorbă în această chestiune, fiţi convins că mă pregăteam serios. Aşa, însă…

Am privit-o lung şi în gînd am înscris: „afurisită femeie”.

— Se pare că nu mă simpatizaţi.

— Aici stăm pentru alte motive. Şi în această direcţie vă rog, deşi aveţi şi obligaţia morală să mă ajutaţi. Nu numai ca UTC-istă.

— Da. Bine.

— Completaţi şi semnaţi declaraţia şi nu uitaţi ca în final să specificaţi unde vă aflaţi aseară între orele nouă şi unsprezece.

— Voi scrie aşa cum vă spun acum. Nu dormeam. Neputînd adormi, m-ara plimbat în jurul şantierului singură.

— V-a deranjat sforăitul?

— Nu fiţi ironic. De data asia am avut insomnie din cu lotul

alte motive.

— Vreţi să le spuneţi?

— Mă obligaţi?

— Pot spune şi da şi nu. Un lucru însă nu trebuie să-l uitaţi. A fost omorît un om. Şi, la asemenea isprăvi, societatea noastră nu stă cu braţele încrucişate. Dacă vă convine ce v-am spus acum, atunci mai vreau răspuns la o întrebare: în plimbarea dumneavoastră, singură, în plină noapte, nu aţi auzit nici un strigăt, nici un zgomot, în fine, ceva care să vă fi dat de bănuit? Fie pe cîmp, fie aici chiar, în această baracă, sau, în această încăpere?

A lăsat ochii în jos, răspunzînd tîrziu.

— Nu. Sînt absolut convinsa că n-am auzit nimic.

— Şi, bineînţeles, tot atît de convinsă că vă plimbaţi singură în noaptea de ieri, în jurul şantierului. Ciudate insomnii.

— Ciudate.

A răspuns pe un ton în care ironia nu avea ce căuta. Era un răspuns automat, cu o voce stinsă, ca o părere de rău.

Rămas singur, am ocolit cu privirea încăperea, oprindu-mă asupra fichet-ului deschis. Oare cine a spus adevărul? Pînă acum eram convins că nici unul. Altfel nu puteam să-mi explic de unde atîtea puncte neclare pentru situaţii aparent limpezi. Mai mult, totul avea un aer bizar, ca de complot. Nu, este imposibil aşa ceva. Nici în filme nu se mai întîmplă. Şi totuşi, dacă... Uşa s-a deschis încet, Nistoran dorind din tot sufletul să nu mă deranjeze.

— Să intre următorul?

— Să intre.

L-am invitat să ia loc şi a răspuns cu o amabilitate exagerată. Tînăr, cu părul creţ, cu o strungăreaţă bine marcată şi un zîmbet continuu.

— Numele?

— Şerban Ghinea. Sînt absolvent al facultăţii de istorie şi am fost repartizat în toamna trecută la muzeu.

— Ştiam că nu se încadrează stagiari pe şantier.

A roşit, probabil a încercat o justificare, dar fără glas. Era imposibil ca relaţiile să nu-şi spună şi aici cuvîntul.

— De cînd lucraţi, exact, pe acest şantier?

— De trei luni, adică de la început.

— În aceeaşi formaţie?

— Da. L-am cunoscut în familia mea pe tovarăşul arhitect Mircescu, care mi-a înlesnit numirea.

— Pe şef?

— Nu. Pe tatăl său. Pe bătrîn.

— Mai este şi un alt arhitect?

— Da. Alexe Mircescu. Ieri a fost la noi.

— Dimineaţa?

— Spre prînz. Nu ştiu cînd a plecat. Locuieşte întotdeauna în altă parte. Poate în sat.

— Poate la motel.

— Da, se poate şi la motel, sau este posibil chiar să plece zilnic cu maşina.

— Are maşină personală?

— Da. O Dacie 1.100, întreţinută perfect.

— Vine pînă aici cu maşina?

— Nu. O lasă pe undeva. Nu ştiu precis unde.

— Dumneavoastră cum vă aprovizionaţi, cum vă deplasaţi?

— Vine la două-trei zile microbuzul muzeului.

— Ieri a fost o zi deosebită în activitatea dumneavoastră, nu?

— Vă referiţi la crimă?

— Mă refer acum la descoperirea făcută ieri de Iulia Andrica.

S-a uitat atent la mine şi a zîmbit din nou.

— De Iulia? Păi, eu am descoperit totul.

— Vreţi să povestiţi pe larg?

— Desigur. Săpam la un zid de incintă, prevăzut la exterior cu contraforturi de plan triunghiular, cînd la baza dintre ele a apărut o pînză veche de catifea, dedesubtul căreia am găsit tezaurul. Bineînţeles că a aflat şi Iulia pentru că i-am chemat pe toţi. A durat un timp curăţirea de lut, spălarea, dar ce a ieşit a întrecut orice aşteptare.

— Cine a inventariat tezaurul?

— Cum cine? Comisia. Arhitectul Mircescu, cel tînăr…

— Bătrînul?…

A stat o clipă în cumpănă, apoi a reluat puţin nesigur.

— Nu. Bătrînul nu a fost. Probabil că plecase. Acum îmi amintesc mai bine. Nu l-am văzut seara, deşi, alte dăţi, pleca după ce se înserа. Povestea mereu fel de fel, făcînd pe savantul.

— Nu prea îl ai la inimă.

— Nu prea. Făcea pe atotştiutorul.

— Şi după aceea?

— Tovarăşul Mircescu a ridicat tezaurul şi l-a pus în siguranţă. Astăzi cred că l-a depus la bancă.

— Nu l-aţi fotografiat?

— Operaţiunea o făcea…

— Pavel Nistor.

— Da. Pavel Nistor. În acele momente eram tare emoţionat, nu am fost prea atent. Nu ştiu, dacă mă credeţi. Dar, aproape încă student, să fac o asemenea descoperire, este ceva uluitor.

Tînărul avea dreptate. Pentru mine însă nu era suficient.

— Ce ai făcut apoi?

— M-am retras în cort. Nu ştiu cît am stat. Se întunecase de mult. Tîrziu am adormit.

— Seara aţi mîncat?

— Nu. Seara de obicei plecăm ori în sat, ori la motel. Mai rar preparăm ceva aici.

— Cînd l-ai zărit ultima dată pe Pavel Nistor?

— Atunci.

A stat o clipă, s-a uitat atent la mine, ca apoi să reia.

— Nu ştiu ce o să se întîmple sau dacă am să fiu crezut, dar ultima oară l-am văzut spre seară. Cred că era ora şapte. A venit să mă invite să îl însoţesc la motel. Spunea că sărbătoreşte ceva.

— Şi?

— L-am refuzat. Voiam să rămîn singur cu gîndurile mele, cu bucuria mea. Eram nespus de fericit.

— A plecat singur?

— Da. Mai tîrziu, cortul fiind lîngă al meu, am auzit că vorbea cu o femeie. Poate Sultana? Poate Iulia? Nu am deosebit vocile. Nu am auzit nici ce vorbeau. Ajungeau pînă la mine doar şoaptele, parcă unele vorbe erau răstite sau aşa ceva. Apoi linişte. Chiar acum îmi aduc aminte perfect, la un moment dat era o linişte care te înfiora. Asta-i tot.

Mai aveam de pus cîteva întrebări, dar am socotit că pentru moment este mai bine să mă opresc aici.

— Mulţumesc. Citiţi vă rog cu atenţie declaraţia şi apoi semnaţi. Dacă o să mai fie nevoie, o să vă caut.

— Tocmai. Vă rog, dacă nu mai aveţi nimic de întrebat, să mă lăsaţi liber. Să plec în oraş. Am ceva urgent de rezolvat.

— Cine v-a spus că nu sînteţi liber?

— Tovarăşul plutonier major.

— A fost o rugăminte, să ne staţi la dispoziţie, fiind vorba de o crimă. Nici vorbă de arestarea cuiva. Vă rog, puteţi pleca oricînd şi oriunde. Bună ziua.

A mulţumit stingher şi cu aceeaşi amabilitate de la început a părăsit încăperea.

După o mică pauză, intră un altul. Şi-a spus îndată numele: Ion Mîndru. Îmbrăcat într-o salopetă uzată, cîndva albastră, frămînta nervos cu mîinile bascul, pe care îl scosese de pe cap la intrare. Aflasem de la Nistoran că era muncitor la muzeu, respectiv pe şantier, şi executa toate lucrările ce revin în astfel de activităţi, inclusiv aceea de a gospodări uneltele şi inventarul din dotare. Nu era solid, însă bine legat, cu o faţă tuciurie, nu numai datorită soarelui, aştepta nerăbdător gata să dea lămuririle ce i se vor cere. Dar tocmai în acest moment doream mai mult ca oricînd să nu pun întrebări: Să las totul să decurgă de la sine. Să ascult, în sfîrşit, ceva adevărat, care să facă lumină în acest caz destul de complicat.

— Tovarăşe Mîndru, care a fost activitatea dumneavoastră în cursul zilei de ieri?

— Dimineaţa am reparat uşa de la intrarea în baracă. Am pus şi o broască nouă, cea veche nu se mai închidea. A avut arcul rupt şi noaptea trebuia să proptim uşa, fiindcă altfel nu sta.

— Cheile cine le ţine?

— Un rînd îl ţin eu. Celălalt, domnul arhitect Mircescu.

— Acum ai o cheie?

— Nu, i le-am dat domnului arhitect pe toate, adică două. Dînsul a spus că dublura mi-o dă mai tîrziu. Nu am cerut-o fiindcă după-amiază am fost cu bicicleta în sat să aduc apă.

— Pentru băut şi prepararea hranei?

— Nu. Apă de băut o avem în cazanul de afară, care îl umplem cînd vine maşina muzeului. Ne trebuia apă mai multă să spălăm nişte cioburi şi să udăm şanţurile. Dacă nu a plouat de mult, pămîntul a devenit ca fierul şi cînd dăm peste ceva se rupe. Mai ales vasele de lut. Ne-am obişnuit să facem aşa şi nu mai avem accidente. Chiar alaltăieri am scos un ulcior de lut numai cioburi. O să fie tare greu de refăcut. O să rezolve, însă, domnul Platon, că este tare priceput.

— Cine este tovarăşul Platon?

— Domnul Stelian Platon este omul care repară, cum a fost ca nou, ce găsim la săpături. Dar este mare trudă şi trebuie să

te descurci bine.

— Aşa stă chestia deci. E restaurator.

— Da, pe postul ăsta este.

Şi după o scurtă pauză:

— Apoi, dacă am făcut mai multe drumuri în după-amiaza zilei de ieri, că am mai adus şi un sac de ipsos de la cooperativă, seara am picat frînt. M-am retras în cort şi cred că am adormit devreme.

— De ce spui: cred?

Şi-a întins palmele pe picioare, apoi a început a mişca degetele nervos. A clipit de cîteva ori din ochi şi privindu-mă cu nelinişte, s-a apropiat mult, pînă i-am simţit răsuflarea.

Încerca să spună ceva? Se temea? Nu îndrăznea?

— Dacă vrem să fim liniştiţi şi cinstiţi, atunci hai să ne descărcăm. Să spunem tot. Cum a fost? Nu vrei să faci aşa?

— Apoi, să ştiţi că de cinstit sînt. Nimeni nu s-a plîns vreodată de mine. Şi cînd am găsit monede de argint şi chiar de aur, fiindcă lucrez la săpături de cincisprezece ani, le-am predat pe toate. Mie nu-mi trebuie avutul altuia. Mă mulţumesc cu ce am eu. Şi mi-ajunge. Vreau să dorm liniştit. Copilul meu să fie mîndru că nu l-am făcut de ruşine. Că nu-l blestemă nimeni că am fost un pungaş.

— Atunci, dacă este aşa, şi te cred, de ce nu spui ce te frămîntă?

— Păi, să vedeţi, nu prea ştiu cum să încep. Şi apoi mă tem să nu îl trag în bucluc pe domnul arhitect. Cu mine s-a purtat ca un tată.

— Pe cel tînăr?

— Pe amîndoi.

— De ce, nene Ion?

L-am numit aşa deşi nu cred să fi avut mai mult de patruzeci de ani, doar cu cîţiva ani în plus faţă de mine, deoarece fiecare clipă mă apropia de acest om, de la care simţeam că voi afla măcar o parte de adevăr.

S-a depărtat de mine, s-a aşezat pe un scaun şi mişcîndu-se nervos, îşi căuta o poziţie comodă. Apoi, liniştit, m-a fixat cu privirea.

— Dacă stau să mă gîndesc ce s-a întîmplat cu... aici la noi, apoi trebuie să spun, altfel cum o să descoperiţi dumneavoastră criminalul?

— Să fie un criminal?

— Păi atunci, cine l-a omorît pe domnul Nistor? Eu?

Mă uitam la omul din faţa mea. Vorbea cu convingere şi mînie. Era sigur de ce spune.

— Aţi văzut ce rană avea la cap? continuă el. Te pomeneşti că a fost lovit cu ranga. Aici avem destule.

Nu mă gîndisem la aşa ceva. Aparent, nu voiam să dau prea mare importanţă dialogului...

— Cine le are pe inventar?

M-a privit mut, apoi mirat. Cînd a deschis gura, tremura.

— Eu... eu le am în primire.

— Cite?

— Trei răngi.

— Şi le mai ai?

— Le... nu ştiu. Trebuie să le am. Le am.

— Ai verificat?

— Nu. Mă duc acum.

A vrut să se ridice. Un gest al meu, înţeles perfect, l-a făcut să rămînă pe scaun.

— Verifici mai tîrziu. Dacă nu-i în regulă, o să-mi spui.

Mi-am notat ca să-i dau sarcină locotenentului Ionescu să urmărească şi această problemă. Cîte răngi sînt trecute în inventar şi cîte mai sînt.

— Nene Ioane, nu vrei să-mi spui şi mie ce te roade pe suflet?

Privirea, mea îl învăluia drept, insistent, provocatoare. Nu l-am slăbit nici o secundă.

— V-am spus că fiind obosit, am adormit devreme. Nu am ceas, dar cînd era întuneric bine şi nici un zgomot, m-am trezit. Eu am şi sarcina să fac pe paznicul. Dar aici, ce să ne fure? Noaptea nu-i ţipenie de om. Ziua, cînd mai avem muncitori angajaţi, le dau uneltele... un şpaclu, mistrie, n-au cine ştie ce valoare ca să dispară. Şi cum vă spuneam, dacă m-am trezit, am zis să fac un ocol pe şantier. Adică să mă uit la baracă. Să nu care cumva să rămînă un foc nestins şi să înceapă un incendiu. Cînd ocolesc baraca, văd că la domnul arhitect este lumină. Mă gîndeam că a uitat petromaxul aprins, că dînsul se culcă devreme. Nu este frumos, dar m-am uitat pe fereastră. De obicei, perdeluţele erau trase. Cunosc obiceiurile fiindcă în fiecare seară îmi fac rondul. De data aceasta erau date în lături,

iar patul pliant nu era făcut. În cameră nu era nimeni. Mă gîndeam că este plecat pe afară, ca omul, aşa că mi-am văzut de drum, cu gîndul să revin. Dar o nouă boacănă. Uşa de la baracă era întredeschisă. Mi-am adus aminte că schimbasem broasca. Iată, mi-am zis, iar s-a stricat. Dau să verific şi văd că se închide perfect.

N-ar fi trebuit să îl întrerup…

— În acest timp ai înregistrat vreun zgomot, ceva suspect?

— Nu. M-a surprins liniştea. Era o linişte de te îngrozea.

— Şi?…

— După ce am închis uşa, am plecat. M-am dus la cort.

— Tovarăşul arhitect Mircescu nu ţi-a dat ca sarcină să păzeşti în mod deosebit în seara aceea baraca? Doar aveaţi depozitată în ea o adevărată comoară.

— Ce comoară?

— Care s-a descoperit ieri la prînz.

— Nu ştiu nimic. Singura sarcină ce mi-a dat a fost să aduc apă şi sacul cu ipsos. Pentru sac am făcut un drum special. Chiar l-am întrebat, după ce l-am adus, dacă mai am ceva de făcut. Mi-a răspuns ursuz să aduc cît mai multă apă fiindcă mîine, adică azi, o să avem activitate.

— Revenit în cort, ce ai făcut?

— Am căutat să dorm, însă nu aveam pace. Era ceva aşa ca o nelinişte. Să fi stat o oră cel mult şi am revenit să văd ce face domnul arhitect. Lumina nu era stinsă, însă perdeluţele trase, dar nu complet. M-am uitat din nou. Înăuntru era tatăl domnului Mircescu, domnul Alexe, care sta cu capul pe birou, acolo unde staţi dumneavoastră acum, şi parcă dormea.

— Singur?

— Singur.

Se frămînta, parcă aranjîndu-şi din unghere numai de el ştiute, gîndurile, ca să le redea într-o ordine cît mai logică.

— M-am minunat. Ştiam că nu doarme niciodată pe şantier. Şi acum era şi singur. Vedeţi dumneavoastră, îmi era şi un fel de teamă să nu mă vadă domnul arhitect cel tînăr, să creadă că îl spionez.

— Păi, nu trebuie să asiguri şi paza şantierului?

— Trebuie, dar dînsul mi-e şef.

Mă uitam din nou cu indulgenţă şi îl înţelegeam, Trebuie să treacă mult timp ca toţi oamenii să înţeleagă rostul vieţii noi.

Pentru Ion Mîndru, arhitectul Mircescu nu era un angajat al muzeului, era şef, şi ca şef, era suprema deviză…

— Vrei să continui?

— Păi tocmai aici este. Cînd m-am retras de la fereastră, m-am aşezat în colţul barăcii unde se află rezervorul de apă, acolo…

Şi îmi arăta cu mîna colţul din spatele meu, în dreapta.

— Şi am aşteptat. Nu au trecut cinci minute şi aud şoapte. Un bărbat discuta cu o femeie. Aproape se certau. Au trecut pe lîngă mine. Nu am înţeles nimic. Îmi era şi tare frică să nu mă descopere. Dacă era domnul arhitect…

— Bine, mă omule, nu m-am putut abţine. Păi, sarcina ta nu era să păzeşti?

— Era, dar nu voiam ca domnul arhitect să creadă că îl spionez.

Omul din faţa mea era dezarmant.

— Apoi?

— M-am depărtat mai mult în noapte. Cei doi, bărbatul şi femeia, au dispărut. Nu s-a mai auzit nimic. Apoi, la cîteva minute, s-a stins şi petromaxul din camera domnului arhitect, adică de aici. Lampa asta din spatele dumneavoastră. Am bănuit că a venit domnul arhitect şi că s-a culcat.

— Nu ai recunoscut cine era perechea?

— Nu. Să nu vorbesc greşit, se poate să fi fost domnul arhitect cel tînăr.

— Bine, dar de atîta timp, este normal să îi recunoşti vocea, statura!

— Ziua da, însă era o noapte şi o linişte…

— Cu atît mai mult.

S-a gîndit o clipă, apoi a înclinat capul de cîteva ori şi a ridicat din umeri a neputinţă.

— Nu pot fi sigur. De ce să mint.

— Apoi, ce-ai făcut?

— M-am dus în cort. Dar nu am putut dormi.

— Ai mai auzit alte zgomote?

— Deloc. Tare a fost liniştită noaptea trecută. Uite acum, cînd mă gîndesc, parcă mă ia cu furnicături.

— Ţi-este frică?

— După cele ce s-a întîmplat cu domnul Nistor…

M-a privit cu ochi de copil, implorînd ajutor.

— Nu ai încredere în miliţie?

— Am. Sigur că am, dar…

— Fii liniştit. De aceea am venit. Să facem dreptate şi să pedepsim vinovaţii.

Îmi dădeam seama că fraza era convenţională. Dar atunci nu am găsit altceva mai bun de spus.

— Mai am ceva să te întreb, tovarăşe Ion Mîndru.

— Vă ascult.

— Dacă nu ai dormit toată noaptea, înseamnă, că te-ai gîndit la ceva, nu?

— M-am gîndit la multe. În special la domnul arhitect Mircescu. Cu mine s-au purtat foarte frumos. Mă tot frămîntam să nu li se întîmple ceva.

— Cum adică? Ce putea să li se întîmple?

— Nu ştiu. Era o noapte aparte, altfel decît alte nopţi. Pot jura că nu am închis un ochi. Dimineaţa nu se luminase de ziuă cînd eram în picioare la uşa cabanei. În acelaşi timp, domnul arhitect Mircescu a deschis-o. Cînd m-a văzut, m-a strigat: „Ioane, fă curat în cameră la mine. Azi vreau să lucrez”. M-am conformat, dar camera era goală. Tatăl domnului arhitect nu mai era acolo.

— Ce oră era cînd l-ai văzut pe domnul arhitect?

— Aproape de patru. Atunci începe a se lumina.

— Se mai sculase cineva?

— Doamne fereşte! Ceilalţi, dacă îi laşi, se scoală la opt-nouă, cînd soarele este sus.

— Nu ai auzit nimic, nu ai simţit cînd a plecat bătrînul… Alexe Mircescu?

— Nimic, deşi nu am dormit nici un minut.

— Curios.

Vorbisem pentru mine. Ion Mîndru a interpretat în felul său.

— Aşa mi-am zis şi eu, dar nu am găsit explicaţie. Apoi dimineaţa, mortul.

— Cine v-a anunţat?

— Miliţianul ne-a anunţat să nu plecăm pînă nu vine ancheta.

Am căzut pe gînduri.

— Şi zici că nu ştii nimic de descoperirea de ieri?

— Mortul?

— Nu. Vorbeam de şantier. De Şerban Ghinea, de Iulia Andrica, de fotografiile executate de Pavel Nistor.

— Nu ştiu nimic.

Nu simţeam căldura. Mă durea însă capul Trebuia să fac ceva. Conducîndu-l spre uşă mi-a venit o idee.

— Fichet-ul acesta stă încuiat tot timpul?

— Niciodată.

— Cum niciodată?

— Păi, nici nu are cheie. Domnul arhitect l-a adus de la muzeu, aşa… Chiar i-am spus…

În uşă, Nistoran m-a privit întrebător, curios.

— Ai ceva contra durerilor de cap? Un algocalmin?

— Imediat. Întotdeauna am destule, le ţin pregătite pentru nevastă-mea, care ia trei pe zi, chiar…

— Dar o cafea poţi face?

— Să încerc. Mă descurc eu.

— Şi pînă atunci trimite la mine pe următorul.

— Înţeles. Mai sînt doi. Pe care?

— Care îţi iese la zar.

M-a privit surprins, nefiind obişnuit cu astfel de răspunsuri din partea mea.

— Cine a mai rămas?

— Iulia Andrica şi Stelian Platon.

CAPITOLUL III

M-am uitat pe fereastră. Cald, praf aşezat peste tot şi linişte. Plutonierul major Nistoran mi-a adus cafeaua. Fierbinte, aromată.

— Mulţumesc.

Era în uniformă, încins regulamentar, cu pistolul automat pe umăr. N-aş fi vrut să fiu în pielea lui.

— Au aflat sătenii de crimă şi ne cam fac greutăţi, spuse Nistoran. A început pelerinajul. Ce era să fac. Am luat grupa de sprijin a Miliţiei să ne ajute. Nu v-am mai întrebat…

— Foarte bine. Asta înseamnă un şef de post bine orientat. Atît ne mai trebuia. Aglomeraţie, bîrfă, panică.

Şi după cîteva clipe, în care am inclus şi momentul cînd am blestemat cafeaua prea fierbinte, care îmi ţinea loc şi de masă, m-am adresat pe un ton scăzut:

— Zici că Stelian Platon este gata?

— Aşteaptă.

— Să intre. Ce zici, plutoniere, dacă le-ai face comod? Mai rezişti?

— Sînt învăţat. Tot timpul aşa umblu. Astă-vară, cînd am plecat la mare şi eram civil, aveam impresia că sînt nudist.

După ce rîse de propria-i glumă, Nistoran l-a poftit pe Platon, destul de curtenitor.

— Dînsul este tovarăşul Platon. Veteran de război. Asta înseamnă că plutonierul deja aflase, într-un timp scurt, destule. Era rîndul meu să mă informez.

— Mă numesc Stelian Platon. Vîrsta, cincizeci şi nouă. Văduv de zece ani, fără copii. Locuiesc în capitală...

— Faceţi naveta?

— Nu. O femeie... de serviciu îngrijeşte de apartament. Mă duc rar. Cîteodată chiar la cîteva luni.

— Şi iarna?

— Iarna fac naveta. Şantierele sînt închise, aşa că...

— Mda.

Apoi, uitîndu-mă atent:

— Aţi luptat pe frontul antihitlerist?

— Da. Eram ofiţer de rezervă.

Îmi dădeam seama că în alte împrejurări nu i-aş fi dat cele aproape şase decenii. Un tip pleşuv, blînd, exagerat de blond, cu piele albă pistruiată. Un gest mecanic repetat cu stricteţe: îndepărta şi apoi aşeza cele cîteva fire de păr rămase înspre urechi. În rest, chelia. Era omul care, deşi îi reţineai totul din fizicul său, pentru primul moment nu te izbea prin nimic.

— L-aţi cunoscut îndeaproape pe Pavel Nistor?

— Aşa şi aşa. Era un tip ciudat. Avea numeroase toane. Nu-i intra aproape nimeni în voie. Căuta singurătatea. Toată ziua cu tranzistorul după el. Burduf de ştiri. Nu admitea să fie contrazis. Chiar la masă, dacă ar fi putut, s-ar fi retras cu multă bucurie, adică ar fi preferat să mănînce singur.

L-am îndemnat cu privirea să continue.

— Practic, cred că nu avea duşmani. Nu înţeleg de ce să fie ucis... Este adevărat că femeile nu-i erau indiferente. Chiar şi Sultana şi Iulia, deşi la jumătatea vîrstei lui, nu scăpau să fie curtate.

— Nu înţeleg.

— Nu le refuza niciodată nimic. Le făcea toată ziua poze –

fiindcă el se ocupa şi de fotografiatul pe şantier.

Nu l-am întrerupt. Îl ascultam cu interes lăsînd impresia că aflu aceste lucruri prima dată.

— Apoi, cînd venea de da oraş, le aducea de toate. Să-l fi rugat altcineva, nu numai că-l refuza, dar îl şi repezea.

— Poate era numai un gest de politeţe.

— Ce politeţe, tovarăşe căpitan!... Politeţea se manifestă numai cu femeile? Numai ele să fie favorizate?

— Amîndouă primeau în mod egal... să zicem, favorurile?

— Nu prea. Mai mult Iulia. Am impresia că pe Sultana o ţinea de mască.

— Adică? Hai să discutăm puţin ca între bărbaţi Dar cu curaj, lăsînd bîrfa deoparte. Crezi că era ceva între ei?

— Nu am vrut să spun de la început. Ştiţi cum sînt oamenii. Dar dumneavoastră... fiind convins de absoluta discreţie, vă pot spune. Sigur era ceva între ei, între Nistor şi Iulia.

Terminasem de notat, dar nu am ridicat capul din hîrtii. „Oare ce rost au toate acestea? Cu ce intenţie mi le serveşte? Sau sînt adevăruri? Atunci...”

— Apoi ce aveau de şuşotit peste tot, ziua, seara?... Şi corturile le aveau alăturate. La o palmă unul de altul. Cum sînt nopţile aici, întuneric...

— Ştiţi ceva concret?

— Păi, mai trebuie altceva decît cele ce v-am spus?

— Uneori, nu sînt suficiente astfel de probe, fiindcă de fapt, noi anchetăm o crimă. Apropo. Cînd l-aţi văzut ultima oară pe arhitectul Flavius Mircescu?

— Ieri. Nu-mi amintesc exact ora. Ieri după-amiază.

— După ce a găsit tezaurul?

Am avut pentru moment convingerea că a tresărit. M-a privit însă, liniştit, prea liniştit ca să mai repet întrebarea, şi cu voce sigură mi-a răspuns:

— Tezaurul? Păi, el l-a găsit? L-a găsit Nistor, mortul, cu Iulia. Îi ascultaţi pe ei? Pe Mircescu şi pe dărîmatul ăla de taică-su, care vine toată ziua pe aici? Păi, dacă puneau ei mîna pe ceva de preţ, fiţi convins că făceau...

— ... făceau?

— Erau... sînt în stare să nu declare nimic.

Pauză. Şi-a dat seama că a avut o ieşire. Voia să citească pe faţa mea reacţia. Nu i-am dat prilejul. Mi-am notat în carnet că

trebuie să stau neapărat de vorba cu ofiţerul nostru – membru în comisia de ocrotire a patrimoniului cultural naţional. Să discut amical, nu despre activitatea comisiei, cît mai ales despre oamenii ce o formează şi, în special, despre angajaţii muzeului. Cunoscîndu-i bine şi de mult timp, altfel mă va orienta.

— Nu credeţi… tovarăşe căpitan?

— Am notat ce mi-aţi spus.

— Chestia cu Iulia şi legătura cu mortul nu o treceţi. Aceea v-am spus-o aşa…

— Nici nu am trecut-o. La sfîrşit, v-aş fi întrebat, oricum, dacă o menţineţi şi în scris. Doar mi-aţi spus că este o destăinuire ca între bărbaţi.

— Sigur, sigur. Să nu se afle de la mine.

— Tovarăşe Platan, ce părere aveţi? De ce să-l fi omorît cineva pe Nistor?

— De, ştiu şi eu. Poate din gelozie.

— Adică tot Iulia să fie cauza?

— Ea… alta… V-am spus. Se ţinea tare de fuste.

— Pentru aşa ceva nu se prea face o crimă decît în cazuri limită, am spus intenţionat, ca să-i aud riposta.

— Ba se poate face.

— Bine, dar atunci, bănuiesc – sau sînt sigur – că îl ştiţi pe rival, adică pe criminal, am încercat eu să împing mai departe lucrurile.

M-a privit contrariat. De data aceasta era speriat.

— Nu. Cum să-l ştiu? Am zis numai.

— Bine, dar o bănuială?

— Era în stare oricine să-i fie duşman, să o rîvnească pe Iulia.

— Şi dumneavoastră?

— Eu sînt om bătrîn, tovarăşe. În vîrstă. Cum vă puteţi…

Nu l-am mai lăsat să continue, dar nici nu m-am scuzat.

— Să nu uităm că şi Pavel Nistor avea aproape vîrsta dumneavoastră. Un an mai puţin nu contează.

— Bine, dar el aşa era. Îl ştie toată lumea.

— Chiar?

— Staţi de vorbă. Întrebaţi-i.

Trebuia să pun capăt acestui dialog obositor, care mă abătea de la firul principal. Aflasem destule lucruri. Am revenit la ceea ce mă interesa mai mult.

— Bănuiesc că după ce s-a descoperit tezaurul a fost anunţat

şi arhitectul Mircescu, nu?

— Bineînţeles. Păi nu el l-a luat în primire? Ţine totul sub cheie, parcă ar fi înconjurat de hoţi.

— În baracă?

— În baracă are un fichet.

S-a oprit brusc. S-a uitat mirat la mine, ca dintr-o dată să reia.

— Ăsta de aici. Doamne, încep să-mi pierd orientarea. Pe căldura asta şi cu… crima asta, nu-i exclus.

— De unde ştiţi… că ţinea totul închis?

— Păi, s-au făcut mai multe descoperiri, obiecte de ceramică, bronzuri, pe care le aducea aici şi le încuia cu grijă. Se uita în toate părţile, parcă se temea să nu fie prădat dintr-un moment în altul.

— În dumneavoastră avea încredere?

— Eu am adus în baracă obiectele descoperite, de cîteva ori… de aceea ştiu.

Pauză.

— În mine să nu aibă încredere? El ce spune? Mai ştii, ăsta nu are încredere nici în tac-su şi bine face. Ăla este un şnapan!

— Ştiţi ceva concret?

— Păi, de unde a oferit muzeului topoare din epoca pietrei, la preţuri colosale? Treizeci de mii de lei bucata. Le-a găsit în ograda mă-si? Şi cîte altele. În doi ani, a încasat trei sute de mii de lei. Bani, nu glumă.

— Mai aveţi ceva de comunicat, tovarăşe Platon?

— Nu… Ba da. Vreau să mă reped la Bucureşti. Nu am fost de mult şi nu ştiu ce mai este pe acasă. Pot să plec? Sînt liber?

Momentan nu am dat nici un răspuns. Scriam, citeam pe îndelete, din loc în loc mai puneam o virgulă…

— Pot să plec, tovarăşe căpitan?

Era o voce de implorare, care însă ascundea răutate şi viclenie.

— Nu. Avem nevoie de toţi ca să fiţi prezenţi la anchetă. În afară de crimă, aici s-a comis şi un furt. Tezaurul descoperit ieri, a dispărut. Trebuie găsit.

Nu am terminat fraza, că după cîteva ciocănituri, uşa s-a deschis şi căpitanul Ispas a apărut ca din pămînt.

— La ordinele dumneavoastră… Ştiam că nu sînteţi singur. Mi-a spus plutonierul major, dar…

— Nu-i nimic. Dumneavoastră, tovarăşe Platon, sînteţi liber, încă fără a părăsi şantierul. Ca dealtfel toţi ceilalţi.

Cînd am rămas cu căpitanul Ispas, m-am informat.

— Tovarăşul maior Teodorescu nu a venit?

— Nu, mi-a spus că are încredere în „băiatul ăla”. Băiatul ăla eraţi dumneavoastră. „Daţi-i zor şi diseară vă aştept la raport.” Cred că avea de rezolvat ceva urgent şi important. Altfel tot nu îl răbda sufletul.

— Dacă aşa stau lucrurile, atunci uite despre ce e vorba şi ce vom face…

Şi, cum se procedează în asemenea situaţii, am stabilit totul în cîteva minute, eu urmînd să schimb cuvintele de rigoare, şi cu ultimul anchetat, Iulia Andrica. Însă nu în baracă, ci afară. Nu mai puteam de căldură.

Soarele nu se mai vedea, însă zăpuşeala de abia mai putea fi suportată. Zi scurtă, dar grea. Foamea îmi trecuse. Sete, curios, nu-mi era, nu simţeam nevoia. Poate fără să-mi dau seama, acest lucru a fost în favoarea mea. Am transpirat mai puţin şi ce era mai important, durerea de cap m-a părăsit. Tot aşa de brusc cum apăruse, în loc de oboseală, mă simţeam destul de odihnit, calm, în stare să duc ore în şir misiunea…

La cîţiva metri am zărit-o pe Iulia Andrica. Mă aştepta. Tăcută, cu privirea lăsată în jos. Ceilalţi, la vreo cincisprezece metri în urmă. Nu o mai văzusem, dar nu putea să fie altcineva. Un păr bogat, auriu, lăsat pe umeri, pielea bronzată, o rochie scurtă albastru-deschis cu buline albe, în loc de veşnicul combinezon de doc, uniforma de şantier, scotea şi mai mult în relief perfecţiunea picioarelor. Era, ca să nu mai lungesc vorba, o femeie bine. O femeie pe care bărbaţii nu o prea curtează tocmai fiindcă li se pare inaccesibilă la început. Nu am fost nevoit să fac vreo introducere. S-a apropiat de mine cu amîndouă mîinile la spate şi mi-a vorbit.

— La dispoziţia dumneavoastră, tovarăşe căpitan. Şi tot cu permisiunea dumneavoastră, v-aş ruga ca după convorbire să fiu lăsată să mă odihnesc, fiindcă…

— Foarte bine. Vreţi să facem cîţiva paşi? O convorbire în patru ochi aşa rămîne dacă îndepărtăm şi urechile curioase, cărora le putem trezi interesul.

Nu mi-a răspuns. În schimb a făcut primii paşi către marginea taberei, dar în direcţia opusă locului unde a fost găsit

Pavel Nistor. Superstiţie, frică, protecţie sau pur şi simplu coincidenţă. Întrebări care rămîn fără răspuns. Deocamdată.

Lăsasem în urma baraca şi în faţă nu se zărea decît întinderea nesfîrşită a cîmpiei, vag mărginită de stîlpii unei linii electrice de înaltă tensiune. Păşeam alături, culcînd la pămînt tulpinile de grîu rămase de la secerat. A deschis singură discuţia.

— Acum îmi puteţi adresa întrebările. Nu mai există pericolul să fim auziţi.

Pentru prima dată m-a privit. Sprîncene lungi, dar subţiri, gura cu buzele groase, umerii cam înguşti faţă de înălţimea ei, însă ochii… albaştri ca cerul după-amiezii de atunci.

— L-aţi cunoscut bine pe Pavel Nistor, chiar dacă a fost totuşi o diferenţă mare de vîrstă?…

— Bănuiesc că unii dintre colegi v-au dat destule informaţii.

— Vă rog să-mi răspundeţi. Sînt aici să găsesc criminalul sau criminalii, bineînţeles fără a exclude şi posibilitatea de a fi omorît de o femeie.

— Rana aceea cred că nu o putea face o femeie. Aţi văzut-o?

Nu am răspuns. I-am atras privirea pentru a-l pune o altă întrebare şi a-i urmări reacţia.

— Deci l-aţi cunoscut bine…

— Da. Eu am 32 de ani, sînt aşa cum mă vedeţi. Pavel Nistor avea 60 de ani.

— 53 de ani.

A zîmbit.

— Contează?

— Nu prea.

— Atunci?

Ce era să răspund? Îmi dădeam seama că bazîndu-se pe frumuseţea şi inteligenţa ei, va căuta să mă ducă de nas, aşa cum numai unele femei ştiu să facă acest lucru.

— Să mergem mai departe… Deci diferenţă… aproape dublă. Poate există o legătură sentimentală, iubire în acest caz? am întrebat-o.

Pauză.

— Nu-i posibil, cel puţin între oameni normali. Interese materiale sau alte interese pot duce la unele legături, trecătoare, chiar se cunosc mariaje încheiate cu grijă şi conservate cîţiva ani, pînă la moartea unuia din parteneri.

Avea dreptate. Din păcate, deşi mai rar, tot mai avem asemenea cazuri.

— Pot continua?

— Aştept.

— Amiciţia noastră, chiar dacă trebuie să vă dezamăgesc, nu a fost bazată nici pe sentiment, şi nici pe avere. Fiindcă să ştiţi, în afara unui apartament închiriat în Bucureşti, de care, este drept, rar de tot făcea caz, nu avea aproape nimic. Nici maşină, nici bani la CEC, nici altele. Deştept?! Cult?! Manierat?! Astă, da. Întrunea aceste calităţi. De ce nu le-a speculat de-a lungul anilor? Poate viaţa lui nu i-a permis. Poate războiul. A luptat pe front, a fost rănit, a suferit. Cu siguranţă a fost dezamăgit, iar loviturile primite şi-au spus peste ani şi ani cuvîntul. Dar cred că în ultimul timp, mai precis în ultimul an, de cînd am devenit prieteni, era mai liniştit, îşi găsise echilibrul. Era mulţumit de viaţă.

— Numiţi echilibru, prietenia cu dumneavoastră?

— Nu. Echilibrul şi-l găsise în muncă. Rezultatele cercetărilor sale, fotografiile reuşite urmau să alcătuiască un volum, cu unele concluzii originale şi îndrăzneţe, cu aspecte inedite în acest domeniu de activitate. Toate astea ne-au făcut prieteni. Am devenit un fel de consultant ştiinţific, deşi el era foarte inteligent şi instruit. Pasiunea pentru muncă a stîrnit invidia celor din jur. Şi-a căpătat duşmani. De aici a început bîrfa.

— Eraţi vecini de cort?

— Da.

— Serile le petreceaţi împreună?

— Dacă prin asta înţelegeţi discuţiile care uneori se terminau tîrziu, ascultarea unei muzici la singurul tranzistor de aici, pe care îl avea... Pavel, apoi răspunsul pe care trebuia să vi-l dau, l-am dat. Dacă vă interesează altceva, cu el nu m-am culcat niciodată.

— Dar mai tîrziu, aţi fi făcut-o?

— Nu ştiu.

— L-aţi iubit?

— Ei, iubit... Poate.

— Aceleaşi sentimente aveaţi şi pentru arhitectul Flavius Mircescu?

— Glumiţi. Bîrfa cred că a întrecut limita bunului simţ.

— Este bine să răspundeţi. O crimă trebuie bine cercetată,

chiar dacă se apelează şi la unele întrebări stînjenitoare, intime. Vinovaţii trebuie să fie descoperiţi.

— Aveţi dreptate. Ei bine, cu arhitectul Flavius Mircescu nu am avut nici relaţii intime, nici nu am fost prieteni de glume... cum am fost cu Pavel Nistor...

— Şi totuşi...

— Nici un totuşi. Că a încercat să-mi facă curte... o dată, fiind la el în birou... a încercat să mă cuprindă în braţe, să mă sărute, ştiţi dumneavoastră, că doar sînteţi bărbat... asta a fost tot. L-am pus la punct şi manierat cum este, şi-a văzut apoi de treaba lui. Poate nu a renunţat la ideea de a mă cuceri, dar nu a mai făcut nici un alt gest de atunci.

— S-a întîmplat de mult?

— Cam la o lună de la venirea noastră aici, să zicem, acum vreo două luni. Are importanţă?

— Poate. Ce părere aveţi despre arhitectul Flavius Mircescu?

— Ca bărbat, v-am spus-o. Groaznică. Nu aşa se cucereşte o femeie, chiar dacă o doreşti. Ca om de ştiinţă, nu mă pot pronunţa. Nu-i cunosc lucrările. Ce pot afirma este un singur lucru: ca organizator a fost bun. În calitatea lui de şef al şantierului, a gospodărit bine totul, a păstrat ordinea...

— De ce acest ton la trecut: a fost, a gospodărit...?

— Păi, după cele întîmplate aici, şantierul nu se închide? Doar peste un timp...

Avea dreptate parţial. Nu intenţionam acum să închid şantierul, însă aveam de gînd să fac propuneri în acest sens şefilor mei. Oricum oamenii vor cere singuri să plece, invocînd felurite motive.

— Nu se va închide?

— Nu. Ce s-ar întîmpla dacă la orice anchetă, chiar crimă, am proceda în acest fel? Să închidem o fabrică, o secţie sau ceva similar.

— Ei, dar şantieru-i cu totul altceva.

— Tot activitate utilă este.

Am privit-o scurt. Era sigură pe sine. Puţin gînditoare, sau poate numai o impresie a mea.

— La ce oră l-aţi văzut ultima dată pe Nistor?

Întrebarea a căzut greu. S-a întors privind spre şantier şi poate dincolo, spre cîmp, unde cu ore în urmă a fost găsit cadavrul. A lovit încet cu vîrful pantofului într-o rădăcină de grîu

secerat ridicînd puţin praf, apoi continuînd jocul, dar privindu-mă, a răspuns:

— Seara. Astă-seară. Iertaţi-mă. Ieri seara. Era trecut de şase. Poate şase douăzeci.

— De unde ştiţi ora?

— La orele şase, în fiecare seară, pe programul unu, ascultam împreună orele serii. În ziua aceea a dat drumul la aparat, dar era tare nervos. L-a închis după cincisprezece – douăzeci de minute.

— Şi?

— M-a invitat să merg cu el la motel. Susţinea că vrea să serbeze ceva. L-am refuzat. Am fost cam dură cu el. Nu merita. Trebuia să merg.

— De ce?

— I-am stricat seara. După ce l-am refuzat, s-a uitat la mine cu ură, apoi a tăcut. Nu mi-a spus decît: bine. Atît. A intrat în cort. De atunci nu l-am mai văzut decît…

— Decît?

— Mort. Ucis.

— Unde aţi ascultat radioul? Unde aţi discutat?

— Între cortul meu şi al lui. Pe o pătură. Aşa procedam mai în fiecare zi. Nu ştiu dacă aţi văzut corturile, dar sînt incomode şi pentru o singură persoană.

Le văzusem. Aşa era. Avea dreptate.

— Cînd ploua pe şantier, ce făceaţi?

— Nu a plouat niciodată. Nu ştiu. Cred că o seară – două merge. Mai mult, nu. Intram în baracă, poate ne caza la motel. Se găseau soluţii. V-am spus, arhitectul Mircescu era… este un organizator priceput. Cred că ştia ce are de făcut şi rezolva totul bine. Vedeţi ce viaţă este aici. Cîmp, cald, praf. Ei bine, nu ne-a lipsit nimic. Nu mă refer la confort, baie, lumină, televizor. Ne-am ales meseria asta, trebuie să o îndrăgim şi să acceptăm şi binele şi răul. Dar chiar în aceste condiţii, a făcut totul ca să ne simţim bine şi să nu regretăm civilizaţia lăsată la cîţiva kilometri.

— Ieri am aflat că s-a descoperit un tezaur, de o valoare deosebită. Aşa-i?

— Da, aşa-i. Este o descoperire unică, prima de acest gen pe teritoriul nostru. Pe noi nu ne interesează valoarea ca atare, ci ca probă istorică…

— Cine a făcut descoperirea?

M-a privit surprinsă, mirată.

— Eu şi cu… Pavel. A fost o întîmplare, o simplă întîmplare să mă încăpăţînez să sap la un zid format din casete mărunte, din cărămidă, avînd în mijloc bolovani de rîu, în latura dinspre sud a incintei mănăstirii. Cred că felul construcţiei, frumuseţea ei m-a făcut să migălesc. Şi nu am regretat.

— Puteaţi să intuiţi din documentele vechi că aţi putea găsi acolo un tezaur?

— Nicidecum. A fost o întîmplare.

— Era şi Pavel cînd s-a făcut descoperirea?

— Da. Puţin mai departe de mine. L-am strigat. La puţin timp a venit şi Şerban, un stagiar.

— Şerban Ghinea?

— Da.

— Ce fel de om este?

— Cum adică?

— Întrebarea nu este clară?

— Ba da. Ca stagiar, se descurcă bine. Nu am auzit vorbindu-se ceva rău despre el. Altceva nu ştiu.

— Apoi?

— L-am chemat pe şeful şantierului, arhitectul Mircescu, şi am întocmit formele respective, aşa cum se procedează în aceste cazuri.

— Aţi procedat şi la fotografierea obiectelor?

— Sigur. Nici nu se poate altfel. Se trag chiar mai multe poze, în diferite poziţii, se fac dubluri.

— Cine a luat obiectele?

— Tovarăşul Mircescu urma să le predea cît mai urgent la bancă pentru a fi păstrate în tezaur, fiind vorba de metale preţioase.

— Dar fotografiile?

— Dosarul cu fotografiile îl are tot dînsul. Un exemplar rămîne la muzeu întotdeauna. Trebuie să îl aibă.

— Şi dacă dispare?

— Nu se poate. Este imposibil.

— Să admitem că cineva îl sustrage.

— Cu ce scop?

— Diverse.

— Nu se poate. Îl ţine sub cheie.

— Ştiţi precis?

— Nu ştiu precis. Dar are dulap de fier, paznic. Şi apoi nu văd de ce să dispară dosarul, dacă cineva ar fi să fure, ar fura obiectele…

— Obiectele, tezaurul descoperit de dumneavoastră nu ar putea fi sustras, decît de un număr limitat de persoane. Pricepeţi?

—?

— Şi numai cei care lucrează pe şantier ştiu de descoperirea tezaurului şi de valoarea sa, şi apoi, tot aceiaşi oameni ştiu că tezaurul nu stă pe şantier decît cel mult o noapte, că în aceeaşi zi, sau cel mult, în ziua următoare, trebuie predat la bancă. Aşa-i?

M-a privit cu ură, cu furie. Mi-am dat seama că această femeie era capabilă de orice. Nu m-am lăsat.

— Aşa-i? am repetat.

— Aşa-i, dacă asta vă face plăcere. Rămîne să descoperiţi dumneavoastră furtul… şi crima.

— Furtul? Ce anume s-a furat?

A început să tremure, să lovească cu piciorul drept în pămînt.

— Iartă-mă. M-am înfuriat degeaba.

— Nu înainte de a spune ce s-a furat? Ce?

— Nu ştiu, nu speculaţi cuvintele.

Deci ştia că preţioasele obiecte au dispărut.

— Încă ceva. Ce aţi făcut aseară, de la orele şase şi douăzeci şi pînă în dimineaţa zilei de azi?

— Nu vreau să răspund la această întrebare.

— Este a doua întrebare la care nu daţi răspuns. Vă rog să vă concentraţi şi pe această foaie de hîrtie să declaraţi tot ce am discutat despre crimă. Şi despre furt.

M-am uitat la ea atît de semnificativ încît n-a mai scos nici un cuvînt. Aproape mi-a smuls din mînă hîrtia. Urma să scrie în baracă.

La întoarcere, am ales calea directă, pe lîngă hambar, fiindcă deja îl zărisem pe căpitanul Ispas făcîndu-mi semne cu cascheta.

Capitolul IV

Am ajuns în baracă. Locotenentul Ionescu a făcut prezentările (după figura lui am priceput că-şi îndeplinise misiunea primită).

— Tovarăşul profesor Radu Mihăilă, directorul muzeului judeţean.

Mai erau prezenţi şi arhitectul Flavius Mircescu şi căpitanul Ispas. Dacă aş fi lăsat lucrurile să decurgă la voia întîmplării, ar fi avut loc o discuţie, gen şedinţă. Locotenentul Ionescu înţelegînd imediat situaţia, a intervenit.

— Pînă să raporteze tovarăşul căpitan Ispas rezultatele cercetărilor, permiteţi-mi să expun măsurile care au fost luate împreună cu conducerea muzeului judeţean, cu tovarăşul... Mircescu, şeful şantierului, fiindcă... se apropie seara şi...

L-am întrerupt. Am cerut ca foarte pe scurt căpitanul Ispas să mă pună mai întîi în temă.

— Conform plîngerii făcute de tovarăşul arhitect Mircescu, apoi de conducerea muzeului – reprezentat de tovarăşul Mihăilă, aici de faţă – în legătură cu dispariţia tezaurului descoperit în cursul zilei de ieri şi depozitat, după declaraţiile făcute, în acest fichet, am procedat, de faţă fiind martorii, la o percheziţie, care însă, nu s-a soldat cu un rezultat favorabil, în sensul că nu s-au găsit obiectele dispărute şi nu există indicii care să ne conducă la descoperirea făptaşului...

— Mulţumesc. Vreau să citesc şi eu raportul. Pînă atunci, să nu-i mai reţinem pe dînşii, şi să vedem ce măsuri au fost întreprinse de tovarăşul locotenent Ionescu.

— Îmi permiteţi?

Întrebarea îmi fusese adresată de către directorul muzeului judeţean.

— Poftiţi.

Directorul avea un cap rotund, părul tuns scurt, ochii mici, jucăuşi, faţa plină de zîmbet, înălţimea mică, bărbat la şaizeci de ani.

— Am venit cu microbuzul. Pentru siguranţă în viitor, şi mai ales să nu dăm prilejul sătenilor din jur şi poate chiar celor curioşi să vină nestingheriţi, înconjurăm şantierul cu sîrmă ghimpată. Baraca, corturile, săpăturile, într-un perimetru acceptabil.

Am privit spre locotenentul Ionescu.

— Toate acestea au fost stabilite împreună cu locotenentul?

— Da. Dealtfel, tot ce s-a întîmplat putea fi prevenit. De pildă, modul cum s-a procedat cu obiectele de preţ descoperite. Este inadmisibil – şi mă refer la un şef de şantier – ca lucruri de mare preţ să fie depozitate într-un fichet, care nu prezintă mare garanţie, să nu fie predate, în aceeaşi zi, pentru siguranţă, celor în drept.

L-am privit insistent pe arhitectul Mircescu.

— Poate nu ar fi avut loc nici crima.

Şi întorcînd privirea spre directorul muzeului, m-am adresat acestuia:

— Altceva ce aţi mai întreprins?

— Am analizat bugetul şi din economii am hotărît să angajăm pază militarizată. Nimeni nu pleacă de pe şantier fără ca aceasta să nu ştie, să cerceteze, mă rog…

— Cînd începe?

— Chiar din seara asta.

Era suficient. Ne-am despărţit. Plutonierul major Nistoran ne aştepta. L-am tras deoparte şi l-am instruit pentru ceea ce urma să întreprindă. După o zi în care nu s-a odihnit un minut, va face o noapte de veghe.

— Paznicii îi cunoşti?

— Sînt din comuna mea. Toţi trei sînt aici. Îi instruiesc imediat.

— În noaptea asta este bine să-i ţii pe toţi pe posturi. Vezi pe urmă cum vor recupera serviciul efectuat suplimentar. Pînă nu ai gata gardul, n-ai ce face…

— Da, tovarăşe căpitan.

— Apoi trimite după ajutorul dumitale la cabană. Sau nu…

Am stat cîteva clipe. L-am privit pe locotenentul Ionescu.

— Dăm un telefon şefului, ce zici?

— Adică nu plecăm în noaptea asia?

— Exact. Asta am vrut să spun, tov. Ionescu. Îl trimitem pe Atanasiu după schimburi.

Locotenentul zîmbi complice. Apoi cu un aer superior:

— Am pus la cale eu totul. Bănuiam că o să avem de furcă. Şi apropiindu-şi degetele de nas: Flerul!

— Vezi, de aceea te bucuri de simpatia mea. Tocmai prin flerul ăsta, care niciodată pînă acum nu a dat greş.

Aşezaţi în Dacia, am cerut legătura cu şeful, maiorul Teodorescu, şi aplecîndu-mă către Atanasiu, care conducea:

— Mergi, dar fără grabă, spre cabană. La motel ne laşi. Ne vedem mîine dimineaţă la zece, dacă nu cumva vii împreună cu tovarăşul maior.

— Am înţeles.

Convorbirea pe care o aşteptam scurtă, s-a prelungit, şeful cerîndu-mi toate informaţiile. Cu obiceiul cunoscut de mine, mi-a punctat cîteva jaloane, pe care urma să merg în continuarea cercetărilor. Nu a uitat să mă întrebe cum mă simt, dacă am nevoie de ceva şi mă rog, altele, ca în final să-mi comunice că în două-trei zile îmi vor parveni şi datele cerute în legătură cu angajaţii muzeului de pe şantier, şi care, într-un fel sau altul, erau implicaţi în cazul cercetat. Am intrat pe un drum de ţară şi de aici, după cîţiva metri, am văzut motelul.

— Am ajuns. Rămîne cum aţi ordonat?

— Da. Noapte bună, tovarăşe Atanasiu.

— Să trăiţi... ce să vă spun dumneavoastră? Să rezistaţi în continuare.

Avea dreptate. Trebuie să rezistăm. Nu se poate să nu rezistăm. E datoria noastră.

— V-am pregătit o cameră.

Era plutonierul Ivaşcu, ajutorul şefului de post, apărut ca din pămînt.

— Vă conduc. Ceilalţi au fost anunţaţi să nu părăsească motelul fără ştirea mea. Am pregătit şi masa. Am sperat să veniţi mai curînd. S-a răcit. Vă aşteaptă o găină de ţară friptă ca la noi.

— Umbli cu de-astea!

— A pregătit-o nevasta. Acum o oră a plecat fetiţa mea de aici. A adus şi pîine de casă.

— Era mai bine să-ţi fi făcut o vizită în concediu, nu în împrejurări din astea. Pînă acum nu prea aţi avut de furcă în sector, după cîte înţeleg.

— Oamenii noştri sînt paşnici şi cinstiţi. Dacă nu era şantierul...

— Şantier există acum în fiecare localitate.

Nu aveam puterea să continui o conversaţie. Ce să-i spun? Să mărim vigilenţa? Să facem aşa şi pe dincolo? După o zi ca asta, numai de instructaje şi poveţe nu-ţi mai arde.

— Un duş putem face?

— Desigur, tovarăşe căpitan.

Ne-a condus pe un coridor de-a lungul căruia se înşirau de o parte şi de alta vreo opt-zece camere.

— Vă place camera?

— Foarte bună. Pînă ce ne răcorim puţin şi ne schimbăm rufăria, fă te rog în continuare pe gazda. Aranjează aici să mîncăm. Poate găseşti nişte apă minerală la gheaţă…

— O bere?

— În nici un caz. Numai apă minerală dacă este. Pe locotenentul Ionescu îl cunoşti? Iartă-mă…

— Da, l-am cunoscut. Să trăiţi.

— Să nu uit. Pînă mîine eşti liber, nu înainte însă de a trece pe la şantier, să iei legătura cu Nistoran, să vedeţi cum vă aranjaţi programul.

— Înţeles. Şi aşa treceam pe acolo.

— Cine zici că este la motel?

— Cabanierul Avram Munteanu cu nevasta, Florica, care a găsit mortul. Mai au un ajutor la treburi, pe Cîndea. Bucur Cîndea. În motel am mai găsit doar pe cîţiva. Ştiţi, aici camerele se umplu mai mult toamna, cînd începe vînătoarea. Acum, numai trei sînt ocupate, fiecare de cîte un bărbat. Le-am comunicat că nu pot părăsi motelul fără ştirea dumneavoastră. După-amiază a venit şi bătrînul Mircescu tatăl arhitectului-şef de pe şantier.

— Cum după-amiază?

— Nu era la motel. A venit pe la ora trei după-amiază şi s-a instalat într-o cameră.

— Singur?

— Nu. A venit, cu maşina, însoţit de brigadierul Andrica. Andrica venise la motel cu o seară înainte.

— Cine?

— Matei Andrica. Este brigadier silvic la Ocolul N. Vine rar de tot pe aici. Cînd îi pică vreun şef sau cînd pune mîna pe o autorizaţie de vînat ţap. Nu cred să fi călcat motelul de patru-cinci ori în ultimii ani. Vorbesc de cînd îl cunosc eu.

— Unde este?

— S-a aşezat la bar şi îi trage tare. Ieri seara s-a abţinut, nu a băut mult. Părea că aşteaptă pe cineva.

— Bea, zici?

— Zdravăn. De cîte ori vine pe aici face nişte chefuri, pe cinste. I-am spus să nu plece fără voia dumneavoastră. Şi pe

tovarăşul Mircescu-bătrînul l-am atenţionat.

— Foarte bine. Nu s-au sesizat de ce îi reţii? Au aflat ceva despre crimă?

— Ştiu toţi. În rest, nimeni. Adică nu i-am pus la socoteală pe localnicii care au venit pe la motel. Seara vin de se mai cinstesc, stau ce stau, apoi se duc în satul Bunget sau în comuna V., fiecare de unde este. În seara asta nu au fost decît cinci. Nu cred să fie din cauza campaniei agricole. Cred că mai mult a contribuit zvonul cu crima şi se cam codesc să mai dea pe aici. Eu i-am notat în carneţel, în cazul cînd aveţi nevoie…

— Numai dacă va trebui. Deocamdată mă interesează cei străini de aici, adică cei care locuiesc acum la motel şi… personalul de serviciu. Să-mi laşi lista şi datele care crezi că sînt necesare. Deci ne vedem mîine, dacă va fi cazul. Pregăteşte, neapărat, ce te-am rugat. Uite că vine locotenentul.

Locotenentul Ionescu a apărut schimbat la faţă, tremurînd puţin.

— E rece gheaţă.

— Ce, Ionescule?

— Duşul.

— Cu atît mai bine, mă va ţine treaz. Tu, acum faci pe bucătarul. Pe plutonier îl lăsăm liber. Are şi el dreptul. Noapte bună şi cu bine, plutoniere.

— Să trăiţi. Îl aduc pe şeful motelului?

— Nu. Îl vom căuta noi. Fii pe pace. Eu mă duc sub duş. În noaptea asta vom avea cu siguranţă de lucru.

— Nu vă odihniţi cîteva ore?

— Vom vedea…

Că apa era rece ca gheaţa, că duşul avea numai cîteva orificii destupate şi din el curgeau doar trei-patru şiroaie asta era altceva. Însă după duş arătam ca un om sănătos după o lungă internare.

Mă simţeam excelent şi cu o poftă de mîncare grozavă, iar locotenentul îmi urma exemplul. În scurt timp, două sticle de apă minerală au fost golite, din găină au mai rămas doar cîteva oscioare, cele zece roşii au dispărut, ca şi pîinea aproape caldă, de vreo două kilograme.

— O cafeluţă ar fi tocmai bună. Dar cum sîntem de obosiţi, ne-ar adormi buştean.

— Totuşi cred că avem nevoie de două-trei ore de somn,

recunoscu locotenentul.

— Da. Vom dormi cu rîndul. Eu nu pot aţipi acum. Vreau să ordonez ceva în notiţe, ca mîine să ştim ce avem de făcut. Pentru orice eventualitate, pe la unu-două noaptea pune ceasul să sune. Atunci mă voi culca eu, iar dumneata te apuci de lucru. Planul nostru intră în acţiune. Nu te depărtezi însă de motel. Pe mine mă scoli la ora cinci, dacă nu voi fi deja în picioare. Înţeles?

— Înţeles.

— Noapte bună.

M-am aşezat în singurul fotoliu-scaun şi cu veioza aprinsă, aşezată pe covor, am început să citesc notiţele, declaraţiile. În cîteva minute, locotenentul Ionescu sforăia zdravăn. L-am lăsat. Nu mă deranja. Dacă dormeam era altceva, dar aşa, chiar îmi era de folos. Mă ţinea mai atent. Tocmai citeam mărturiile despre Pavel Nistor, cel ucis. Numai Stelian Platon a spus că era ciudat, avea numeroase toane, căuta singurătatea. Cît despre faptul că îi plăceau femeile sînt mai multe păreri. Şi Sultana Onu şi Stelian Platon şi Şerban Ghinea l-au văzut vorbind cu o femeie, dar nu au deosebit vocile, iar Ion Mîndru a interceptat o ceartă între un bărbat şi o femeie, dar nu ştie cine sînt. Oare să fi fost Iulia? Poate, dacă ţin seamă şi de declaraţia ei că era apropiată de Nistor. Pînă aici nu puteam trage nici un fel de concluzie. În nici un caz nu mă puteam gîndi la o crimă din gelozie absurdă. Trebuia să aştept raportul medicului legist, din care să rezulte ora morţii. Fără asta nu puteam să gîndesc mai departe. Totuşi... Iulia Andrica l-a văzut ultima dată la ora şase douăzeci, cînd fiind invitată de Nistor să-l însoţească la motel, a refuzat. Peste o jumătate de oră, la şapte seara, aceeaşi invitaţie îi este adresată lui Şerban Ghinea, care la rîndul lui refuză. Atît. De la această oră nu mai avem date. Nu l-a mai văzut nimeni pe Pavel Nistor şi culmea, nimeni nu s-a mai interesat de el, deşi după spusele martorilor, nu era un ins care să treacă neobservat, care să nu trezească interesul celorlalţi. A plecat totuşi la motel Nistor? Problema rămîne deschisă. Vom afla ceva de la Florica Munteanu? Să vedem ce aduce nou dimineaţa.

Locotenentul Ionescu sforăia îngrozitor. L-am mişcat puţin şi o linişte care aproape te înfiora s-a aşternut în cameră... Fantastic. „Linişte care te înfiora”. Cine a spus? Şerban Ghinea.

Sultana Onu nu a auzit nici un zgomot. Ion Mîndru, cînd s-a trezit, seara, declară la fel că era linişte. Asta e. Toţi de pe şantier se obişnuiseră ca nopţile să fie umplute de sforăiturile lui Pavel Nistor. Doar Sultana a spus textual: sforăia îngrozitor. Deci asta e. În noaptea respectivă Nistor nu a dormit în cort. Nu a fost pe şantier. Numai dacă nu a stat treaz. Dar unde? În cort? Dacă a stat treaz în cort, atunci trebuie stabilit cînd a părăsit şantierul şi ce a făcut pînă să fie ucis. Unde a stat? Ce? Cu cine? Întrebări pe care parţial le voi soluţiona mîine. Poate... Cu ajutorul celor de aici, dacă aici a fost. Deci problema numărul unu o pot formula: Ce a făcut Pavel Nistor după orele şapte? Fiindcă nu a dormit pe şantier. Unde a plecat, cum a petrecut timpul pînă să fie ucis? – timp în care trebuie să găsesc pe cel sau pe cei care l-au văzut.

Deşi nu fumez, simţeam nevoia să fac ceva. Chiar şi să aprind o ţigară. M-am reţinut. O... cîte probleme mai sînt! Oare cine a descoperit tezaurul? Iulia spune că ea şi Nistor. Stelian Platon, Sultana Onu, Flavius Mircescu declară la fel, numai Şerban Ghinea susţine că el a găsit tezaurul. De ce? Nu este exclus să fie şi un act – declaraţie de grandoare. Tînăr, fără experienţă... Nu-i justificat, totuşi. Aceasta ţine în definitiv de caracter, de cinste. Nu, ceva nu merge. Ce? Dacă aş fi găsit dosarul cu fotografiile efectuate la faţa locului, aş putea stabili ce s-a descoperit, unde erau obiectele preţioase. Dar, bine; mi-a venit o idee nouă. Dacă cumva sînt complici şi dispariţia este voită? Cîteva zile pînă ce... Pînă ce se vor înlocui cu obiecte semipreţioase sau... Nistor ştia? Înseamnă că un motiv al crimei ar fi acesta. Că el nu a acceptat. Bine, dar cum rămîne cu Iulia, cu Ghinea, dacă el este autorul descoperirii, cu arhitectul Flavius Mircescu?! Nu, nu merge. E imposibil. Atîţia oameni implicaţi. Nu am dreptul să gîndesc în acest fel. Şi totuşi... mă gîndesc. Dacă Iulia era apropiată de Nistor, nu putea admite să intre în această combinaţie, mai ales că Sultana Onu nu îi este simpatică, bănuind-o că întreţine relaţii cu Mircescu. Apoi problema seifului. Avea broască? Cel în drept să ştie, Flavius Mircescu, afirmă că avea. Stelian Platon la fel, mai mult, declară că Mircescu ţinea totul sub cheie, în fichet. Ion Mîndru spune însă că fichet-ul nu a avut niciodată cheie. Să nu-şi cunoască un meseriaş activitatea? Să nu observe un lucru, legat de meseria lui, de sarcinile lui? Pare incredibil. Se adaugă broasca

schimbată la uşa barăcii şi faptul că Mircescu, deşi declară contrariul, a lipsit din cameră. Că aici, în lipsa lui, era tatăl său, arhitectul Alexe Mircescu, care a dispărut miraculos şi care în după-amiaza zilei următoare s-a instalat la motel. Apoi, cele două dosare cu fotografii! Unde au dispărut? Dar clişeele? Le-a aruncat Nistor? De ce nu au fost găsite? Fiindcă nu mai erau în cortul lui sau pe şantier. Altă explicaţie nu există.

În aceste momente de maximă încordare s-a stins lumina! Asta mai lipsea. O pană de electricitate. Întreruperea lucrului m-a făcut să-mi simt şi mai tare oboseala. Mă voi culca. Aud însă un zgomot pe coridor. O uşă trîntită, o bufnitură, paşi alergînd. În momentul cînd am deschis uşa, cineva a trecut ca o umbră pe lîngă mine. Eram în cadrul uşii şi aşteptam. Întuneric complet. În aceeaşi clipă, ceva a zburat după cel care alerga. Am făcut un pas înainte. Nimeni. Eram în mijlocul culoarului cînd lumina s-a aprins. După o secundă-două, din grupul sanitar a ieşit un bărbat frecîndu-şi ceafa. Nu m-a văzut. Părea beat. Oare? M-am retras. În spatele meu, am zărit, pe jos, un buzdugan, la fel cu cele de vînzare din magazinul de artizanat, o bilă de plumb, grea, masivă, un lanţ şi o bucată de lemn. L-am luat cu grijă de jos folosindu-mă de batistă. Eventualele amprente voiam să le am. Cîntărea circa trei kilograme. Frumos. Am intrat tiptil în cameră, în acelaşi timp, am auzit o uşă deschizîndu-se, apoi… Apoi două uşi trîntite. Două?

Am aşteptat în cameră cîteva secunde. Ceasul arăta doisprezece şi treizeci şi cinci. Am deschis cu prudenţă uşa, evitînd să fac cel mai mic zgomot. Înaintam de-a lungul culoarului către grupul sanitar. Pe dreapta, la a treia uşă, sub trei farfurii ornate cu motive populare, două cuie erau libere. Buzduganul? Da. De aici a fost luat. De cine? Şi mai ales pentru ce? Cui îi era destinat? Oricum, jocul a fost complicat. Cine a avut interes să întrerupă lumina şi de ce? Ajunsesem la capătul culoarului, cînd uşa se deschise brusc şi…

Un bărbat mă privi uimit, tremurînd de furie.

— Mama lui… Dumneavoastră sînteţi tovarăşul căpitan? Şi fără a aştepta răspunsul: Cineva a umblat la lumină. Cineva din afară. A pătruns apoi pe fereastră în camera mea. Vreţi să veniţi? Toată camera întoarsă pe dos. Mă tem că mi-a luat încasările!

L-am urmat pe responsabilul motelului – nu putea fi altul – nu

înainte de a deschide uşa grupului sanitar şi a arunca o privire. Nimeni.

— Nu le depuneţi zilnic?

— Ce anume?

— Încasările.

— Aseară nu le-am depus. Le pregătisem pentru mîine dimineaţă.

Mi-a deschis uşa şi am înţeles cît de grăbită a fost intervenţia. Lucruri aruncate, dulapul cu uşile deschise. Totul în dezordine.

— Nu le-a luat. Ce o fi căutat? Fiindcă vedeţi dumneavoastră, a fost un hoţ. Cînd am venit nu mai era. Probabil că m-a simţit.

Lucrurile erau clare. Cineva a pătruns din afară pe fereastră. Geamurile sparte erau în interior. La plecare a urmat însă o altă cale. Dacă ar fi luat acelaşi drum, geamurile de jos ar fi sfărîmate. Aşa însă… Înseamnă că a plecat pe uşă. De ce?

— Bine, dar unde eraţi dumneavoastră, nu eraţi în cameră? Nu v-aţi culcat?

— … Să vedeţi. Am făcut o mică revizie la marfă, ne aşteptăm la un inventar şi vreau să fie totul perfect.

Am zîmbit fără voie. Noi căutăm criminalul şi negustorul, poate simţindu-se cu musca pe căciulă, tremură de grijă. Trebuie ca mîine să-i anunţ pe cei de la „economic” să fie cu băgare de seamă.

— Am terminat în sală revizia şi am plecat la magazie. Şi arătă cu mîna în dreptul ferestrei cu geamul spart. Soţia a rămas să numere marfa şi eu am venit să iau o lanternă fiindcă acolo este cam întuneric. Cu siguranţă că cine a fost, hoţul, a auzit voci, şi-a dat seama că drumul de întoarcere este blocat, aşa că a preferat să plece pe uşă.

— Mai este o altă ieşire în afară de intrarea principală, la motel?

— În capul culoarului de la dumneavoastră.

— Vrei să vii cu mine să o cercetăm?

M-a urmat. Apoi în şoaptă:

— Nu o încuiem. Are numai un zăvor care o ţine închisă pe dinăuntru.

Cînd am ajuns, zăvorul era tras. Clar, deci. Pe aici părăsise clădirea. Cine să fi fost? Ai casei, mă refer şi la cei cazaţi, nu puteau fi. Nu avea nimeni interes să fugă. Atunci?

— Vezi ce-ţi lipseşte. Caută cu multă atenţie. Mîine dimineaţa stăm de vorbă, tovarăşu…

— Avram Munteanu, să trăiţi. Şi adăugă aplecîndu-se puţin: Responsabilul motelului.

Uns cu toate alifiile, gîndeam.

— Deci mîine dimineaţă îmi comunici. Înseamnă că în noaptea asta nu vei dormi. Caută, trebuie să descoperi ce s-a furat… Nu?

A răspuns după cîteva clipe:

— Sigur, sigur.

L-am lăsat singur fără să-i mai adresez nici un cuvînt. Ajuns în cameră, nu avea sens să sting lumina şi nici să trag zăvorul. În noaptea asta nu vor mai putea fi surprize. Am încuiat uşa, totuşi, şi îndreptîndu-mă spre pat, am continuat ideea abia începută: dacă în noaptea crimei, Sultana Onu şi Ion Mîndru nu au dormit şi s-au plimbat aproape tot timpul, de ce nu s-au întîlnit? De ce nu au auzit nici un zgomot sau altceva? De ce? Şi apoi, unde a fost Iulia Andrica? Încă nu ştiu ce a făcut în noaptea crimei. Între timp mi-am îmbrăcat pijamaua. Trebuia să trag cîteva ore de somn, altfel nu mă voi putea descurca mîine. Era ora unu şi un sfert. Ionescu dormea ca un copil. Am stins lumina. Voiam iarăşi o ţigară şi cu această dorinţă am adormit.

Capitolul V

Un răsărit de soare plin, galben, viu. Ora şase. Eram la fereastră. Locotenentul Ionescu a căutat să mă trezească cu o oră mai devreme, dar a fost imposibil, a plecat să-şi îndeplinească ordinul. Făceam gimnastică de înviorare, îl aşteptam să apară, calculînd timpul ca să-mi ajungă să mă şi bărbieresc. La ora şapte oamenii erau convocaţi ca să discutăm. Pe rînd, se înţelege. Nu eram încă decis dacă voi începe cu angajaţii motelului sau îi voi lăsa la urmă. Şi aşa nu se va stingheri activitatea. Dimineaţa nu prea sînt oaspeţi. În afara celor de aici. Sau mai ştii… Pînă la urmă, venind şi locotenentul Ionescu, am hotărîi ca să-i vizitez în camerele lor, Ionescu urmînd să-şi arunce ochii şi în celelalte camere, momentan libere. Scuzele pentru deranj, pentru timpul răpit cu ancheta, cu explicaţiile cerute de mine vor fi cele mai potrivite formule cu

care îmi voi începe dialogul. De la caz la caz.

O ciocănitură şi în loc de răspuns mi s-a deschis uşa. Eram aşteptat.

— Horia Săveanu.

— Căpitan Ganea Bogdan din miliţia judeţeană D.

— Am fost anunţat să vă stau la dispoziţie. Am auzit de crimă. Toţi vorbesc şi comentează. Eu nu l-am cunoscut Sînt aici numai de două zile. Am venit la pescuit în bazinele staţiunii N.

— De ce nu locuiţi în staţiune?

— Este mai plăcut aici. Mă duc dimineaţa pe jos. Vă place pescuitul?

Am lăsat întrebarea fără răspuns. Cel din faţa mea avea în jur de cincizeci de ani, aproape doi metri înălţime şi destul de bine legat. Avea nişte mîini mari, exagerat de mari. Poate acestea, poate statura sa mă făcea să-l compar cu un animal din junglă. Oare cum s-a învîrtit să stea pe aici, fiindcă este ştiut că într-o staţiune de cercetări piscicole, persoanele particulare nu prea sînt primite şi în nici un caz, lăsate să pescuiască. Mă duceam din nou cu gîndul la tovarăşii mei de la „economic”.

— Sînteţi în concediu?

— De boală.

Altă treabă. Deci un chiulangiu în regulă. Arăta ca un zdrahon, sta la odihnă pe banii statului şi în plus, se înfrupta ilegal şi dintr-o baltă de peşte. Trebuia însă să ocolesc aceste adevăruri, pentru moment.

— Ieri dimineaţă, cînd v-aţi sculat? La ce oră? Ce aţi făcut?

— De dimineaţă, la ora cinci, eram la bazin. Am autorizaţie, în regulă, altfel cum credeţi că mă lăsa paznicul? Cu greu am obţinut-o. Dacă nu aş avea un fiu în departamentul…

— De la motel aţi plecat deci la ora…

— Era întuneric. Pe drum s-a crăpat de ziuă. Fac cam o oră, pe jos.

— V-aţi întîlnit cu cineva?

— Cu nimeni absolut. Pustietate completă. Dacă nu se simţea rău vecinul meu, mergeam împreună. Ieri a renunţat.

— Cine?

— Cornel Popescu. Stă alături. Sîntem vecini cu locuinţa şi la Bucureşti. Eu lucrez la căile ferate, sînt inspector, el lucrează la CEC. Cred că o să staţi de vorbă. Vă aşteaptă. Acum se simte mult mai bine. O răceală. **Vine, trece, aşa este în anotimpul**

ăsta.

— Şi dînsul are permis de pescuit?

— Şi încă cum. E cumnat cu directorul general…

— Mda…

— Păi, altfel?

Cînd o să dispară pentru totdeauna asemenea obiceiuri? Depinde de fiecare dintre noi.

— Staţi mult?

— O săptămînă. Patru zile au trecut.

— Cu o seară înainte ce aţi făcut?

Aşteptam răspunsul. Mă gîndeam şi la faptul că iazurile staţiunii piscicole N. erau la circa opt kilometri distanţă de motel, exact în sens opus şantierului şi comunei V. Deci, dacă a mers acolo, era normal să nu mai insist asupra traseului străbătut. Nici victima, nici asasinul nu aveau ce căuta în acele locuri.

— După-amiază am ieşit în pădure. Am fost împreună cu amicul Popescu. Căutam ciuperci. A fost o plimbare plăcută. Spre seară am venit frînţi. Am luat masa aici şi ne-am culcat devreme. Cred că era ora opt. Poate mai devreme. Mai mult în nici un caz. Cornel mi-a spus că nu se simte prea bine. Am vrut să-i aduc un rom şi să-i fac o frecţie. M-a refuzat. Dimineaţa, cînd să-l iau să mergem la baltă, mi-a spus că nu i-a trecut… Că se simte încă rău şi că renunţă la pescuit.

— Noaptea aţi dormit? Aţi ieşit din cameră?

— Cînd?

— Noaptea asta.

— Am dormit buştean.

— Dar noaptea trecută?

— Nu prea am dormit bine. Mă gîndeam la prietenul Cornel. Dacă are nevoie de mine? Nu m-a deranjat. În schimb m-a trezit, să fi fost ora zece, nu m-am uitat la ceas, unul din pasageri, cred că ofiţerul. Luase cam mult la măsea. Se împiedica, a încercat vreo trei uşi pînă a ajuns la a lui. S-a liniştit tîrziu.

— Şi apoi?

— Am adormit.

Socoteam că este momentul să termin convorbirea. Am scos totuşi din buzunar o fotografie – adusă ieri de locotenent – şi arătîndu-i-o, i-am cerut să identifice persoana. Era Pavel Nistor.

— Nu-l cunosc.

— Nu l-aţi văzut niciodată? Nici măcar alaltăieri seara?

— Nu. Precis. Reţin foarte bine figurile.

— La şantierul unde se execută cercetări, aţi fost?

— Nu. Ieri am auzit de existenţa lui. Eu am venit aici pentru pescuit, nu după pietroaie şi cioburi.

— Mulţumesc.

— După ce trec şi cele trei zile, putem pleca?

— Sînteţi liber din acest moment. Vă rog însă să consemnaţi cele ce mi-aţi spus, într-o declaraţie. Vin să o iau ceva mai tîrziu. Bună ziua.

Camera alăturată era ocupată de Cornel Popescu. Mic de statură, gras, cu început de chelie, avînd nişte pantaloni cu fundul aproape de genunchi. Clipea des şi mă iscodea fără nici o jenă, cu nişte ochi de viezure.

— N-am văzut nimic. Nu ştiu nimic. Eu am fost bolnav. Am zăcut. În restul zilei am mers la peşte.

— Aveţi autorizaţie?

— Păi cum! Sînt cu acte în regulă. Legal.

— Legal nu sînteţi, dar vina este a celor care v-au dat un astfel de permis. Acum sînteţi în concediu?

— Am o restanţă de zece zile din anul trecut. Le petrec la pescuit. Aşa mi-a prescris medicul. Deconectează.

În sinea mea, i-am răspuns cu ironie: „Te cred”. M-am retras în cameră. Mă simţeam obosit. Era a doua noapte petrecută departe de casă. În prima zi fusesem ofiţer de serviciu, a doua, la motel. Dacă mai ţine aşa, ai mei n-au să mă mai recunoască. Eram căsătorit de zece ani şi băieţelul era în clasa a doua. În familie ne înţelegeam perfect. Soţia, profesoară la o şcoală din oraşul T, avea oricum mai mult timp liber decît mine. Ea avea cel mai mult grijă de băiat. De aproape un an cumpărasem maşină. O Dacia 1300. Ne-am făcut planuri să plecăm în concediu cu toţii, să facem un circuit: nordul Moldovei, Dobrogea, mare, munte. Cam mult pentru un singur an. O, dar pînă atunci... După această mică pauză, mi-am revenit. Următorul mă aştepta.

— Mă numesc Marcel Pandele şi sînt căpitan în MAN.

— Aşa? Atunci trebuie ca eu să...

— Nu-i nevoie. Cred că aţi venit în legătură cu asasinatul. Am auzit. Sper ca unele lucruri să vă intereseze. Chiar voiam să mă abat din drum la Inspectorat. Trebuia să vă predau ceva. Dacă

aţi venit dumneavoastră… Dar mai înainte, să bem cîte o cafea. Am pregătit două cafele. Mari.

— Mulţumesc. Sînt tocmai bune.

Ne-am aşezat pe cele două scaune, singurele din cameră, şi sorbind tacticos, îl ascultam.

— Alaltăieri seara, am rămas în pană cu motocicleta pe drumul DN 72. Mă duceam într-o permisie de cinci zile să-mi văd tatăl. Locuieşte în nordul judeţului D, la Pucheni. Nu prea se simte bine.

— Înţeleg.

— Era ora şase şi jumătate. Se apropia noaptea şi un. cauciuc… Nu prea îmi venea la îndemînă să-l fac singur. M-au îndreptat nişte copii spre motel. M-am bucurat. Mă gîndeam că a doua zi îl voi repara, dar am pişcat în trei locuri camera de la motocicletă şi nu mai era bună de nimic. Aşa că trebuia să mă reped să iau alta. Dar astea sînt fleacuri de-ale mele. Deci am ajuns la motel cu motocicleta de coarne. Am împins vreo trei kilometri. Eram frînt. Am dormit o oră – două, apoi am făcut un duş şi am mîncat. Cred că era ora nouă. În sala de mese, un pădurar. Singur la masă. Cam făcut. A venit lîngă mine cu două sticle de şampanie desert. „Alba Iulia”. Ţin minte totul. Le-a destupat aproape fără să facă zgomot. Am ciocnit. Nu era vorbăreţ. Doar bea. Nu m-a întrebat nimic. A mai adus două sticle. L-am refuzat. Nu rezistam. Şampania rămîne o băutură care nu-mi place. Cînd eram locotenent am făcut un chef cu şampanie. Am zăcut trei zile. Credeam că mor. Deci l-am refuzat. A fost imposibil. De abia atunci a prins glas. Îl aud şi acum. „Să nu mă laşi singur. Mi-este frică. Am omorît un om. Eu am omorît un om. Dar ştii de ce? Fiindcă merită. Merită, mă omule. Cum zici că te cheamă?…” Eu tăceam. Îl priveam, fără să vorbesc. Beţivi sînt fel de fel. A naibii şampania asta. Face din om, neom. Tăcerea mea în loc să-l potolească, îl aţîţa. „Am omorît acum un om. El este. Numai el este. Ştiam că este el. Nu putea fi altul. A venit să mă omoare şi pe mine. Nu i-a mers. L-am omorît eu. Mi-a distrus şi fata. O voia. D-aia l-am omorît.” L-am întrebat fără să vreau: „Pe cine”? M-a privit mirat. A sughiţat, a băut pe nerăsuflate un pahar. Un pahar de şampanie, acid, e o performanţă. Nu s-a întîmplat nimic. Mi-a răspuns tîrziu. „Pe el. Eu l-am omorît.” A mai golit alt pahar. Îşi turna singur. Responsabilul motelului nu mai era în sală. Eram

numai eu cu pădurarul. Nu ştiam cum să procedez. Nu trebuia să-i dea atît de băut. M-a întrerupt: „Vezi, uite aici am scris totul în caietul ăsta”. A scos cu greutate din servieta ce o ţinea prinsă cu o curea după gît, un caieţel. „Uite-l. Ăsta este. Vi-l dau dumneavoastră. Voiam să-l predau la unitate să vi-l înmîneze, dar fiindcă aţi venit aici.” Pădurarul a continuat. „Nu l-am arătat la nimeni pînă acum. Citeşte.” L-am luat de formă. Voiam să scap. Atunci a apărut şi responsabilul. De discutat cu pădurarul nu era posibil. L-a luat cu binişorul şi l-a dus în camera lui. A făcut niţel tărăboi. Rămas singur, m-am retras. Văzînd caietul uitat pe masă, l-am luat cu gîndul să i-l înapoiez în ziua următoare şi să-i spun cum a fost. Dar a doua zi am aflat despre crimă. Nu mai avea nici un rost să i-l mai dau, după ce mi-am amintit ce mi-a spus seara.

— Bine aţi făcut. L-aţi citit?

— Am frunzărit puţin. Scrie ceva despre război. Dar cred că nu e normal.

Arăta cu mîna spre cap. Apoi, continuă:

— Mi s-a părut că nu-i în toate minţile. O să lămuriţi dumneavoastră cum stau lucrurile.

— Mulţumesc pentru informaţii.

Voiam să plec, dar în clipa aceea a apărut locotenentul Ionescu, destul de agitat. Am făcut prezentările de rigoare şi m-am grăbit să aflu ce vrea să-mi spună locotenentul. Abia la uşă, m-am adresat căpitanului:

— În cazul în care o să mai avem nevoie de dumneavoastră?

— Mă găsiţi la unitatea militară numărul...

Am mers împreună cu locotenentul Ionescu la noi în cameră. Continua să fie agitat.

— Tovarăşe căpitan, arhitectul Alexe Mircescu vrea să plece. Nici nu vrea să audă de noi. A venit şi ajutorul şefului de post, plutonierul Ivaşcu. Îl reţinem?

— Pe Mircescu?

— Da.

— Cum poţi spune aşa ceva?! Ai aprobare?

— Nu!

— Atunci?! Lasă-l. Nu vrea să ne dea concursul, nu vrea. Din păcate, mai există şi oameni de acest fel. Vom vedea mîine ce este de făcut. Du-te repede şi cheamă-l pe Ivaşcu.

Nu mai era cazul. A venit singur.

— Tovarăşe căpitan…

— Mircescu a plecat? m-am grăbit eu.

— Da.

— Nu-i nimic. Foarte bine că nu ai procedat altfel. Cred că nu l-ai bruscat?!

— Nu puteam face aşa ceva!

I-am spus locotenentului Ionescu să transmită mai departe ca Mircescu să fie urmărit permanent. Apoi i-am pus în temă cu întîmplările din noaptea trecută, le-am arătat buzduganul, pe care urma să-l trimitem la centru pentru identificarea eventualelor amprente. Cît despre caiet i l-am dat în păstrare locotenentului, pînă seara, cînd urma să-l citesc socotind că, cine ştie, aceste pagini ar putea să ne fie de folos în dezlegarea crimei.

— Vreau să fiu singur cînd discut cu pădurarul. Rămîneţi în camera noastră. Cred că este mai bine aşa. Dar să ştiţi că astăzi sînteţi invitaţii mei la masă. Aici la motel.

— Nu se poate tovarăşe căpitan, ripostă Ivaşcu. Nevastă-mea ne aşteaptă pe toţi cu masa. În sat. S-a pregătit de aseară. Nu vă supăraţi, dar nu se poate altfel.

— Bine, Ivaşcule. Dacă o să avem timp.

Pădurarul era în camera lui, cu o sticlă de rachiu desfăcută, pe masă. Mahmur. M-a privit obosit, cu ură. I-am surprins privirea. De fapt cu pădurarii, noi miliţienii avem relaţii bune. Chiar foarte bune. De unde atunci această privire?

— Bună, nene Matei.

Cu acest fel de comportare, apropiat, nu am dat greş niciodată.

— Mi s-a spus că vreţi să mă anchetaţi. Nu am vînat nimic fără…

— Măi nene Matei, dacă nu era aşa de dimineaţă, apoi mă supăram dacă nu mă invitai şi pe mine la una mică. Aşa însă, trebuie să rabd niţel.

S-a uitat la mine. Blînd. Schimbare de nouăzeci da grade.

— Cu ce vă pot fi de folos, tovarăşe căpitan?

— Cu multe.

Acum era derutat. Am vrut să aflu dacă era beat. Nu era. A vrut numai să pară. Cu ce scop?

— Spre exemplu, spune-mi şi mie de ce ai venit matale alaltăieri seară la motel? După cîte ştiu, ai niţel de lucru în

sectorul dumitale. Se mai taie clandestin, destul.

— Se mai taie, este drept.

— Atunci? De ce ai venit? Sezon de vînătoare nu este.

M-a privit lung. Era în cumpănă, nehotărît.

— Bine, nene Matei, dacă şi matale taci?

— Nu tac.

— Atunci hai, dăi drumul.

— M-a chemat domnul arhitect Mircescu.

— Şeful şantierului?

— Nu. Ăla bătrînul.

— De ce? Ce relaţii ai dumneata cu ei? Ce relaţii? „Oare cum am fost aşa de!... Trebuia să fac de mult legătura, adică de ieri.”

— M-au ajutat. Fiica mea lucrează la ei. Este bine văzută, o mai protejează, că azi este greu să fii singură.

— Iulia?

— Da, despre ea este vorba.

— Cum i-ai cunoscut?

— Domnul Alexe Mircescu vine des la vînătoare pe aici. M-a auzit că fata îmi termină facultatea de istorie şi s-a zbătut s-o aducă în judeţ, aproape de capitală. Altminteri cine ştie unde nimerea.

— Da. Vezi că şi o relaţie din asta te face om. Dar poate să te facă şi neom!

— Ce vreţi să spuneţi?

Nu i-am dat nici un răspuns.

— Alaltăseară ai băut cam mult!

— Cam.

— Cu cine?

— Singur. De unul singur beau.

— Nu se poate. Dacă te-a chemat arhitectul Mircescu; atunci de ce n-ai băut cu dînsul?

— Dînsul a venit de-abia ieri.

— Şi atunci, de ce ai venit dumneata cu o seară înainte?

— Îmi era dor de crîşmă.

— Nu ai şi în sat? În comună aveţi restaurant.

— Voiam la motel. Aici mă simt bine.

— Nea Matei, matale împlineşti mîine-poimîine vîrsta de pensie. Eu ştiu că astfel de oameni, ca matale, nu se simt bine cînd ascund ceva. De ce nu vrei să ne ajuţi? A fost ucis un om. De cine? Pentru ce? Vreau să aflu. Înţelegi? Vreau să aflu şi vom

afla. Trebuie însă să spui şi dumneata ce ştii. Trebuie.

S-a scărpinat în ceafă. A făcut un gest spre sticla de rachiu, dar s-a oprit.

— Mi-a trimis vorbă să vin şi am venit. Dînsul nu era. Am luat o cameră, că se însera, şi nu ştiam cînd vine. A apărut însă Pavel Nistor, pe care l-aţi găsit mort. Omorît.

S-a uitat la mine fix.

— Nu l-am omorît eu. Mă ferească domnul. Mă bănuiţi degeaba.

— Nu te bănuim, nene Matei. Spune mai departe.

A tăcut. Din buzunar a scos un flacon conţinînd majeptil. Nu am schiţat nici cel mai mic gest. Majeptil? Acelaşi flacon ca cel găsit la Nistor! Poate cauza morţii, cum spunea medicul Sima.

— Mi-a recomandat medicul să iau o pastilă cînd mă ia cu tulburare. Am nişte vărsături care mă ţin cîte trei zile. Am fost şi în spital pentru ele. Nu mă fac bine, dar cu ăsta trece. E cam rău cînd beau. Nu am voie deloc. Multe nu am voie, şi le fac. Poate aşa scap mai repede. Ei drăcie, unde o fi tubul cel nou? Aveam două. L-am pierdut. Noroc că nu costă aşa de mult.

S-a aşezat pe pat, încet, privindu-mă hipnotizat.

— Am băut atunci. Cu Nistor şi cu domnul Platan. Dînşii mi-au fost comandanţi pe front. Ce era să fac? Am băut. Nu ne văzusem împreună de mult. Nu ştiu ce am mai făcut atunci, în seara aia. Dar nu eu l-am omorît. Nu eu.

Era agitat, se zbătea. În starea în care se găsea nu mai puteam continua seria întrebărilor. L-am lăsat.

— Bine, nene Matei, bine. Poate ne vedem mai tîrziu la un pahar.

A tăcut. Nu a spus nici un cuvînt pînă am părăsii camera. Pe culoare m-am oprit locului. Buzduganul nu fusese înlocuit. Locul rămas gol mă obseda. L-am privit ca pe un tablou suprarealist. Zărindu-l pe Ionescu, am pornit către el.

— Unde-i anchetaţi pe responsabil, pe nevastă-sa şi pe ajutor? m-a întrebat.

— Adu-i la noi în cameră. Ce zici?

— Bine. Aşa fac. Tot singur?

— Puteţi asista. Însă adu-i pe rînd. Să nu ia legătură unul cu altul nici după aceea. Pînă termin cu toţi.

Primul a năvălit pur şi simplu. Responsabilul motelului. Avram Munteanu.

— Am găsit, tovarăşe căpitan. Aparatul. Mi-a furat aparatul de fotografiat. Şi nici măcar nu era al meu. Era al lui…

— Al cui era?

Întrebarea era de prisos.

— Al lui domnul Nistor. I-l cerusem aseară ca să fac şi eu nişte poze. Ştiu şi eu să pozez. De fapt, l-am rugat pe dînsul A zis că nu are timp. Dar mi-l lasă mie. Numai să am clişeu, că dînsu' nu are.

— Şi?

— Aveam un rolfilm iugoslav. La plecare, domnul Nistor mi-a lăsat aparatul.

— Ai umblat la el?

— Da. Cînd am rămas singur, i-am montat clişeul, înăuntru am găsit un altul, dar consumat. Chiar m-am mirat. Era developat. Atunci ce rost mai avea să-l lase înăuntru?

— Unde era clişeul acela?

— L-am pus în raftul de sus la bar. Voiam să-l înapoiez. Ştiu că le trebuie clişeele.

— Deci îl mai ai? Spune!

Probabil că am vorbit pe un ton autoritar, sever, fiindcă reacţia a fost neaşteptată.

— Vă jur. Nu am făcut nimic. Nu eu l-am omorît pe domnul Nistor. Pentru un aparat?

— Clişeul acela mi-l aduci?

— Sigur. Să mă duc la bar.

— Mergem împreună.

L-a găsit repede.

— Ăsta-i? Eşti sigur?

— Da. Sînt sigur.

— Dar al dumitale?

— Al meu este în aparat. Nici nu am apucat să fac vreo poză. Nu ştiţi că a doua zi?… Acum mi l-a furat. Nu ştiu pe cine o să despăgubesc.

Clişeul era developat. Nu m-am putut abţine. L-am privit în lumină. Imagini de pe şantier. Oare să fie cel cu obiectele preţioase, descoperite?

— Pînă la ce oră i-ai servit?

— Pe cine?

— Pe Nistor, pe Platon şi pe pădurar?

— Nouă. Maxim nouă. Domnul Platon a plecat mai devreme.

Se grăbea.

— Era băut?

— De, cum să vă spun. Mai degrabă cred că voia să pară beat.

— De unde tragi concluzia asta?

— Păi, de atîta timp cîrciumar, mai cunosc şi eu la oameni.

— Apoi?

— Cînd a plecat domnul Nistor nu ştiu. Am fost în beci să aduc nişte castraveţi muraţi. Pe urmă a venit căpitanul, ăl cu motocicleta în pană şi apoi... pădurarul. Era foc de beat. A continuat apoi cu şampanie. Cred că l-a atins şi pe tovarăşul ofiţer.

În sinea mea zîmbeam.

— Ce oră era?

— Nouă – maxim zece. Eu l-am dus în cameră pe pădurar. De-abia se mai ţinea pe picioare. Cînd l-am scos din bar, am lovit şi uşa de pe culoar. A scos o balama. Era cam şubredă. Azi voiam să o repar.

Se cam lungeşte la palavre. L-am lăsat totuşi.

— Dar mi-a dispărut de ieri ranga. O ţineam la intrare după uşă.

Eram numai urechi.

— Aveai o rangă?

— Da. Avem fel de fel de scule.

— Nu ai găsit-o?

— Am căutat-o peste tot. Nimic. Vreau să trimit băiatul la şantier să împrumute una. Trebuie să repar uşa.

— Cu gestiunea ai ieşit bine?

— Păi, cum. Dacă eşti corect, se poate?!

„Dacă eşti corect?” De ce nu a spus: „Dacă sînt corect?”

— Mulţumesc. Citeşte şi semnează declaraţia, dacă mai ai ceva de adăugat...

— Nimic. Bine că s-a terminat.

— Ce anume?

— Că vă convinseserăţi, că nu sînt eu ucigaşul.

Nu l-am liniştit. Voiam să fiarbă în continuare.

— Vom vedea. Deocamdată, liber.

A intrat Florica Munteanu. Voia să pară abătută. Voia. Nu reuşea nici un moment. Înaltă, plină, încă frumoasă, cu ochii vioi şi veseli.

— Ce ştii despre victimă?

— Nimic, adică ieri dimineaţă pe la orele şase, cînd mă duceam la cabană, am dat de… peste domnul Nistor, omorît.

— Ce căutai la ora şase pe cîmp? Nu locuiţi la motel?

— Locuiesc.

— Atunci?

— Trebuia să duc trei sticle de vin domnului Mircescu – aştepta nişte inspectori de la judeţ. Voia să îi cinstească.

— De unde ştiai?

— Seara mi-a plătit pentru trei kilograme de vin domnul Platon şi mi-a spus, de două ori, că mîine să fiu cu ele la şantier, la domnul Mircescu, dar cel mai tîrziu la ora şase jumătate. Ştiţi, noi avem obligaţii. Ne angajează vara copiii pe şantier. Mai cîştigă un ban.

— De unde ştiai că primea un control?

— Tot domnul Platon mi-a spus. Dacă nu sînt punctuală, îl fac. de rîs pe domnul Mircescu, că vin inspectorii de la judeţ.

— Cine mai ştie?

— Cum adică?

— Bărbatul dumitale ştie?

— Nu. Eram pe culoar cînd mi-a dat banii şi mi-a spus ce să fac.

— Mai era cineva?

— Nu mai era nimeni.

— Nici măcar Nistor?

— Nu. Era probabil în cameră cu pădurarul.

— Deci aşa l-ai găsit?

— Aşa.

— Mai ai ceva de adăugat?

— Nimic.

— Ştii ceva de spargerea de azi-noapte?

— Ce să ştiu?

— Nu ai auzit nimic? Nu bănuieşti pe cineva?

— Nu.

— Au furat aparatul de fotografiat şi o rangă, nu?

— Aparatul, da. De rangă nu ştiam. Ce să facă cu ea?

Deodată şi-a pus palmele la ochi.

— Aoleu…

— Ce s-a întîmplat?

— Te pomeneşti că l-a omorît cu ranga noastră!…

Am privit-o calm. Nespus de calm. Ce puteam să-i răspund?

— Te pomeneşti!

Ultimul cu care am discutat în acea zi a fost ajutorul de la motel, un băiat de vreo douăzeci şi şapte de ani. Bucur Cîndea. Spre surprinderea mea, acelaşi cu bărbatul pe care l-am zărit ieşind din grupul sanitar, în noaptea precedentă, frecîndu-se la cap, aparent dîndu-mi impresia că este băut. Am lăsat toate astea la o parte deocamdată şi i-am arătat fotografia lui Pavel Nistor.

— Îl cunoşti?

— Da.

— Cînd l-ai văzut ultima dată?

— Acum două seri. A venit cu tovarăşul Platon şi au servit masa în cameră la nenea Andrica.

— Şi băutură?

— Şi încă destulă.

— La ce oră?

— Spre seară. Se înnoptase bine.

— Cine i-a servit?

— Jupînul şi cu mine. Mai mult jupînul, şefu'.

— Au stat mult?

— Da. Primul a plecat tovarăşul Platon. Se grăbea.

— Apoi…

— Pe domnul Nistor nu l-am văzut. Numai pe nenea Andrica. Cred că o fi ieşit pe uşa din spate.

— De la capătul culoarului?

— Da.

— O lăsaţi deschisă?

— Nu. Numai pe dinăuntru se închide cu zăvorul. De afară nu se poate dacă nu este nimeni în casă.

— Altceva ce mai ştii?

— Nimic.

Special l-am lăsat un timp să se liniştească. Apoi, am reluat ancheta.

— Azi-noapte pe unde ai umblat?

— Am dormit.

— Tot timpul?

— Tot.

— Nu ai ieşit afară?

— Aha! Am fost pe la ora unu la toaletă. Pe culoar era

întuneric. Tocmai se stinsese lumina. Eram buimac de somn. Cînd să intru, m-a izbit unul în faţă. Ieşea ca o vijelie.

— Cine?

— Nu ştiu. Era întuneric. Dar m-a lovit serios la cap. Cred că nu a voit. Se mai întîmplă.

— Şi?

— Am fost, ca omul. Cînd să ies, era lumină la loc.

— Păi lumina se stinge şi se aprinde la comandă? Mă refer la întregul motel.

— Avem tabloul cu siguranţele automate la uşă, afară. Este suficient să apeşi pe automat şi se stinge lumina în toată clădirea. Apeşi din nou, se aprinde.

— Cine crezi că a stins-o?

— Ştiu eu! Mă gîndesc la hoţii de aseară. Dar zice şefu' că nu au furat decît un aparat de fotografiat. Dacă era să ia, apoi fura şi banii. Nu? Avea dreptate.

— Dar cine să fi aprins lumina la loc? Cît a durat întunericul?

— Nu mult. Cîteva minute. Păi, cît am făcut eu din camera mea. În salon s-a stins, cît am stat la toaletă, apoi cînd am ieşit, tocmai atunci s-a aprins din nou. Să fi stat aşa vreo zece minute. Nu?

Cam aşa calculasem şi eu. Băiatul părea isteţ.

— De aprins cum explici că s-a întîmplat?

— Cred că şefu' sau cucoana. Erau afară. Or fi văzut întuneric. Mai sar cîteodată siguranţele.

M-am convins că tabloul electric era la uşă, afară. Ce fel de construcţie?! Cel care a stins lumină a ştiut fără îndoială unde este tabloul. O fi acelaşi cu cel care a aprins-o? Trebuie să-i interpelez pe responsabil şi pe soţia acestuia dacă vreunul din ei a pus în funcţie lumina.

— Ce facem acum, Ionescule?

— Cum ordonaţi, tovarăşe căpitan.

— Fiindcă tot sîntem aici, hai atunci la Ivaşcu să mîncăm. Maşina a venit?

— Am trimis-o la postul de miliţie din comună.

— Ai făcut bine. Nu avea rost să stea aici. Creează o anumită atmosferă. Mergem pe jos. Este departe?

— Nu tovarăşe căpitan. Doi kilometri. Tovarăşul plutonier major a rămas la şantier. Spune că mai are ceva de rezolvat.

— Perfect. Azi nu avem nevoie de dînsul.

Capitolul VI

Cu maiorul Teodorescu, şeful meu, m-am întîlnit seara, tîrziu. I-am raportat totul, i-am explicat concluziile la care am ajuns. Şi sarcinile care se impun imediat.

— Tovarăşe căpitan Ganea, mi-a spus el, raportul medicului legist este clar. Moartea a survenit în jurul orei zece jumătate seara, datorită rănii de la ceafă, provocată de un corp dur. Este adevărat că victima a consumat mult alcool şi că împreună cu medicamentul luat, majeptilul, ar fi putut avea – o ipoteză a expertizei – acelaşi rezrultat, moartea, însă mai tîrziu cu o oră-două, în care, dacă se intervenea la timp, putea să fie salvat. Deci ce rezultă?

— Că cel care i-a dat medicamentul lui Pavel Nistor s-a temut că victima nu va muri la ora fixată, într-un anumit timp, şi atunci pentru siguranţă... l-a lovit cu...

— Ranga... Ce mai, să-i spunem pe nume. Să nu uiţi să-l trimiţi pe Ionescu să cerceteze amănunţit inventarul şantierului. Nu era rău dacă o făceaţi pînă acum.

— Da. Poate fi şi altă variantă. Să nu fi ştiut Pavel Nistor că alcoolul combinat cu medicamentul aduce moartea?

— Exclus. Mi-ai spus că pădurarul ia acest medicament, dar cred că nu la beţie. Sau poate i s-a obişnuit organismul.

— A luat o pilulă în faţa mea.

— Dar alcoolul îl consumase probabil cu o zi înainte. Şi apoi nu uita că o pilulă conţine zece miligrame, în timp ce victimei, în stare avansată de beţie, i s-a administrat trei sute miligrame o dată. De unde provine majeptilul este clar dacă pădurarul a declarat că avea două flacoane şi că unul i-a dispărut. Nu ştim cum i s-a dat.

— Probabil i s-a pus chiar în băutură.

— Tot ce se poate. Dacă am merge pe această ipoteză, problema ar fi mai simplă. Cercul celor bănuiţi s-ar îngusta mult. Angajaţii motelului, cei trei excursionişti, pădurarul, arhitectul Mircescu, taică-su şi cam atît. Ce facem însă, frate, cu obiectele dispărute de la şantier? Nu totul se învîrte în jurul lor? Şi mai este ceva. Dacă ne mărginim numai la această ipoteză, pe care nu trebuie să o excludem total, nu primim explicaţiile pentru

furtul aparatului foto, care demonstrează interesul pentru clişee, deci pentru obiectele respective.

Se opri o clipă. Formă un număr.

— Alo? Hai, măi băieţi. Sînt gata pozele? Le am în cîteva minute? La înălţime, ca întotdeauna! Şi către mine:

— Acum ne vin clişeele. Ai dat o mare lovitură. O bombă mare! Dacă nu găseai clişeele, dracu ştie ce mai era; oricum mult mai greu ne-am fi descurcat. Dacă, bineînţeles, clişeele nu sînt trucate.

— Dacă nu sînt trucate ne vor spune destule.

— Timpul a fost prea scurt. Dacă au recurs la trucaj înseamnă că obiectele au fost găsite cu mult timp în urmă. Şi atunci se schimbă povestea. Te-ai convins ce pază aveau? Nulă! Directorul muzeului îşi va primi porţia, dar nici pentru noi nu-i în regulă. Nu am prevenit răul. Şi răul ăsta al lor este şi mai mult al nostru. Pe de altă parte, avem atîtea locuri istorice, localităţi în care fiecare piatră ne vorbeşte despre istorie, şantiere arheologice numeroase, în unele judeţe chiar mai multe. Opinia publică, angajaţii înşişi, conducerea acestor şantiere nu trebuie să facă totul? Ba da. E clar că pe şantierul ăsta, lucrurile nu au mers bine. De ce?

S-a sculat de pe scaun, plimbîndu-se nervos.

— De ce? Poţi să-mi spui? repetă întrebarea.

— Nu pot. Încă nu pot, deşi aceeaşi întrebare mi-am pus-o şi eu. O explicaţie trebuie să existe.

Ne-au venit fotografiile, mărite, în număr suficient.

— Ce zici? Marfă a-ntîia!

Le-am privit cu calm, la început una după alta, apoi ordonîndu-mi gîndurile m-am oprit la cîteva.

— Aici cred că s-au găsit obiectele. Se vede clar şi ce anume. Mă surprind însă pozele din interior. Vedeţi dulapul deschis, biroul, cărţile, golul dintre coperte...

În loc de răspuns, şeful meu, maiorul Teodorescu, a format un număr. Bănuiam cam ce va urma...

— Vreau ca din poziţiile... şi se uită pe versoul fotografiei... trei şi patru să am detalii. Dar cît mai urgent dacă se poate.

Probabil că i s-a răspuns afirmativ pentru că imediat faţa i s-a deschis de un zîmbet larg.

— Mulţumesc mult.

Şi către mine:

— Bogdane, trebuie să găsim tezaurul şi repede. Dacă întîrziem, obiectele astea o să dea bătaie de cap şi altora. Nu vreau să ni se reproşeze nimic sau... ştii, să ni se spună că nu sîntem în stare...

Era aspru acum. Aşa îl cunoscusem de la început. De cînd am venit în serviciul său. Aspru, dar drept. Cînd se înfuria, începea să păşească prin birou de la un capăt la altul, frecîndu-şi din cînd în cînd nasul. Mersul legănat îi pune şi mai bine în evidenţă statura atletică, capul cu părul tuns scurt, mult prea scurt, şi nasul cam mare, puţin bombat, îi dă o înfăţişare aparte, de om hotărît, integru.

— Ai priceput Bogdane? Aici nu-i vorba să raportăm şefilor că misiunea a fost îndeplinită. Este ceva în plus. Pricepi? Este vorba de dispariţia unor valori de importanţă naţională.

Tăcerea mea a ţinut loc de răspuns. De la început nu am privit altfel această misiune. Pe lîngă faptul că a ucis un om, asasinul a vrut să vitregească ţara de un bun preţios. Va reuşi, oare, pînă la capăt? Au trecut două zile. Trebuie să ne grăbim...

Uşa s-a deschis. Am primit restul clişeelor încă neuscate perfect.

— Măi, Bogdane, mai este ceva care mă roade. De ce sînt atîtea depoziţii contrare. Cîţi mint? Toţi? Exclus. Numai o parte. Care sînt aceia? Vezi tu, în cazul ăsta, ca şi în multe altele, ne izbim de aceeaşi reacţie. Toţi sînt convinşi că noi apărăm cuceririle, dar cînd este vorba de un caz concret, unii iau o atitudine de... „nu ştiu, nu am văzut. Eu să vedeţi, am fost dincolo...”

— Tovarăşe maior, v-am expus planul de acţiune, îl aprobaţi?

— De acord. Cred însă, că trebuie să-ţi mai notezi ceva. Ionescu deci merge la şantier. Are de clarificat mai multe, inclusiv problema cu „ranga”. Despre clişee să nu pomenim încă. Vom mai vedea. Dar mi se pare tare ciudat că Florica Munteanu a plecat de la cabană la Mircescu să-i ducă vinul şi pe drum a găsit victima. Aici ţi-a scăpat ceva. Nu ştiu ce.

— Aveţi dreptate. M-am gîndit mult la acest lucru. Şi cred că acum ştiu ce.

— N-ai decît să completezi planul. Cu grijă, însă... Nu m-ar mira ca să găseşti aici cheia. Apoi lumina aia de la motel. Stinsă, aprinsă. Prea bate la ochi.

O mică pauză, ca apoi să reia.

— Şi cum mă, să nu-şi dea seama ajutorul ăla că o lovitură în cap este lovitură şi că o bruscare este cu totul altceva? Apoi, se fură obiecte preţioase de la muzeu, se fură ceva de la motel, dar nu se plînge nimeni? Că tu ai aflat toate astea, e altceva. Dar ei de ce nu se plîng? De ce? Apropo, să nu uit. Pe cine trimiţi la înmormîntarea lui Nistor? Are loc mîine la ora trei după-amiază în municipiul P. A venit un văr îndepărtat şi a cerut să se ocupe el de tot. Avere? Un apartament tot acolo în P. În plus, o asigurare la ADAS în valoare de douăzeci de mii de lei. I se cuvine în întregime în caz de deces. Bineînţeles, moştenitorilor legali. Îl trimiţi pe Ionescu?

— Nu. Mă duc eu, dacă îmi permiteţi.

— Cu atît mai bine. Nu crezi însă că eşti prea cunoscut? Mă refer…

— Atunci, nu ar strica să fie şi Ionescu.

— Da, să fie şi el.

— Aveţi dreptate. E mai bine aşa.

— Vezi şi de o autorizaţie de percheziţie la domiciliul mortului. Treci pe la procuratură. O ceri însă de la judeţul P. Ai aici formele. Mă gîndeam că vei apela şi aşa… Ceri concursul colegilor de acolo. Mă informezi după… Apropo. Cînd treci la citirea manuscrisului primit deja pădurar?

— În această seară.

— Nu este rău. Îmi comunici mîine dimineaţă. Dacă este ceva deosebit, trage la xerox şi studiem toţi.

S-a uitat la ceas.

— Al naibii timpul ăsta. S-a făcut zece. Zece seara. Bogdane, eu de bine de rău am fost hărţuit, dar numai aici. Tu însă, ai avut, cîteva zile, destule necazuri şi multă alergătură. Ai avea dreptul să te odihneşti. Dar nu se poate.

M-am ridicat în picioare. Simţeam toată oboseala zilei, de fapt a zilelor. Dacă închideam ochii, adormeam. M-a cuprins de umeri. În acelaşi timp, zîmbind, mi-a spus:

— Cît priveşte urmărirea arhitectului Alexe Mircescu… Nimic deosebit pînă acum. Trebuie însă, să te deplasezi în capitală. Am cerut aprobarea direcţiei. Este mai bine să îl descoşi acolo şi nu aici. Tu fiind de la început la curent cu ancheta, vei putea să urmăreşti altfel lucrurile. De acord?

— Perfect. Chiar voiam să vă cer acest lucru. Ca ultimă rugăminte pe ziua de azi.

— Faci formele şi pleci înarmat. Nu vreau să am surprize. Ţin la tine mult. În ce priveşte datele personale despre cei implicaţi sînt aproape gata. O să le primeşti.

Eram adormit, dar totul mă legăna acum ca în vis. Ţine la mine. O mărturisire după atîţia ani. Dacă nu era un caz de rezolvat, ca acesta, nu aflam…

Îmi venea să zbor. Numai că nu puteam. Radiam de fericire. Cînd am intrat pe uşă, nevastă-mea, trează, m-a privit miratã, neştiind ce să creadă.

— Dragule, scumpule, înţeleg cît de mult eşti obosit Eşti dincolo de oboseală.

Un duş în fugă, şi în cîteva minute, am adormit. Aş fi voit ca dimineaţa, măcar o oră să stau împreună cu ăl mic. Dar nu s-a întîmplat aşa. Dimineaţa, la ora opt, cînd m-am trezit, am găsit un bilet: „Bogdane, te iubesc mult. Te-am privit o jumătate de oră. Dormeai adînc, nu m-am îndurat să te trezesc. A trebuit să plec la serviciu. Pe junior l-am dus la şcoală. Dacă venea la tine, te trezeai, dar vreau să te refaci. După-masa şi seara va fi, însă, numai a noastră. Nu vreau azi nici un telefon. Te vreau pe tine. Te sărută de mii de ori, soţia ta. Anca”.

Capitolul VII

Nu mai fusesem în municipiul P. de zece ani. L-am găsit mai frumos, un oraş modern. Devenise centru universitar, iar populaţia depăşea acum o sută de mii de locuitori. Miliţia se mutase într-o clădire nouă. Vechea clădire, ca şi aceea a fostului sfat popular regional, monumente de arhitectură, adăposteau acum secţia etnografică a muzeului judeţean. Eram îmbrăcat civil, aşa că, după ce m-am legitimat, m-am interesat da un fost coleg din şcoala militară, care lucra acum la serviciul cercetări penale, dar plecase deja în concediu, aşa că neavînd altceva de făcut, am urcat la etajul doi, unde se afla judiciarul şi evidenţa. Pavel Nistor nu era cunoscut. Nici nepotul său, Ion Nistor, inginer la un şantier de construcţii din acest oraş. Cunoscut în sensul nostru, adică să fi avut antecedente penale sau diverse încurcături în care de-a lungul timpului să fi intervenit organele noastre de miliţie. Deci curat. Avînd încă o oră la dispoziţie, m-am oprit la expresul „Modern”, adăpostit într-o clădire mare,

la parter, curat şi bine gospodărit. Dacă mergeam la inspectorat, trebuia să aştept mai mult. Am ajuns, în sfîrşit, la cimitirul Eternitatea. La marginea municipiului P., dar aşezat într-un cvartal înconjurat de blocuri. Am parcat maşina pe o stradă laterală şi, după steagul de la poartă, am luat aleile la rînd, fiind puţine, ca să descopăr locul de veci. Aproape de capelă. M-am aşezat pe o bancă, la cîteva morminte distanţă, aşteptînd. După cinci minute îl zăresc pe locotenentul Ionescu. L-am chemat în şoaptă.

— Ce-i nou?

— Mai nimic. Însă de umblat, am umblat.

I-am făcut loc. Cald, dar în cimitir era destulă umbră Un liliac, aplecat mult deasupra băncii unde ne-am instalat, ne îmbăta de miresme.

— Zi.

— Am fost pe la muzeu şi la şantier. Trei răngi au fost trecute în inventar. Ion Mîndru le are pe toate. Nu ar fi exclus ca în realitate să fi fost mai multe. Este drept că sînt obiecte de inventar şi nu mijloace fixe ca să fie ţinute la punct, însă... Nu prea stau grozav cu contabilitatea.

— Mă, se cunoaşte că ai trecut pe la economic. Ţi-a intrat în sînge. Nu mai face pe modestul că nu ştii contabilitate.

— Acum e acum. Credeţi că degeaba am ocolit puţin cu răspunsul? Ranga cabanierului nu a apărut, în schimb s-a găsit alta. Aceea cu care a fost omorît Pavel Nistor.

— Cum adică?

— Plutonierul major Nistoran a găsit-o. Mi-a povestit că patrulînd aseară, că tot spera să descopere ceva pe acolo, l-a strigat un puşti. „Nene miliţianule, uite aici un fier cu care a fost omorît tovarăşul de la muzeu.” „De unde ştii, mă ţîcă, că a fost omorît cu ranga asta? Nu o atinge.” A găsit-o la vreo opt sute de metri de locul unde a fost omorît Nistor. Ştiţi, atunci am căutat peste tot. O zonă între trei sute şi cinci sute de metri.

— Crezi că nu putem admite şi varianta că a fost adusă pe urmă?

— Nu. Nistoran mi-a relatat că era plină de praf, ţărîna prinsă de fier, noaptea fiind rouă. Se cunoaşte că acolo a fost aruncată în noaptea aceea. Să continui, deci. La întrebarea lui Nistoran, puştiul a răspuns vioi: „Mi-a spus tata că dacă găsesc un drug de fier să vă anunţ pe dumneavoastră şi să nu-l ating”. Se aflase

în tot satul cum a fost cu moartea lui Pavel Nistor. „Şi cum zici că te cheamă mă piciule?” „Vasile.” „Atît? Al cui eşti?” „Al lui Ion Pintea din capul satului”. „Deci şoim.” „Şoim.”

Cît de bine reda Ionescu cele relatate de Nistoran! Trebuia să fiu serios. Mi-am înfrînt cu greu un zîmbet gîndindu-mă la copil.

— Nu era rău să-l recomanzi pe puşti tovarăşului Nistoran, să îl popularizeze.

— A trimis la „Luminiţa”, revista lor, un portret al lui Vasile Pintea, prieten al miliţiei, şi o să-l evidenţieze şi la şcoală. I-am spus lui Nistoran să ceară de la judeţ o recompensă pentru „şoim”.

— Ai făcut treabă bună. Mai departe…

— Am trimis ranga la judeţ. Telefonic am urmărit rezultatul. Unele amprente de pe rangă sînt aceleaşi cu cele de pe buzdugan. Dar nici una nu este a lui Pavel Nistor.

L-am privit surprins şi apoi serios.

— Crezi că s-a omorît singur cu ranga? Cît despre buzdugan, cînd s-a întîmplat ce s-a întîmplat, Nistor era mort de mult.

— Se mai întîmplă şi cazuri cînd…

— Bun. Ce a mai urmat?

— Arhitectul Flavius Mircescu şi Ion Mîndru au amprentele la miliţie. Au cerut cazier, primul ca şef de unitate, al doilea, ca gestionar. Am găsit şi pe cele ale lui Avram Munteanu şi Matei Andrica.

— Şi? Bănuiesc că ai mers pînă la capăt?!

— Păi cum? Dar nimic. Nici una nu se potriveşte.

Apoi întorcînd puţin capul spre mine:

— Abandonăm aceste piste?

— Nicidecum. Dar trebuie să te descurci. Nu vom face tărăboi pentru aşa ceva. Cunoşti metodele.

— Le cunosc, dar îmi trebuie timp.

— De mîine te ocupi. În plus, lămureşti chestia aia de la motel cu lumina. Cine a reaprins-o? Dar verifici cu atenţie, practic. Şi încă ceva, stai tu de vorbă şi cu ofiţerul nostru care este în comisia judeţeană de ocrotire a patrimoniului cultural naţional. Nu se poate să nu afli ceva date care ne-ar interesa. În special care este situaţia cu ofertele bătrînului Mircescu, mă refer la obiectele vîndute de el muzeului. De unde? Cît a încasat. Amănunte, amănunte cît mai multe. Acasă la Pavel Nistor ai fost?

— Am.

A trebuit să întrerupem dialogul fiindcă se apropia cortegiul şi deci ne-am retras.

— Ne despărţim?

— Nu. Stăm împreună. Mai la urmă, se înţelege. Văd şi aşa că nu prea se înghesuie rudele.

Tăceam şi înregistram totul. Nu plîngea nimeni. Nu a avut soţie, copii.

— Ala din stînga directorului muzeului este văru-su. Inginerul Ion Nistor. Vă spun pe urmă. Dar mi-a făcut impresia că este un om uşuratic. Beţii, femei, nu ştiu cum se descurcă cu slujba.

— Pe şantier este totuşi un control mai slab. Se învîrte el. Dacă a ajuns pînă aici.

Din nou pauză. Un preot în vîrstă, apropiat de şaptezeci de ani, şi un dascăl cu vreo zece ani mai tînăr oficia slujba de înmormîntare. Cîteva figuri necunoscute. Trei. Nu prea grave, chiar păreau că ceea ce fac, fac de formă. Cu siguranţă sînt colegi de la muzeu, veniţi din obligaţie. În rest, Matei Andrica, pe faţa căruia se vedea suferinţa. Să fie din cauza lui Nistor sau boala sa, care agravîndu-se, îi crea neplăceri? Alături Iulia, îmbrăcată toată în negru, spre deosebire de Sultana, care deşi se aşezase în primul rînd, era îmbrăcată într-o rochie de culoare verde închis, legată la cap cu un batic de aceeaşi culoare. Arhitectul Flavius Mircescu, în negru, corect îmbrăcat, părea acum pregătit mai mult de un spectacol decît de o înmormîntare. Şerban Ghinea, Ion Mîndru şi atît.

— O vedeţi şi pe Florica Munteanu? A venit şi ea.

— Unde-i? A, da.

Era în spate, cu capul plecat, îmbrăcată după cît vedeam, în negru.

— Lipseşte parcă cineva. Cine? Cine?...

— Stelian Platon. Dar uitaţi-vă pe aleea din dreapta dumneavoastră. Vine acuma.

— Să întîrzii la înmormîntări?

— Dar nu este de aici.

— De ce nu a venit odată cu angajaţii muzeului? Bănuiesc că au la dispoziţie un microbuz. Apropo, Ionescule, ce face acum Nistoran?

— L-am pus în gardă. I-am instruit şi pe cei de la paza militarizată să fie cu ochii în patru, deşi pe toţi cei de acolo îi

văd prezenţi aici. Şi continuîndu-şi gîndul anterior: Lipseşte numai bătrînul Alexe Mircescu. Bănuiesc că se cunoşteau bine. Să nu fi venit de teamă că dă ochii de noi?

— Nu avea de unde să ştie. Dar este prea şiret. Trebuie să fie altceva la mijloc.

Slujba continua monoton şi, deşi în asemenea cazuri se aud des plînsete şi vaiete, aici era linişte. În afară de glasurile celor doi, preotul şi dascălul, pe rînd, sau cîntînd împreună, mecanic.

— Cum a fost la Nistor acasă? Am simţit că Ionescu de-abia aştepta să-i pun întrebarea:

— L-am găsit pe inginer. Pe ăla care vi l-am arătat.

— Nu ţi-a mers la inimă?

— O să-mi daţi mie dreptate. E un pierde-vară.

— Te-ai dus singur?

— Nu. Cu încă doi de la municipiu. Martori separat. Ce mai... Băieţi buni, dar nu prea am rezolvat nimic... Două camere, cu dependinţe, însă foarte rău mobilate. Ziceai că ori se mută, ori s-a mutat, şi ce este acolo reprezintă un transport.

— Şi n-ai găsit nimic, nimic?

— Cîte ceva. Un brevet prin care i s-a decernat în război ordinul clasa întîia, „Steaua României”. O fotografie făcută probabil pe front, în care apare alături da alţi ofiţeri. O hotărîre judecătorească prin care a fost condamnat la o lună închisoare cu suspendare fiindcă acum şapte ani a condus motocicleta în stare de ebrietate şi o fotografie veche a unei femei. Asta-i. Le-am luat pe toate cu proces-verbal în regulă. Sînt aici în plic. Luaţi-le. Poate vă vor spune ceva.

— Deci bea inginerul?!

— Şi în noaptea cînd Nistor a fost omorît.

— Mai au mult cu slujba?

— Cînd zice „veşnica pomenire”, se apropie de capăt.

— Crezi că ne putem retrage neobservaţi?

— Nici nu mai este cazul. S-a şi terminat.

— Hai spre poartă. Am impresia că vor mai sta cîteva minute. Să ieşim înaintea lor.

Ne-am retras tăcuţi la poarta cimitirului. Doi bătrîni aşteptau pomana.

— I-a făcut colivă? îl mai întreb eu pe Ionescu.

— Da.

— Cu asigurarea aia în sumă de 20.000 lei ce este?

— O ia inginerul. I-a picat ca o pleaşcă. Că de cheltuit la înmormîntare nu a sărăcit.

Vorbeam mai mult pentru mine, dar să mă audă şi Ionescu:

— Nu-i o sumă ca să merite să omori un om.

— Mde!

S-a uitat la mine cu o figură de filozof, studiată, aşteptînd să mai spun ceva. N-am mai spus nimic. Mi-am întors uşor capul spre cimitir. Începeau să plece. Grupul se apropia de noi.

Directorul muzeului ne-a privit surprins.

— Miliţia? Nu mă aşteptam. Sper că nu aţi venit să continuaţi ancheta, nu-i aşa?

Aşa sau nu chiar aşa, nu avea importanţă. Ne-a strîns mîinile.

— Ce mai ştiţi? Aţi găsit obiectele?

Brusc a tăcut.

— Iertaţi-mă, probabil şi criminalul. Dar acum... săracul. S-a dus. Măcar de am găsi tezaurul. Vă daţi seama ce descoperire importantă şi ce înseamnă pentru ştiinţă.

Noi ne dam seama. Trebuia însă, să-şi dea seama cu toţii, de la început, şi nu să admită neglijenţa care a favorizat cele întîmplate. Grupul era acum în dreptul porţii.

— Nu veniţi cu noi?

— Nu mulţumim. Mai rămînem puţin.

Am ajuns-o din urmă pe Iulia Andrica. Cred că a simţit prezenţa mea, dar nu a întors capul.

— Vă întoarceţi la T?

Nu mi-a răspuns. Abia cînd s-a depărtat puţin, s-a oprit, întorcîndu-se spre mine:

— Am venit cu trenul împreună cu tata. Sîntem invitaţi la parastas. Aşa se obişnuieşte. Tata nu a refuzat. Eu nu pot să particip. Îl aştept la cafeneaua de pe bulevardul Republicii, lîngă Poştă. Nu întîrzie mai mult de o oră. Ne întoarcem împreună.

— Aveţi ceva împotrivă dacă vă conducem acolo cu maşina şi apoi tot aşa la T?

— Sînteţi foarte amabili. Nu ştiu de ce faceţi acest lucru. Dar... mă rog, fie.

Ionescu s-a apropiat de mine.

— Era să uit. Pe mine m-a invitat inginerul la masă. Ce să fac?

— Te duci. Chiar acum. Condu maşina, apoi vii împreună cu nenea Andrica la cafenea. Sper că ai fost pe fază?!

— Fost.

În Dacia m-am aşezat în spate, alături de Iulia. După ce maşina a pornit, i-am spus locotenentului:

— Lasă-ne pe noi la cafenea. Vii apoi să ne iei cînd terminaţi.

— Înţeles. Eram sigur că nu mă lăsaţi pe jos.

— Apropo, cum te-ai descurcat cu transportul? l-am întrebat pe Ionescu.

— La noi, cu maşina de serviciu, aici, la fel, dar cu a celor de la municipiu. Pînă la cimitir. Altfel, făceam autostopul.

— Şi miliţienii fac autostopul?

Întrebarea Iuliei era mai mult de formă, nu aştepta răspuns. Cu toate acestea, ceva trebuia spus.

— Cînd nu au altceva mai bun şi cînd trebuie să descopere repede criminalii, procedează şi aşa.

M-am întors şi am privit-o direct, fără nici un menajament.

— De ce purtaţi doliu?

— Cum de ce? Doar este o înmormîntare.

— Vă e rudă?

— Numai atunci?

Am forţat nota, chiar dacă undeva jigneam, şi silabisind ca să fiu auzit mai bine:

— Oare să aibă dreptate Sultana Onu, Şerban Ghinea, Stelian Platon?

A tăcut cîteva secunde. Maşina a oprit la stop.

— Vă referiţi la faptul că Nistor ar fi avut ceva ca mine? Ei bine, ceea ce v-am spus atunci este tot atît de adevărat şi acum. Nu a fost nimic între noi, din ce vorbesc oamenii, adică unii oameni.

A tăcut. A fost rîndul Iuliei să mă privească. Şi-a deschis poşeta, a căutat ceva, apoi mi-a întins mîna. Un certificat de moarte.

— Eram sigură că o să mă suspectaţi. Am venit pregătită. Ei bine, uitaţi-vă, uitaţi-vă bine, în aceeaşi zi, acum zece ani, mi-am pierdut mama. A fost îngropată în acest oraş, dar în celălalt cimitir. Din cînd în cînd vin împreună cu tata la mormîntul ei. Întotdeauna mă îmbrac în negru.

— Iertaţi-mă.

A intervenit locotenentul Ionescu:

— Am ajuns. Acolo este cafeneaua. Rămîne aşa cum am stabilit, nu?

— Da, aşa.

Am răspuns mofluz, dar nu mă puteam învinovăţi că am ajuns să merg împreună cu Iulia la cafenea. A fost ceva cu totul neaşteptat. Am condus-o în local. Era aranjat cu gust. În doliu, Iulia arăta distinsă. Am comandat două cafele cu frişcă şi – fără să cer consimţământul – doua vermuturi mici. Şi adresîndu-mă din nou fetei ce ne servea:

— Orice marcă, dar vermut alb, italian.

Simţeam nevoia să beau ceva. Bineînţeles, alcool. Puţin, numai puţin. M-am stăpînit însă. În timpul îndeplinirii unei misiuni trebuie să fiu la înălţime.

Întrebarea a picat în aceste clipe direct, brutal.

— De ce ne urmăriţi? Oare tatăl meu să-l fi ucis? Poate eu? Ce ziceţi, are haz, nu?

— De bănuit, îi bănuim pe toţi care într-un fel sau altul au fost implicaţi în acest asasinat. Aşa este regula. De acuzat nu acuzăm pe nimeni. Decît numai cu probe, după ce am dovedit totul.

— Atunci, n-aş vrea să cer ce nu se cuvine, dar ce probe aveţi contra noastră?

— Tatăl dumneavoastră nu prea ne agreează. Mai mult, nu a dat chiar toate lămuririle pe care normal trebuia să le dea. Nici dumneavoastră…

— Fleacuri. Va pierdeţi vremea de pomană. Niciodată, mergînd pe această pistă, nu o să găsiţi nimic. Eu nu l-am omorît. Pentru tatăl meu pot jura că nu a putut face aşa ceva. Niciodată, chiar beat să fi fost.

A tăcut. A sorbit din cafea. Paharul de vermut l-a golit tot, dintr-o dată. Fără să vreau mi-am amintit de bătrînul Andrica.

— Am vrut să-mi fac curaj. Mai mult curaj, se scuză ea.

După o pauză, uitîndu-se în ochii mei:

— Nu ştiţi de ce nu puteam eu sau el, tatăl meu, să îl ucidem? Nu ştiţi?

Nu am răspuns.

— Ei bine, dacă am ajuns pînă aici, hai să vă spun tot.

A băut cîteva înghiţituri din cafea, s-a strîmbat.

— Nu-mi place frişca. Nu-i nimic. Vă amintiţi ce v-am spus atunci, dimineaţa, cînd m-aţi anchetat în legătură cu Pavel Nistor: că în seara cînd a fost asasinat, cam pe la orele şase jumătate m-a invitat la motel. Serba ceva. Ce? Atunci nu v-am

spus. Dar v-am spus, şi vă repet şi acum, că între noi nu a fost nimic, fiindcă nu putea fi nimic. Nu mă refer la diferenţa de vîrstă. Este vorba de altceva. În seara aceea, acum treizeci de ani, a cunoscut-o pe cea care urma să-i fie soţie. Nu a fost niciodată căsătorit. Au stat împreună cîţiva ani. Atît. O diviniza. O boală nemiloasă de nervi a răpit-o de lîngă omul pe care şi ea l-a iubit nespus. Orice îngrijire a fost de prisos. Nistor nu a plîns niciodată. Cred că nu mai avea lacrimi. Plîngea însă, şi se întrista în fiecare an numai în ziua aceea. În ziua în care a cunoscut-o. Atunci şi numai atunci voia să fie alături de mine. Poate dacă nu îl refuzam, nu se întîmpla nimic. Nu era ucis. Dar nu am putut. Nu mai puteam. Era al treilea an şi nu mai eram în stare.

O priveam fără să reacţionez în nici un fel. A reluat:

— Femeia despre care vă vorbesc era sora mamei mele.

—?

— Da. Iar eu, ei bine, semăn perfect cu ea. Cu ea cînd a cunoscut-o. Avea atunci ca şi mine treizeci şi doi de ani. Era mai mare ca Nistor cu patru ani. Or în seara aceea, coincidenţa asta mă înnebunea. Înţelegeţi?

Am continuat să tac. Tîrziu mi-am adus aminte de plicul ridicat la percheziţie de către locotenentul Ionescu. L-am scos. Am căutat fotografia. Uluitor, Iulia semăna perfect cu imaginea fotografiei din mîna mea. Perfect. M-a trezit mîna lui Ionescu pusă pe umărul meu.

— Mergem? Bătrînul este în maşină. Ne aşteaptă.

Capitolul VIII

Cînd am ajuns în comuna V., unde locuia Matei Andrica, soarele era apus, şi ca din senin, s-a pornit o vijelie, care în numai cîteva clipe a ridicat nori de praf cu frunze uscate, paie, un vîrtej care te orbea. Ne-a poftit în casă şi de aici în camera rezervată oaspeţilor, unde ne-a izbit mirosul de levănţică şi busuioc.

Locotenentul Ionescu s-a întors la sediu avînd şi sarcina să raporteze şefului rezultatele şi faptul că eu am rămas la bătrînul Andrica, care, bănuiam eu, îmi va depăna povestea vieţii sale, contribuind într-un fel sau altul la elucidarea cazului anchetat.

Iulia, la rîndul ei, s-a oferit să ne pregătească ceva de mîncare, după ce tatăl său a retezat capetele a două orătănii. După zile de mare căldură, a început ploaia. Ploua cu stropi de mărimea bobului de grîu şi, loviturile de pe acoperiş se auzeau ca un ecou stins de mitralieră. Aşezaţi comod la masă, cu o carafă de vin rubiniu în faţă, producţie proprie, bătrînul oftă de cîteva ori, neîndrăznind să înfiripe o convorbire. Trebuia tact şi răbdare. Mă pregătisem pentru o noapte de atenţie, de neodihnă. Vinul trebuia să-l refuz, dar în aşa fel ca nimic să nu-mi supere gazda şi în acelaşi timp, să-l îmbie la destăinuire.

— Bun, nene Matei. Din strugurii dumitale, nu?

— Am un petic de viţă în grădină. Producătoare. Nu mai este nevoie să stau tot timpul să o stropesc, să o îngrijesc. Este drept că nu-i la înălţimea vinului altoit, dar merge. Seara nu mă dau bătut pînă nu golesc o sticlă. Cu cana asta. E măsura mea.

— Foarte bine faci. Trece timpul mai uşor. Nu te mai apucă gîndurile.

— Bine ziseşi, tovarăşe căpitan. Dacă stai singur, îţi aduci aminte de multe. Ziceam să mă însor, la bătrîneţe. Dar nu-i decît o babă în plus de oblogit. Mai rîde şi fii-mea şi satul de mine. Las’ că-i mai bine aşa, nu?

— Da, cum crezi dumneata. Treburile astea nu se cam fac la sugestia altora.

Şi turnînd în căni, se adresă cu glas tare Iuliei:

— Să faci şi mujdei, şi mămăliguţă, că altfel nu are nici un haz.

— Se pricepe?

— Este fată bună, tovarăşe căpitan. Vine din cînd în cînd pe la mine şi mai trebăluieşte. Îmi face de mîncare pentru cîteva zile. Frigiderul este plin tot timpul. Ziua sînt plecat, mănînc din traistă, sau, mai rar, pe unde se nimereşte. Ne mai invită cîte unul.

Şi conspirativ, în şoaptă:

— Poate şi cîte una. O văduvă, mai ştii.

Apoi, tare:

— La vîrsta mea, să vă spun drept, vreau seara să stau în faţă cu o cană de vin şi cu amintirile. Nu am eu ştiinţă de carte, dar de umblat prin lume am colindat ceva. Şcoala vieţii, cum se spune.

Asta şi voiam. Singur să intre pe făgaş. Să înceapă povestea.

N-aş fi vrut, însă, să ne apuce dimineaţa.

Am forţat nota:

— Nene Andrica, de ce ai zis că te-a chemat în seara aceea arhitectul Mircescu la motel?

M-a privit obosit, dar fără să fie surprins, aşteptînd să vină şi această întrebare ca ceva firesc.

— Eu zic, dacă tot aveţi niţel timp, să o iau de la început. Fiindcă e o povestea cam lungă.

— Dacă vrei dumneata...

— Războiul nu se terminase. Era un început de toamnă tîrzie, într-un septembrie secetos. Mă aflam atunci militar, cu gradul de sergent, şi eram detaşat pentru paza aeroportului B., lîngă T. Dintr-un grup de avioane de vînătoare, nu mai rămăsese nici unul. Se afla pe aeroport numai două Focke-Wulf-uri capturate de la nemţi. În rest, barăcile şi cîmp cît vezi cu ochii. Ofiţerul comandant, un căpitan de rezervă, avea o moşioară la două sate distanţă şi sta mai mult pe acasă. Îl lua şi pe majur cu cîţiva ostaşi. Eu rămîneam singur. Cu trupa. Să fi fost un pluton. Nemţii nu mai bombardau de mult, frontul se depărtase spre Ardeal şi era ca în vreme de pace. E drept, mai rămăsese cîte un grup de nemţi pe ici, pe colo, dar ostaşii noştri îi lichidau repede. Mi-amintesc şi acum că într-o zi, spre seară, ne trezim cu un dascăl de biserică, tremurînd tot, care cerea să vorbească neapărat cu comandantul. V-am spus cum era. Eu eram singurul comandant. Mi-a explicat că acasă la popa din sat au venit doi nemţi şi că ba l-au ameninţat, ba l-au rugat, că ştie şi popa nemţeşte, ca să-i ascundă, şi apoi să le înlesnească fuga în Germania. Popa le-a dat haine, mîncare şi i-a ascuns în grajd, dar a trimis şi după jandarmi. Ostaşii care păzeau podul de cale ferată de peste rîul D. în comuna respectivă, erau puţini şi nu au putut părăsi obiectivul. Ei l-au trimis pe dascăl la noi. Am luat cinci ostaşi cu mine. Bănuiam că nemţii erau înarmaţi şi că nu se vor preda uşor. Cum s-a întunecat, eram acolo. Popa locuia la marginea satului, unde era şi biserica şi cimitirul. Ştiam că nemţii stau în podul grajdului. Noaptea era şi bună, şi rea. Dacă nu se predau, urma să facem schimb de focuri şi băgăm spaima în sat. Între timp a venit şi jandarmul, îi era frică de-i clănţănea dinţii. M-am sfătuit cu fruntaşul, unul de-i zicea Niculae Abălaşei, şi a fost de părere cu mine: dimineaţa, într-un car acoperit cu fîn să pătrundem în grajd. Popa să le spună ălora că a adus nutreţ

pentru vite. Eu aveam un pistol mitralieră, Opriţa, fruntaşul, o armă ZB. Luasem şi baionetele cu noi. Ceilalţi ostaşi şi jandarmul au înconjurat pe departe, de cu noapte, grajdul, ca nu cumva să scape nemţii. Am uitat să vă spun. Hainele le ascunsese popa. Ni le-a arătat. Nemţii aveau capete de mort, erau din S.S., deci ai dracului, în stare de orice.

Îl ascultam cu atenţie, voiam să-mi amintesc şi eu ceva de atunci. Dar eram prea copil. Cinci ani. Aducerile aminte nu prindeau contur.

— Şi cum vă spuneam, aşa am procedat. Nemţii erau fricoşi. Cînd i-am somat, nu au mişcat. În izmene i-am cărat prin sat, dar cu casca lor pe cap. Să ştie lumea că-s nemţi. Circ! Căpitanul nostru a luat o decoraţie. El şi jandarmul fiindcă au zis că ei i-au prins. Pe atunci mergeau încă de-alde astea. Aşa era. Mai mult ca să nu zic aşa şi pe dincolo, m-au trimis pe front. În Ardeal. Să vă spun drept, îmi părea bine. Aveam un frate care lupta în linia întîia. Eu să fiu mai prejos? Să mă creadă un învîrtit? Un fricos? Am dat pe acasă trei zile. Satul meu, la aproape treizeci de kilometri de aeroport. Nu eram însurat. Iulia a venit mai tîrziu, la trei ani. Şi cum vă spuneam. Ce să faci în trei zile?…

L-a întrerupt Iulia. A adus mîncarea. Bătrînul mai mult a gustat. Eu nu aveam nici un chef. Aşteptam un moment prielnic pentru a-l face să continue.

Iulia se uită la mine mirată.

— Nu vă simţiţi bine, tovarăşe căpitan? Aţi avut o zi grea. Normal ar fi să mîncaţi ca un lup. Poate nu vă place aici la noi?!

— Credeţi? am răspuns printr-o întrebare.

Puteam să dau un răspuns convenţional. Însă nu am fost în stare de oboseală. Şi mai era ceva. Bătrînul Andrica încă nu-mi povestise nimic important pentru bunul mers al anchetei. Eram nemulţumit.

— Zău, tovarăşe căpitan, serviţi cîte ceva, mă invită Iulia.

Bătrînul şi-a şters tacticos mustăţile, a ciocnit paharul de vin cu al meu, pregătindu-se să continue.

— Să vă las. V-am întrerupt discuţia.

Bătrînul a oprit-o pe Iulia punîndu-i mîna pe braţul drept.

— Nicidecum. Rămîi. Numai o parte din ce spun acum ai mai auzit. Odată şi odată tot trebuie să-ţi spun tot. A venit momentul.

După cîteva clipe, se destăinui.

— Dacă şi maică-ta trăia, viaţa mea era mai dulce. Acum te am numai pe line şi trebuie pînă nu mor să fiu cu ochii în patru. Nu ai reuşit să-ţi faci încă un rost. Nu vreau să te las singură. Femeia trebuie să se aşeze la casa ei, cu socotelile ei. Facultatea te-a deşteptat la minte, dar pentru inimă îţi trebuie şi ţie un bărbat, copii. Crezi că eu nu simt?

Apoi către mine:

— Aş muri împăcat dacă ar fi aşa. Cu boala asta, care mă va băga în groapă repede, mi-e frică tot mai mult că Iulia va rămîne singură.

S-a lăsat o tăcere penibilă. Dar tocmai asta l-a făcut pe bătrîn să reia firul amintirilor.

— Vremuri grele atunci. Războiul era la tot pasul. Nu aveai timp să te gîndeşti decît la ziua cînd se va termina. Şi de ce te gîndeai mai mult, nu puteai să-ţi imaginezi cum va arăta. Ce vei face după... În toamna aia, de-abia m-am întors la unitate, în oraşul M., că în cîteva zile totul era pregătit ca să intrăm în foc. O săptămînă am mers cu trenul. Frontul ajunsese dincolo de Cluj, departe. Am ajuns pe front într-o joi seara. Ploua, ca toamna. Şi frig, de nu era chip să te încălzeşti. Ne-a cantonat într-o şcoală, care mai mult nu avea decît avea ferestre şi frigul era mai tare înăuntru ca afară. Dar nu mai pica ploaia pe noi. Am făcut focul pe nişte table, chiar în mijlocul sălilor de clasă şi pe cît puteam, făceam cu rîndul, ca să ne uscăm. Hainele se făceau tot mai grele, nici vorbă să se usuce. Credeţi că boala asta a mea nu se datoreşte şi războiului? Ei, dar ce vă spun dumneavoastră toate astea?! Ştiu că vă interesează altceva. Dar vreau să o iau aşa la rînd, să fiu înţeles bine.

L-am aprobat. Iulia a adus cafele.

— Seara aia de atunci mă cutremură. De cîte ori îmi aduc aminte, simt frigul prin oase. Cu serviciul meu de acum trebuie să umblu, să alerg pe orice vreme. Cînd mă prinde ploaia în pădure mi se pare că înnebunesc. Nu mai pot să rabd. Îmi fac curaj singur, însă atunci cînd ajung aici, fac un foc zdravăn şi toată noaptea stau pe lîngă el. Nu am somn. Privesc flăcările cum aleargă şi văd prin ele locurile din trecut, pe unde mi-a călcat piciorul. Am luptat cinstit. Ştiam că neamţul va pierde lupta şi speram că o să apuc şi eu ziua victoriei. Prima zi de pace. Am apucat-o.

S-a oprit, s-a apropiat de Iulia şi i-a cuprins umerii.

— Am iubit-o mult. Tare mult. Pe cealaltă Iulia, care mi-a fost soţie. Pe fiică-mea am botezat-o la fel. Nici eu nu ştiu de ce. Să fi fost presimţirea?

A tăcut. Gîndurile i le simţeam îndreptate către un hotar ştiut numai de el. După un timp, a revenit firesc la povestirea lui.

— Erau zile reci. Ploaie la început şi apoi lapoviţă, şi luptele se înteţeau. Fasciştii îşi apărau cu ultimele puteri viaţa. Sufeream pierderi mari şi mereu primeam întăriri. Îl aveam comandant de companie pe Pavel Nistor.

— De atunci îl cunoşti?

— Da, de atunci. A scăpat din război ca să moară aici. Şi cum? Omorît pe la spate.

— De ce pe la spate?

— Doar nu l-a omorît din faţă? Măcar atît să fi avut şi ucigaşul. Teamă... Era un om tare cumsecade şi bun la suflet. Avea groază de război. Poate era fricos, poate numai aşa, cum se tem toţi oamenii de necunoscut. Nu ştiu...

Mi-aminteam cum l-a caracterizat arhitectul Alexe Mircescu pe acelaşi Pavel Nistor: „om blînd, aşezat. Nu cred să fi deranjat pe cineva vreodată. Studia mult, lucra enorm”.

Iulia privea absentă cu bărbia proptită în palmă. Aduceri aminte? Păreri de rău?

— Atunci l-am cunoscut. Eram comandant de grupă la plutonul întîi şi din prima zi m-a îndrăgit. Dacă mă întrebaţi de ce, nu ştiu să vă spun. Am simţit. Şi mai era ceva. Avea multă încredere în mine.

După o pauză destul de lungă, bătrînul reluă:

— Într-una din zile, ne-a strîns în careu. Ne spunea că are nevoie de trei voluntari care să meargă în cercetare în spatele inamicului. Trebuiau informaţii, fiindcă frontul sta pe loc. Nu era rău dacă puneam mîna şi pe o limbă. M-am oferit. Nu eram sigur că mă voi întoarce, mai mult, că voi executa misiunea, dar simţeam că eu trebuie să plec. Şi am văzut pe figura ofiţerului că de fapt asta aştepta. A fost ceva normal ca eu să mă ofer voluntar. Eu şi nu altul. Doar sînteţi şi dumneavoastră ofiţer. Ştiţi cum se procedează în asemenea cazuri. Pregătirea a durat puţin, era urgenţă. Seara ne-am infiltrat în linia inamică şi de acolo în spate. Cu mine era un caporal şi un soldat, amîndoi din Dolj, dar soldatul copilărise pe meleagurile acelea. Nu mai ştiu

cum îl chema. Pe caporal, parcă Gheorghiţă. A murit săracul. Da, aşa îl chema, că spunea domnul Nistor: „Mă, ăsta te pomeneşti că a fost model pentru Sadoveanu în scrierile sale. Să fii alături de el şi să moară aşa, fără să îl cunoşti, să ştii ceva despre el?” Trecusem mult în spatele nemţilor şi ne apropiam de satul M. Soldatul din grupul nostru se descurca bine. Aveam ca ţintă un conac de la marginea satului, unde bănuiam să găsim ceva. Se apropia miezul nopţii cînd am ajuns la conac. Era un castel în toată regula. Cu etaj, cu turn. Întuneric tare, dar zăream acoperişul şi marginile clădirii. Era înconjurat de un zid înalt. De aproape nu mai vedeam decît zidul. Trebuia să verificăm dacă înăuntru erau nemţi. Poate că puseră şi santinele. Ca să intrăm pe poartă ne dam seama că nu era bine. Puteam să fim zăriţi. Am preferat să găsim un loc de sărit peste zid. În curtea castelului, linişte şi întuneric. Ne depărtasem de front cam vreo opt kilometri. Ne-am sfătuit în şoaptă. Am înaintat în şir indian pînă aproape de un drum interior. Se zărea în noapte strălucirea pietrişului alb. În rest nimic. De patrulă nici gînd. Dacă era să judecăm după cum părea, am fi zis că este un castel părăsit. Dar ceva ne spunea că nu este aşa. Căprarul Gheorghiţă a rămas de pază, iar eu cu soldatul am pornit în spatele castelului să găsim o intrare. Uşa la care am ajuns era închisă. Dacă o forţam, se făcea zgomot, aşa că am luat-o binişor pe lîngă zid.

Un gest neprevăzut al bătrînului, şi ceaşca mea de cafea se vărsă pe faţa de masă.

Iulia ne privea pe amîndoi împăciuitoare.

— Nu-i nimic. Şi aşa se răcise. Sper că nu mă refuzaţi dacă o să prepar altă cafea. Repede.

— Continuăm, nene Matei?

— Continuăm. Mergeam încet şi nu vedeam cum am putea intra. Pînă la urmă zărim o fereastră deschisă. Nu era nici la etajul unu, nici jos. A venit şi caporalul. Am făcut capra şi am intrat direct pe o scară. Eu şi caporalul. Soldatul a rămas de pază. Şi aşa nu avea cum să intre. Şi apoi ne feream să nu facem zgomot. Ne-am împărţit, eu urmînd să inspectez etajul şi podul, căprarul să meargă jos. Peste o oră urma să ne întîlnim tot acolo. Ceasurile le aveam potrivite. Dacă intervenea ceva cu totul deosebit, soldatul de pază urma să facă cum face bufniţa. Era o alarmă şi atunci trebuia să ne retragem. Aveam cu noi grenade, baionete şi pistolet.

Nu prea intrasem pînă atunci în case mari. Să spun drept, nu intrasem deloc. Ajuns sus, am văzut o dîră de lumină ce se prelingea pe sub o uşă. Nici un zgomot, nici o vorbă. Linişte. Ascultam şi aşteptam. Mi-era teamă. Să fie nemţi? Comandantul nostru Nistor ne-a prevenit, indicîndu-ne pe hartă, că în acest castel s-ar putea să existe nemţi. Îmi făceam fel de fel de planuri. În sfîrşit, îmi fac curaj şi încerc uşa. Nu era încuiată. O cameră mare, plină de rafturi cu cărţi pe toţi pereţii. În mijloc, la o masă, un ofiţer neamţ cu tunica descheiată. Singur. M-a privit uimit, fără să facă nici o mişcare. Cred că era grad mare, nu vedeam bine, că sta puţin în umbra lămpii. Cînd am scos şi am îndreptat pistoletul spre ei, s-a ridicat cu mîinile în sus. Am văzut pe masă o hartă şi teancuri de hîrtii. Erau bani mulţi. Dar nu erau hîrtii nemţeşti. Le cunoşteam cum arătau. Erau bani străini. M-am apropiat, depărtîndu-l pe neamţ de masă, prin semne cu pistolul. M-a ascultat. Am împachetat harta de pe masă, am luai cîteva hîrtii, pe care le-am băgat în buzunar, cînd aud în spate zgomot. La început am crezut că a venit caporalul. Era însă un alt neamţ. Pînă să scoată pistolul, l-am culcat la pămînt. Celălalt s-a aruncat spre lampă, a spart-o şi s-a stins. Am tras în direcţia lui un foc, apoi m-am retras în fugă pe unde venisem. De jos s-a auzit zgomot mare şi o rafală de pistol automat. „M-au omorît. Fugiţi.” Cunoşteam glasul. Îl achitaseră pe caporal. Am sărit fereastra şi în curte, alături de soldat, am început retragerea. Nemţii nu erau mulţi. Dar norocul nostru a fost că nu ne-au urmărit mai departe în afara castelului. Se temeau. Am ieşit din curte în plin cîmp. Fugeam zdravăn. În direcţia în care o luasem, ne depărtam de front. Am ajuns într-un sat. Şi aici trebuia să fie nemţi. Aşa că eram numai ochi şi urechi. Ne-am ascuns într-o şură de paie. Nu era prea mare, dar ne-am băgat cu totul. Am avut noroc. Nemţii părăseau zona. Se retrăgeau în grabă. Cînd s-a luminat bine de ziuă, ai noştri intrau în sat. Ne-am prezentat la companie. Am raportat totul şi am predat harta şi banii. Îl văd şi acum pe domnul Nistor. S-a uitat lung, a întors pe toate feţele hîrtiile, apoi, tîrziu m-a întrebat: „Ştii Andrica ce fel de bani sînt ăştia?” Ce era să spun, că nu ştiam! Mi-a explicat dînsul. „Dolari. Dolari de ăia americani. Ce caută banii ăştia la ei?” – se frămînta el. Pe urmă nu ştiu ce a mai făcut. A raportat la regiment. M-a chemat ofiţerul de informaţii. Era Stelian Platon.

— Deci se cunoşteau de pe front?

— Bine de tot. Erau prieteni. Pe mine nu m-au descusut prea mult. M-au dus la castel şi le-am arătat ce am văzut. Caporalul Gheorghiţă era acolo. Secerat cu o rafală de pistol mitralieră.

— Nene Adrica, ce mi-ai spus este interesant. De ospătat ne-am ospătat...

— Ce ospătat?! Nu aţi servit nimica.

— Mulţumesc pentru tot. N-ai vrea să ajungi mai repede la cele ce ne interesează? Te fereşti cumva de Iulia?

— Da de unde! Am spus de la început că trebuie să ştie şi ea totul.

— Aştept.

— Ei, mda. Deci s-a liniştit treaba. Venise iarna. Eram cu unitatea undeva în spatele frontului, pe teritoriul românesc. Frontul trecuse. Armata română lupta în Ungaria, Austria, Cehoslovacia. Eram încartiruiţi în orăşelul I. aproape de actuala graniţă cu Ungaria. Comandantul de companie Pavel Nistor, ca şi comandantul de pluton, un sergent major, ţineau la mine, mă considerau mîna lor dreaptă. Căutam să nu-i dezamăgesc. Să fac totul ca lucrurile să decurgă bine. Şi în acest timp s-a întîmplat ce urmează să vă spun. M-am îndrăgostit de nevastă-mea, mama Iuliei. Sta împreună cu sora ei...

— I-am spus eu despre...

— Cînd, Iulia?

— Am stat de vorbă cu tovarăşul căpitan cît timp dumneata ai fost la parastas.

— Da?... se miră bătrînul. Acolo am cunoscut-o. Se refugiase de la Tîrgu Mureş la nişte neamuri mai depărtate. O vizitam în fiecare seară. Şi cum am stat mai mult timp în acea localitate, devenisem aproape soţ şi soţie.

M-am simţit apoi obligat să-l invit şi pe comandant. Îl luam uneori seara, la o gustare, la un şpriţ, şi noaptea trecea pe negîndite. Aşa a fost la început. Apoi a legat prietenie cu sora nevesti-mi.

S-a întors spre Iulia:

— Ai povestit, nu?

— Da, am spus cîte ceva.

Apoi către mine:

— Eu am încheiat căsătoria cu acte, dînsul nu. Poate o făcea, dar s-a întîmplat să moară ea. Cît a suferit nu mai este nevoie

să spun nimănui. Nu mai era om. Pe mine mă vizita mereu. De ziua cumnatei mele, avea obiceiul să ne invite la o... petrecere. Aşa gîndea el că trebuia să fie. Şi Iulia era prezentă. Semăna leit cu ea. Plîngea şi bea domnul Nistor.

— De ce îi spui domn?

— Păi avea multă ştiinţă de carte. Aşa l-am numit la început şi aşa i-am spus mereu... Cam asta a fost povestea... Nu mai serviţi nimic?

— Mulţumesc. Vreau să mai ştiu ce este cu caietul.

În acest timp, o Dacie a oprit la poartă. Era ora patru dimineaţa. Venise locotenentul Ionescu să mă ia.

— O să mai aştepte, îl liniştesc eu pe bătrîn. Ascult.

— În oraşul I. o duceam ca în vremuri de pace, nu da război, cum încă era. În plus eram şi fericiţi. Asta a durat pînă într-o zi, cînd am primit veste de la fratele meu. Era arestat, acuzat de trădare de patrie. Mi s-a părut imposibil. El un trădător? Trimisese un bilet printr-un camarad. Biletul ajunsese greu, trecuse prin multe mîini, era scris cu zece zile în urmă. În ziua cînd hotărîsem cu domnul Nistor că vom face ceva ca să-l salvăm şi ne-am pregătit să plecăm în localitatea unde fratele meu era deţinut, seara am primit lovitura de graţie. Fusese executat, condamnat la moarte şi împuşcat ca trădător de ţară. Vă daţi seama ce era cu mine? Credeam că înnebunesc. Au urmat zile de groază. Nu mai eram om. A venit demobilizarea şi mai departe cunoaşteţi.

— Şi caietul?

— Uitasem. Da. Caietul acela l-am primit odată cu vestea executării fratelui meu. Erau notiţele sale de pe front. Dumneavoastră l-aţi citit? Mi-a spus ofiţerul de la cabană că a ajuns la dumneavoastră. Poate trebuia să ajungă mai de mult. Acum ştiţi că nu Iulia este criminalul Nu ea l-a omorît pe Pavel Nistor. Eu, da. Eu sînt vinovatul. Eu l-am omorît.

— Fii calm, nene Matei. Calm. Linişteşte-te. Îndreptîndu-mă spre ieşire, i-am spus Iuliei:

— Mă retrag. Trebuie să vă mulţumesc pentru tot. O să discutăm mîine. Adică, chiar mîine, nu în dimineaţa asta. Şi pînă atunci, să vă gîndiţi ce răspuns să-mi daţi la întrebarea ştiută: Ce aţi făcut în noaptea crimei între orele şase douăzeci şi pînă dimineaţa?

În uşă le-am strigat „Noroc bun!”

Capitolul IX

Dimineaţa era răcoare. Locotenentul Ionescu conducea bine şi, deşi mă simţeam peste măsură de obosit, am început să citesc în maşină din caietul cu notiţele de pe front ale defunctului frate al lui Matei Andrica. Consemnări zilnice în genul memorialisticii obişnuite. Uneori, ce a făcut e notat pe ore; pe unde a umblat, întîlnirile pe care le-a avut, nume de persoane şi localităţi care momentan nu-mi spuneau nimic. Dar am găsit şi pagini care mi-au reţinut atenţia.

„Eram tot elev caporal cu termen redus şi avînd şcoala normală terminată, ştiind binişor limba germană, m-au repartizat la biroul de informaţii pe lîngă căpitanul Stelian Platon. Treceau zile fără să fac nimic. Rareori luam parte la anchetarea unor prizonieri germani, ca translator, şi întocmeam buletinul informativ pentru statul major, ca urmare a sintezei dictate de şeful meu. Ştiu că nu este bine să las scris totul, mai ales aici unde mă aflu, totuşi nu deconspir nimic dacă notez că domnul căpitan este un om avar şi rău. Poate că aşa trebuie pentru un serviciu de informaţii. Dar nu are nici inteligenţă şi nici iniţiativă de a întreprinde ceva. Practic, lasă lucrurile să meargă de la sine. Aşa am crezut mult timp. Realitatea este că numai aparent. Situaţia frontului, mai precis, operaţiunile militare nu-l interesează deloc. Urmăreşte altceva.”

Oare, gîndeam – întrerupînd lectura – cînd a scris acestea? Şi răsfoind, am constatat că este un gol de cincisprezece zile între datarea unor notiţe. Deci atunci? Cincisprezece zile să fie suficiente ca să caracterizezi un om? Sau sînt concluziile unor luni de zile petrecute împreună?

„Cînd am eliberat localitatea K. ostaşii noştri au pus mîna pe întreaga arhivă a unei divizii germane, găsită într-un conac. Erau documente de mare însemnătate. Ei bine, căpitanul m-a lăsat singur să le inventariez şi să le înaintez eşalonului superior. Nu a avut nici cea mai mică curiozitate. În schimb, l-a interesat fiecare tablou din conac şi tainiţele. Am bănuit după ce umblă. Lucruri de preţ. Mai tîrziu am înţeles că urmăreşte şi altceva. Lucruri de artă. Este drept că nu am văzut nimic concret, dar asta căuta. Şi încă ceva. Deşi nu era admis la

interogatorii, lovea prizonierii. Vedem cum îi face deosebită plăcere acest lucru. Niciodată nu am spus nimic, dar a văzut pe faţa mea că nu sînt de acord. Poate de aici, poate şi din alte motive, pe care nu le cunosc, a început să mă duşmănească. Mă aşteptam din zi în zi să fiu trimis pe linia întîi, cum se obişnuieşte atunci cînd te ai rău cu comandantul, însă nu s-a întîmplat aşa. A trebuit să fie altfel. În unitatea noastră, a venit şi fratele meu, de care nu mai ştiam nimic. Trimis într-o incursiune, a adus o hartă operativă, în care erau trecute liniile de apărare ale nemţilor, străpunse de noi între timp, care acum nu mai prezenta deci o importanţă prea mare, şi nişte hîrtii. Bancnote luate de la nemţi. Cinci hîrtii de cîte zece dolari fiecare. Asta l-a scos din minţi pe căpitan. Cazul în sine devenise aparte. L-a cercetat zile în şir, fără să ştie că este fratele meu. Cînd şi-a dat seama, l-a lăsat în pace. Prin forţa împrejurărilor, căpitanul şi cu mine eram încartiruiţi într-un castel. Bineînţeles că mai erau şi alţi ofiţeri superiori. Zilele treceau. Ca pe front. Se apropia vremea ca să urmăm trupele noastre aflate în înaintare. Acest fapt a constituit pentru Platon alarma. Nu mai avea astîmpăr. Ca ofiţer de informaţii avea multe de făcut. Dar, de fapt, pe el îl preocupau alte lucruri. Alături de noi, după ce ofiţerii au plecat spre front, locuia în castel o bătrînă, proprietara moşiei, şi fiica ei, o frumuseţe de fată, care au revenit din locurile unde s-au retras, de frica războiului. Bătrînul castelan (fiindcă nu ştiu cum l-aş putea numi altfel) s-a retras cu trupele nemţeşti deoarece era recunoscut ca un nazist notoriu. După întoarcerea femeilor la castel, Platon s-a înviorat. Zilnic le interoga ore în şir, eu servind uneori şi ca translator, cînd se întîmpla să nu vorbească româneşte. Îl interesa, cică, documentele lăsate aici de nemţi, de care femeile era imposibil să nu ştie. Şi mai era ceva. Voia să cunoască planul castelului. Ştia el ce ştia. Bănuiala lui s-a transformat curînd în certitudine cînd în urma nesfîrşitelor interogatorii, fata a exclamat: «Mai bine rămîneam ascunse în pivniţă pînă trecea acest calvar. Noi nu avem nici o vină, nu sîntem amestecate în nimic». Traducerea mea a fost făcută involuntar. Parcă îl văd. S-a întors spre mine, cu o figură pe care se citea învingătorul. «Era imposibil. Imposibil. Aici trebuie să se afle ceva.» Cu toate acestea nu a aflat nimic. Zilele erau numărate. Urma să părăsim localitatea în cel mult şase zile. M-a convins că trebuie să

cercetăm întregul castel. Ca să nu pierdem timp, am împărţit castelul în două. În fiecare cameră eram obligaţi să căutăm ascunzişuri secrete, obiecte preţioase, hîrtii de valoare, bijuterii şi bineînţeles, documente germane. Cu tot războiul, nu prea eram convins că vom găsi documente, dar misiunea trebuia îndeplinită. Femeile locuiau la parter, într-o singură cameră, neavînd dreptul să părăsească casa. Afară, ne păzeau zi şi noapte două santinele. În faţă, post fix, şi un post mobil în curte. Ca să vină nemţii sau ungurii peste noi era exclus, chiar fără pază. Dar regulile războiului se cereau respectate. Şi în parte erau, numai că tot mai mult aveam impresia că în loc să umblăm după inamic, eu cel puţin făceam jocul comandantului meu. Să fi fost sarcină? Oare cu cîte altele nu se ocupase serviciul secret ca să mi se pară mie ceva ciudat?! În definitiv, nu noi aveam dreptul să ştim adevărul. Cam acestea îmi erau gîndurile cînd m-am apucat de lucru. Ziua dormeam cîteva ore, fiindcă nu puteam mai mult, iar noaptea orbecăiam. Aveam lanternă puternică, care lumina cu un bec de 40 W., un ciocan cu care băteam duşumelele şi pereţii ca să descopăr eventualele goluri şi alte cîteva scule. Pistoletul îl purtam tot timpul, deşi eram convins că nimic nu se va întîmpla. Şi totuşi ceva s-a întîmplat. Cînd a venit rîndul bibliotecii, trebuia să cercetăm cîte un raft întreg de cărţi, pe care apoi îl aşezam frumos la loc. Ce mai, treabă grea şi migăloasă, erau peste zece mii de volume. Să fiu sincer, comandantul meu, domnul Platon mă ajuta efectiv. Alături de şemineu era atîrnat pe perete un tablou pe care domnul Platon l-a botezat „Ţăranul în capcană”. Destul de mărişor, cam o jumătate de metru înălţime, baza fiind ceva mai mică. Reprezenta trei personaje. Un vraci sau doctor scoţînd ceva din gura unui ţăran, în timp ce la spatele său, o femeie scotocea o pungă de bani, dar în acest ultim plan aproape nu se vedea nimic. Scena mă amuza. Tabloul era solid montat pe perete, cu o ramă groasă, masivă, în bronz. Să fi fost suflat cu aur? Pentru mine nu avea nici o importanţă. Platon l-a cercetat cîteva ore, nedezlipindu-se din faţa lui. Tîrziu s-a hotărît. A tăiat cu grijă pînza de pe ramă. «Nu avem de ales, nu mai este timp», mi-a spus. În spate era o uşă mascată. Trebuia să existe un mecanism de înlăturare a tabloului, pe care însă nu l-am găsit. Conturul uşii era clar. Am încercat să deschidem cu un drug de fier. Nu am putut face nimic. Uşa era rezistentă, nu

ceda. Cît despre broască, nici un indiciu. Citisem în diverse cărţi despre asemenea capcane şi ascunzători, dar ca să le descopăr, eu nu credeam. Domnul Platon a fost acela care a găsit mecanismul de înlăturare a tabloului. Rama se da la o parte odată cu un corp al bibliotecii. Secretul se afla la şemineu în spate: o bară de fier care trebuia apăsată. Pentru uşa de fier nu găsisem un mecanism de deschidere. Dar o nouă apăsare pe aceeaşi bară, mai mult din întîmplare, a dat la o parte şi uşa secretă. Un coridor întunecat şi nişte scări de piatră care coborau. Atît şi nimic mai mult. Ce-i de făcut? Am închis cu multă grijă uşa camerei în care ne aflam şi am coborît. Ofiţerul primul, eu în urmă. Aşa mi-a ordonat. Cu pistoletele scoase. Nici o vorbă. Lanterna mea nu aveam nevoie să o aprind. Numai cealaltă lumina din cînd în cînd. Să fi coborît circa treizeci de trepte, cînd la capătul lor, coridorul cotea în unghi drept. În faţă, un perete de lemn. O uşă lăcuită de stejar, care s-a deschis apăsînd pe un arc mic, abia zărit, în dreapta uşii. O încăpere nu prea mare. Trei metri pe trei, şi în stînga, o firidă goală care corespundea într-un coridor lung, pavat cu dale de piatră. Ne-am privit, eu aşteptînd ordinele. — «Vom merge împreună. Trebuie să ducă undeva.» M-a surprins curăţenia ce domnea. Gangurile păreau locuite. Ce te deruta era liniştea şi întunericul. Lumină venea numai de la lanterna pe care Platon o aprindea din cînd în cînd. Ajunşi la capătul culoarului, cîteva trepte duceau spre suprafaţă. În stînga, jos, o groapă laterală, şi înăuntru, un geamantan din piele învelit cu o husă de pînză. Platon l-a ridicat cu greu. Mi-a dat ordin scurt. Să văd unde duc scările. Am urcat, am ridicat un capac de lemn prins cu o balama interioară şi l-am săltat. Am intrat într-o încăpere aproape goală. O singură cameră. Dădea în curtea conacului şi slujea probabil ca un fel de pavilion de vînătoare, de ospăţ sau mai ştiu eu de ce, acum însă, stabilea legătura cu conacul, în caz de asediere. Grozavă treabă. M-am întors pe aceeaşi cale. Platon mergea cu greutate. Geamantanul era într-adevăr greu. Am dat să-l ajut. La început nu a vrut, apoi a fost nevoit. L-am întrebat dacă ştie ce conţine. Nu mi-a răspuns decît tîrziu mormăind. Am dedus că ştie, deşi răspunsul a fost negativ. Sus în bibliotecă l-a urcat singur, la un moment dat, geamantanul s-a deschis. Plin cu hîrtii – bancnote – dolari. Îi cunoşteam cum arată. O mulţime. Zeci de mii de dolari. Mi-a ordonat să aprind

lumina. Funcţiona. M-a pus să păzesc uşa de pe culoar, ca nu cumva să apară cineva. M-am executat. Întuneric şi linişte. Eram obişnuit, dar acum timpul trecea greu. Am început să număr, în gînd, clipele. O sută, două, trei. M-am plictisit. În linişte şi întuneric cred că este imposibil să ai noţiunea timpului. Mă pregăteam să aprind lanterna, cînd zgomotul a cîtorva focuri de pistolet m-au făcut să alerg în bibliotecă, Platon trăgea în golul din perete, acolo unde sta tabloul. Nu m-a văzut. Un om era prăbuşit pe trepte. Nu era înarmat. M-a trezit la realitate vocea lui Platon: «Cred că este stăpînul conacului. S-a reîntors de la nemţi. Voia să-şi ia comoara. Ce a căutat a găsit. Comoara...» şi s-a pornit pe rîs. Apoi mi-a ordonat: «Du-te şi cheamă garda. Să le aresteze pe femei. Trădătoare. Fă apoi bagajele. Într-o oră plecăm». L-am lăsat acolo şi am plecat să...”

În acest punct, jurnalul se termina.

— Mergem la şeful ăl mare? mă întrebase locotenentul.

— Acolo mergem.

Încă mai aveam timp să mă gîndesc la problemele care mă frămîntau. Dolarii găsiţi de Platon au fost predaţi, la vremea respectivă, celor în drept? În totalitate? Ce a dus la condamnarea la moarte şi la executarea imediată a lui Andrica, fratele lui Matei? Dar oare, cele scrise în jurnal sînt adevărate sau nu? Oare nu sînt numai consemnări ticluite anume cu scopul de a masca adevărul?

— Am ajuns, mă făcu atent Ionescu.

— Tovarăşul maior Teodorescu vă aşteaptă în biroul tovarăşului colonel.

Capitolul X

La şefii mei nu am stat prea mult. Am dat raportul şi pot spune că a mers binişor. Apoi a trebuit să răspund la unele întrebări puse de şeful miliţiei şi să-mi notez indicaţiile ce mi le-a dat pentru ca în cel mai scurt timp cazul încredinţat să fie clarificat. Atît descoperirea celui sau a celor care l-au ucis pe Pavel Nistor cît şi găsirea tezaurului dispărut. Maiorul Teodorescu s-a mărginit în tot acest timp să mă privească şi rareori să mă aprobe. Nu pot spune că au fost chiar mulţumiţi de felul cum am acţionat pînă acum împreună cu ceilalţi

tovarăşi, însă nici nu mă aşteptam să mă laude. Ar fi trebuit să mă grăbesc mai mult în rezolvarea cazului.

Cu gîndul la cele cîteva rînduri primite de la nevastă-mea, care mă ruga să trec pe acasă, am zîmbit. Drumul nostru era acum spre Bucureşti, pentru cercetarea arhitectului Mircescu, bătrînul. Locotenentul Ionescu, care făcea iarăşi pe şoferul, a înregistrat zîmbetul şi l-a interpretat în felul său, dînd drumul mai tare la muzică.

— Le zice bine, tovarăşe căpitan!

— Le zice, l-am aprobat eu absent. Şi în aceeaşi clipă, mecanic, am sucit butonul aparatului de radio, în sens invers. Aveam nevoie de linişte.

— Am crezut…

Ionescu a găsit necesar să-şi explice gestul, parcă cerîndu-şi scuze…

Am intrat în capitală pe sub podul Constanţei şi după ce am depăşit Gara de nord, locotenentul Ionescu s-a informat prin radio asupra situaţiei. Arhitectul Alexe Mircescu nu a întreprins nimic care să dea de bănuit. Acum se găsea acasă, în apartamentul de la etajul unu al unui bloc din apropierea Academiei Militare. Planul de acţiune a fost stabilit din „mers”, cum se obişnuieşte să se spună în limbajul militarilor.

Am sunat scurt, aşteptînd. Cîteva secunde, un minut. Cam mult, am gîndit. Altă ieşire apartamentul nu avea. Am sunat încă o dată. Chiar în acel moment mi s-a deschis uşa. În faţa mea, îmbrăcat într-un halat de casă de culoare închisă, confecţionat dintr-un material pretenţios şi scump, a apărut arhitectul. Fruntea lată, părul neglijent cu cărare, o mustaţă mare, prea mare, potrivită oval, ca o felie de pepene, şi ochelari cu rama subţire. Mai erau ochii, pătrunzători, vioi, la vîrsta lui, şi parcă aducînd a ceva între răutate şi viclenie.

— Ce doriţi?

O voce seacă, tăioasă.

— Domnul arhitect Alexe Mircescu:

— Am spus: ce doriţi?

Şi neprimind răspunsul, a continuat imediat.

— Da. Eu sînt. Dumneavoastră pe cine căutaţi şi ce doriţi?

Am răspuns în şoaptă.

— Miliţia… sînt căpitanul Bogdan Ganea. Bănuiesc că ştiţi despre ce este vorba…

A încercat să vorbească ceva, dar buzele au mimat numai.

Cîştigasem. Nu l-am lăsat:

— Pot să vă deranjez? Bineînţeles, dacă mă poftiţi înăuntru. Studiaţi şi legitimaţia mea, deşi ar fi mai bine l aceasta să o faceţi în casă. Nu este comod pentru dumneavoastră. Vecinii…

— Aveţi dreptate. Poftim!

Dar a fost un poftim din care am înţeles să mă duc oriunde numai în această casă, nu.

După ce am intrat, am observat că închide uşa cu cea mai mare atenţie şi că o asigură şi cu zăvorul cu lanţ. Grijuliu bărbat! De cine să se teamă, acum, cu un ofiţer de miliţie în vizită? Poate să aibă alte intenţii, alte gînduri, mai ştii. M-a poftit într-o cameră pe care o pot numi salon. Două bufete, din care unul în stilul Regency, iar la mijloc, o masă-consolă cu două fotolii cam joase. Tablouri, destul de multe, un covor mare persan, vase de toate felurile şi cam atît. O cameră care valora, aşa la repezeală, peste o sută de mii de lei. Stă bine omul meu. Mi-a arătat cu un deget, poruncitor, un fotoliu. Am trecut peste gestul unei asemenea invitaţii şi aşezîndu-mă comod, i-am mulţumit. Nu mi-a răspuns. L-am privit direct, cîteva minute, în care timp a trecut de la siguranţă la nelinişte. Mi-a înapoiat documentul, pe care sînt sigur că nu l-a citit, şi a început a se foi în scaun. Nu mi-a susţinut privirea, nu scotea nici un cuvînt. Am înţeles că, de fapt, nu mai avea rost să-l fierb. A venit momentul să-l descos. Eram gata să zîmbesc. Deodată totul a luat o nouă întorsătură. A început să mă analizeze privindu-mă de sus în jos, oprindu-se arogant cu ochii în ochii mei şi fără a aştepta întrebările a început:

— În definitiv ce vreţi dumneavoastră, miliţienii? Căutaţi nişte obiecte dispărute, care, să fiu sincer, nu valorează cine ştie ce. Mă refer la valoarea lor pe plan mondial. Apoi o crimă. Oare trebuie să vă spun, la mine în casă, că nu mă priveşte nici una nici alta? Că aţi venit aici în zadar… este treaba dumitale.

S-a oprit, continuînd să mă privească cu un aer superior. Mă dispreţuia, chiar mă ura. De ce? Nu găseam deocamdată răspunsul. Îl priveam, la rîndul meu, blajin, deşi fierbeam tot.

— Asta să ştiţi, nu este cazul să fiu suspectat, să ajung să fiu urmărit, să veniţi dumneavoastră în propria-mi casă şi să mă luaţi la întrebări, întrerupîndu-mi munca de cercetare şi creaţie!

În viaţa lui nu a dat la iveală un singur articol, rod al

cercetărilor. Nici vorbă de vreo carte ştiinţifică. Am preferat să tac. Voiam să văd unde vrea să ajungă.

— Mă numesc Alexe Mircescu. În liceu aveam numai note de zece. Înţelegeţi?

Nu i-am răspuns nimic. Bănuiesc; luîndu-mă după figura sa, că mă socotea în acel moment şi naiv şi mare nătăru. Chiar m-a surprins că a mai continuat.

— Numai note de zece. Un elev eminent, premiant. Am urmat facultatea. Floare la ureche. Nici un efort pentru mine. Am studiat serios însă, şi cu aceleaşi rezultate. Eram dealtfel serios în toate. Nu intram în cîrciumi, nu umblam cu femei, nu pierdeam nopţi şi nici nu mă pasionau jocurile de noroc sau de societate. Toate astea m-au făcut să ajung departe şi să fiu stăpîn pe mine. Atunci m-au remarcat profesorii şi mi-au acordat o bursă în străinătate. Pentru studii. Am învăţat încă trei ani la Paris. Acolo am dovedit aceleaşi calităţi. M-au remarcat toţi. Am primit multe propuneri de a rămîne acolo. Nu am acceptat.

Caută să mă plimbe. Oare ce urmăreşte, în fond, prin întreaga lui poveste? Să-mi demonstreze o dată mai mult superioritatea sa?

— Am renunţat la Paris. Am venit aici, să cuceresc totul. Aveam doctoratul în străinătate, o lucrare publicată...

A sunat telefonul. S-a ridicat agale, plin de sine, răspunzînd monosilabic. Nu am priceput nimic. Revenind, privindu-mă peste umăr, mi-a spus:

— Vreau să vă servesc cu o cafea şi un păhăruţ de coniac.

A intrat în bucătărie (camera de la intrare, pe stînga, nu putea avea altă destinaţie) fără a aştepta încuviinţarea mea. Frumos mă trata! Rămas singur, m-am gîndit la un moment dat că s-ar putea să dispară. Îl auzeam trebăluind prin bucătărie. Am socotit că este mai bine să-i fac jocul, fiindcă în cazul cînd ar încerca să dispară, băieţii de afară şi locotenentul Ionescu ştiau ce au de făcut. De fapt, aceasta a şi fost recomandarea maiorului Teodorescu, şeful meu. Aşa că nu aveam altceva mai bun de făcut decît să aştept şi să mă gîndesc la arhitectul Alexe Mircescu. Nu era nevoie să răsfoiesc carneţelul de notiţe. Aveam datele în cap. Într-adevăr, studiase la Paris, luase doctoratul pe care nu l-a atestat comisia superioară de diplome din ţara noastră, la vremea respectivă, s-a reîntors în ţară, dar de lucrat, să creadă el că noi nu ştim adevărul. Nici măcar o zi nu a avut

slujbă. Aproape douăzeci de ani, din 1937, a trăit ca un parazit pe spatele femeilor. În anul 1942, s-a încurcat cu o văduvă bogată, o anume Magda, căreia soţul îi lăsase moştenire o moşie de trei sute de hectare şi un conac pe care însă nu-l putea înstrăina, fiind donat Eforiei spitalelor civile, ea avînd numai dreptul de uzufruct. Acest lucru l-a scutit de front, chipurile, în calitate de mare proprietar, fiindcă asigura hrana trupelor aflate în cîmpul de luptă. În realitate, petrecea zile şi nopţi la restaurantele celebre pe atunci din Bucureşti şi Braşov, împărţind banii în dreapta şi în stînga. Dar nu l-a ajutat numai Magda, devenită soţie, ci şi alte două, o artistă de varieteu care ţinea un mic bar, clandestin, unde se petreceau lucruri nepermise pentru legile de atunci şi o studentă la medicină, deţinătoarea unui stoc mare de acţiuni la societăţile petroliere străine, moştenire probabil, acţiuni fructificate bine de noul samsar. Lucrurile puteau merge excelent, doctorul în ştiinţe de la Paris „studiind şi depunînd o activitate ştiinţifică bogată”, dar actul de la 23 august i-a încurcat puţin socotelile. Nu imediat, mai tîrziu. De fapt, începînd cu anul 1949, lucrurile mergeau tot mai greu pentru cei ca el. Etatizarea băncilor, stabilizarea, naţionalizarea, erau lovituri repetate şi grele. Omul nostru a trebuit ca în anul 1953 să se apuce de ceva. Şi a intrat în cîmpul muncii ca arhitect la un şantier de cercetări arheologice, unde datorita diplomelor şi faptului că vorbea curent limba franceză, a fost bine văzut. Mai tîrziu a ieşit la pensie pe caz de boală, pentru că anii din cîmpul muncii nu erau cine ştie ce. Mare minune, mă gîndeam, dacă şi adeverinţele de vechime dinaintea anilor 1953 nu sînt false? Mi-am notat să dau spre cercetare celor de la economic. Despre obiectele valorificate de el prin muzeele judeţene nu ştiam încă nimic. Abia în dimineaţa zilei de azi primisem fişele cu datele cerute, asupra tuturor persoanelor implicate în vreun fel în cazul anchetat. Dosarul acestui caz l-am numit „jocul nopţii”.

Bătrînul a apărut cu două cafele pe o tavă şi alături, o sticlă de coniac.

— Rămăsese deci să vă spun că am revenit în ţară şi aici am început studiul. Tot aşa de serios. Am întocmit lucrări de mare importanţă pentru ştiinţă, pe care în curînd o să le public.

Ca după o pauză să adauge:

— De ce nu serviţi nimic?

— Mulţumesc. Am venit pentru a clarifica unele lucruri şi pentru aceasta este necesar să-mi răspundeţi şi la întrebările pe care o să vi le pun. Aveţi ceva împotrivă?

M-a privit din nou cu ură:

— Dacă am ajuns pînă aici, fie. Vă previn însă, că vă pierdeţi vremea de pomană. Nu am nici un amestec în toate încurcăturile astea. Absolut nici un amestec.

Am trecut voit peste ce mi-a spus. Am intrat deci în acţiune…

— Tovarăşe arhitect, după cîte ştiu, sînteţi pensionar?

—· Da. Am lucrat în ţara mea şi la vîrsta bătrîneţii am ieşit la pensie. E ceva rău?

— Nu. Nicidecum. Toţi avem acest drept şi indiferent dacă ne retragem bucuroşi sau nu, acceptăm. Unii stau liniştiţi, alţii se ocupă în continuare de cîte ceva.

L-am privit drept în ochi, ca după o pauză da cîteva secunde, să-l întreb:

— De pildă, dumneavoastră, cu ce vă ocupaţi acum?

— Stau şi vă ascult.

Ştiam ce răspuns merită. Ironia nu-şi avea în nici un caz rostul. M-am prefăcut că nu observ, că răspunsul lui l-am considerat cel mai firesc pe care-l aşteptam.

— Dar, tovarăşe arhitect, conduceţi maşina, faceţi excursii de plăcere… parte de studiu, nu?

Şi-a dat seama că nu procedează bine dacă mai continuă cu jocuri de cuvinte. Răspunsul următor a fost la obiect.

— Da. Am o maşină cumpărată de vreo cinci ani. O Dacie 1100 în stare bună. Sănătatea m-a ajutat, nu-mi vine greu, chiar la vîrsta mea, cînd apropii şaptezeci de ani, să conduc, deşi, după regulament, pe care îl respect, este greu ca an de an să obţin viza medicului. Dacă însă trebuie…

— Şi unde vă deplasaţi de obicei?

— Peste tot unde simt nevoia. De pildă, chiar şi pe şantier unde lucrează fiul meu. Este interzis?

— Vizita cred că nu. Dumneavoastră cunoaşteţi mai bine regulamentele de ordine interioară la muzee, pe şantiere, fiindcă o bună bucată de vreme aţi lucrat acolo. Nu?

— Da. Sigur că da. Nu, nu este interzis, şi-a răspuns singur.

— Dar să venim la concret. Cînd l-aţi vizitat ultima oară pe fiul dumneavoastră şi unde?

— Cu o seară înainte de a se întîmpla crima aceea. Moartea

lui Nistor. Îl cunoşteam dinainte. De la fiul meu. Era un băiat bun, dar afemeiat. Oamenii ăştia nu prea fac carieră în ştiinţă. Poate nici în alte meserii serioase.

Aveam exemplul în faţă. Însă este mai uşor să judeci pe alţii. Şi mai uşor s-o faci pe fariseul.

— În seara aceea l-aţi întîlnit şi pe Nistor?

A răspuns după trei minute. Mă uitasem, discret, la ceas.

— Nu ştiu. Poate. De fapt, omul ăsta nu a reprezentat nimic pentru mine. Era o figură ştearsă.

— Ceilalţi au reprezentat?

Acum era derutat. Mă privea şi nu ştia ce să spună. A luat ceaşca de cafea, dar în loc să servească, a pus-o la loc. Îşi freca nervos mîinile, tot timpul ţinînd privirea în podea.

— Nu mi-am pus asemenea întrebări, deci nu ştiu ce să răspund. Pe mine toată viaţa m-a interesat ştiinţa pură, oamenii inteligenţi, serioşi, capabili.

M-a impresionat seninătatea cu care vorbea despre lucruri atît de frumoase, despre muncă, el care în viaţă a tras de fapt chiulul, profitînd de pe urma altora. Dar s-a învăţat probabil ca una să facă şi alta să vorbească.

— Deci, nu vă amintiţi că în ziua premergătoare omorîrii lui Pavel Nistor l-aţi văzut?

— Nu.

— Cînd l-aţi întîlnit ultima oară?

— Nici asta nu pot spune. Am zis. Nu m-a interesat în mod deosebit.

Minţea. Minţea serios.

— În seara respectivă, cînd aţi ajuns la şantier, cu cine aţi luat legătura? Unde aţi stat?

— Am fost la fiul meu, directorul şantierului.

Şi ca să mă impresioneze şi mai mult, continuă:

— Ştiţi, de fapt, cu meritele lui, ar putea fi şi trebuie să fie directorul muzeului, dar nu întotdeauna meritele precumpănesc.

— Deci aţi luat legătura cu fiul dumneavoastră? Vă amintiţi ora?

— Da, cu el am luat legătura. Nu-mi amintesc ora. Nu ştiam că va urma o crimă şi că miliţia îmi va cere milimetric răspunsul.

— Aţi venit direct din capitală, la dînsul, chiar în acea zi?

— Da. Am tras la motelul lui Munteanu, unde el este responsabil, şi am mers pe jos la şantier. Mişcarea îmi prinde

bine.

— De ce aţi venit?

— Cum de ce? Să-mi văd fiul.

— Numai?…

— Vreţi să insinuaţi? Să mă bănuiţi? Poate să mă acuzaţi?!

— Nici pomeneală de aşa ceva. De ce nu răspundeţi precis la întrebări? Deci numai să vă vedeţi fiul? Pentru acest lucru aţi venit seara?

— Da. Pentru aceasta.

— De ce nu aţi venit dimineaţa, iar seara să vă reîntoarceţi, fiindcă pe şantier nu sînt chiar nişte condiţii ideale de confort.

— Pe ceea ce fac sînt stăpîn eu. Nu ştiam că şi pentru aceasta este nevoie să iau aprobarea miliţiei.

Nu aveam nici un interes să mă împiedic de ironiile lui.

— Deci nu vă amintiţi ora sosirii pe şantier. Dar cu cine v-aţi întîlnit? Ce aţi făcut?

— Am discutat banalităţi. Diverse. Seara am plecat.

— La ce oră?

— Repet. Nu ştiam că voi fi interpelat de miliţie. Altfel îmi notam totul şi vă prezentam acum raportul complet.

Nu eram deloc mulţumit. Dar îmi continuam firul anchetei.

— Cînd aţi plecat de la şantier, v-a însoţit cineva? Fiul dumneavoastră, poate?

— Nu. Am plecat singur.

— Se înserase?

— Da. Cred că da. Nu m-am întîlnit cu nimeni pînă la cabană.

— Totuşi aţi plecat la o oră aşa de tîrzie…

— Dar sîntem în deplină siguranţă, nu?

— M-am referit la altceva. Deranjul fiului, fiindcă avea de lucru, oboseala dumneavoastră…

— Eram învăţat.

— La cabană, ce aţi făcut?

— Nimic… Adică nimic care să vă îndreptăţească să mă bănuiţi de ceva. Am dormit. Imediat ce am ajuns, m-am dus în camera mea şi am adormit. Asta-i tot. Dimineaţa am aflat vestea cea rea.

— Ştiaţi că la şantier au fost descoperite unele lucruri de preţ, un tezaur?

— Nu. Fiul meu nu mi-a spus nimic. Dacă era ceva, mi-arăta, pentru că mă interesează.

— Cu ce aţi cumpărat maşina?

— Cu bani, bineînţeles.

— Strînşi şi din valorificarea unor obiecte de artă?...

— Eventual.

Îmi dădeam bine seama că este un om greu de abordat. Oricum pentru azi am socotit că ajunge. Mai aveam totuşi o problemă importantă de clarificat.

— Înainte de a pleca, pentru că am discutat destul, vă cer consimţămîntul să vizitez apartamentul. De acord?

— Percheziţie?

— Nu. Rugăminte. Nu vă cer altceva. Exact ce v-am spus. Doresc să vizitez apartamentul.

— Poftim!

Cu gesturi leneşe, undeva însă stinghere, şi mi s-a părut poate, cu un început de tremur, s-a sculat de pe scaun, invitîndu-mă, cu lipsă de fermitate şi de încredere în sine, să-l urmez. Am făcut-o în acelaşi ritm. Încet, tacticos, ca şi cum la acea oră din zi nu aveam nimic mai bun de făcut.

— Vreţi să intrăm întîi în baie?

— Credeţi că-i nevoie?

— Eu cred că da. Din moment ce aţi acceptat această vizită, atunci trebuie s-o fac peste tot.

Nu i-am aşteptat confirmarea. Era o baie mică, îmbrăcată pînă în tavan cu faianţă bleu, imprimată, un model palid, poate o floare, poate ceva asemănător, linii ondulate, dînd un aspect intim. Mă simţeam parcă într-o cameră de baie a unei femei singure. Totul avea ceva feminin. Pe cristalul de la lavoar, spray-uri străine, sticluţe cu tot felul de cosmetice, tuburi cu creme diferite şi multe altele, dar toate provenind numai din străinătate. Nu am atins nimic. Am intrat într-o cameră – bibliotecă-dormitor. Un perete plin de cărţi, aşezate pe un raft de la podea la tavan. Tot felul. Frumos legate, multe ediţii bibliofile, bine întreţinute. Lipsea praful. Am zărit cărţi ale lui Liviu Rebreanu, Ionel Teodoreanu, Cezar Petrescu. dar şi unele lucrări de ştiinţă ale unor cunoscuţi autori români. Sînt aproape sigur că nu dragostea faţă de aceşti autori l-au determinat să aibă cărţile lor în bibliotecă. Dar pentru moment, nu-mi era nimic clar în această direcţie. Eram doar foarte atent la toate. Am înregistrat biroul cu cristal, un frumos serviciu de scris din lemn lăcuit, şi jos de tot, într-un raft de lîngă calorifer, trei

volume cu supracopertă, pe care cu litere mari era imprimat vizibil şi pentru oricine: „Civilizaţia greacă”. Următoarea cameră, de zi, nu avea nimic deosebit. O mobilă sufragerie combinată cu un divan studio, trei tablouri poate autentice, ale unor pictori care la prima vedere i-am catalogat impresionişti şi un dulap cu geamuri mate în care sălăşluia un veritabil muzeu de antichităţi. Cîteva cărţi tipărite în secolul al XV-lea, deci incunabule, declarate sau nu de Mircescu la comisia patrimoniului naţional. Am luat una, cu permisiunea arhitectului. Scoarţe de lemn învelite în piele, cu ornamente în fier rece, avînd vizibile urme de încuietori. Paginile – cu tipar negru, iniţiale şi figuri gravate. Imprimarea s-a făcut la Veneţia. Se mai aflau topoare de fier şi de piatră, şi multă ceramică. Vase de diferite forme, ulcioare, străchini, multe cioburi împodobite felurit. Nu am comentat în nici un fel. Singur a găsit necesar să-mi dea explicaţii.

— Ce este de mare importanţă am declarat. Ce se vede sînt strînse cu grijă de mine de-a lungul anilor. Unele reprezintă rodul cercetărilor pe care le voi consemna într-o carte.

— Începută?

— Sigur. Dar o… asta este o problemă personală.

— Desigur.

Ce m-a surprins a fost faptul că numai în bibliotecă nu era praf. În rest, nu era o curăţenie prea grozavă. De ce pe mobilele din celelalte camere exista praf, poate neşters de o săptămînă – două, iar în bibliotecă totul arăta ca nou? O întrebare care m-a frămîntat mult.

În debara, nimic deosebit. Sticle, borcane. Multă băutură străină. Vermut, coniac. Oare să se îndeletnicească bătrînul şi cu aşa ceva? Pe lîngă altele, un asemenea trafic ar fi un fleac.

Terminasem. În învălmăşeala gîndurilor şi întrebărilor, fără să vreau m-am gîndit la şeful meu. Ei, dacă ar fi asistat la „vizita” pe care am făcut-o în apartamentul bătrînului, dacă ar şti cîte am în cap… o, atunci, desigur m-ar compara cu cel mai bun comisar… din filmele poliţiste! Parcă îi simt mîna pe umăr… „Bravo băiete!”.

Bătrînul mă privea nemişcat.

— Pentru azi a fost suficient. Garaj aveţi? îl mai întreb eu.

— Nu. Maşina o ţin la parcare.

— Întotdeauna?

— Da. De ce?

— Spre exemplu, astă-iarnă a fost într-un garaj particular pe strada...

— Astă-iarnă. Acum o ţin aici în faţa blocului.

— De cînd?

— Din vară.

I-am spus „bună ziua şi pe curînd.”

Nu mi-a răspuns nimic. Am descuiat singur uşa şi am ieşit.

Capitole! XI

Ajuns la sediu, a trebuit să mă reped urgent acasă. Puştiul făcuse o gripă afurisită şi am alergat după medicamente, apoi am trecut pe la şcoală ca să anunţ că lipseşte cîteva zile. Am primit, bineînţeles, şi o dădăceală bună de la nevastă, care mi s-a plîns a nu ştiu cîta oară că servici ca al meu nu are nimeni, că ar fi cazul să-mi fac cît de cît puţin timp liber pentru casă, pentru cel mic măcar. Avea dreptate. Dar... tot atît de adevărat era şi faptul că „jocul nopţii” trebuia descifrat. Cum vorbele femeilor sînt mai rele decît sufletul, am împăcat-o cu alte noi promisiuni. Acum însă, i-am explicat, trebuie să plec la sediu, unde mă aşteptau cîteva zile grele. Speram că acest caz afurisit, de care i-am vorbit în linii mari, va fi elucidat în cel mult o săptămînă. Aveam destule lucruri clarificate şi schiţasem deja planul de acţiune pentru finalul misiunii. Urma să îl prezentăm şefului pentru aprobare. Înainte de asta, trebuia să studiez fişele cu datele despre toţi cei implicaţi, să selectez aceste date, împreună cu locotenentul Ionescu.

În analiza fişelor, am păstrat ordinea de la anchetare, pentru ca să putem face eventuale legături. Despre arhitectul Flavius Mircescu, şeful şantierului, nu am aflat lucruri suplimentare. Era într-adevăr născut în 1938 în oraşul T. şi avea trei copii. Soţia, ingineră în acelaşi oraş, unde locuiau de zece ani, cînd au venit prin transfer din Bucureşti. Directorul muzeului, profesorul doctor Mihăilă a declarat că pînă acum, Mircescu nu a dat dovadă de necinste şi a tratat cu seriozitate sarcinile ce i-au revenit. Dar atunci cum rămîne cu dispariţia tezaurului, de ce a declarat că în noaptea respectivă nu a lipsit nici un minut, cînd de fapt, după spusele paznicului, a fost plecat; mai mult, nu a

declarat că a fost vizitat de către tatăl său, Alexe Mircescu, care la rîndu-i a dispărut fără să facă nici cel mai mic zgomot? Dacă adăugăm şi dispariţia dosarului cu fotografiile şi documentele întocmite în legătură cu descoperirea făcută, atunci…

La acest punct al informaţiei s-a oprit şi locotenentul. Aştepta încordat, gata să ceară amănunte.

— Deci, Ioane, i-am spus, tezaurul va fi recuperat. Nu poate fi pus la îndoială faptul că s-a descoperit un tezaur. Mă refer la developarea clişeului. Că a fost în posesia lui Flavius Mircescu este sigur, la fel şi că el a luat măsurile necesare. Dîndu-şi seama de importanţa tezaurului, l-a asigurat. Să zicem, în fichet, cum a spus, sau în alt loc. Cred că eşti de acord că nu arhitectul Mircescu, cel tînăr, avea interes să-l facă să dispară, pentru că s-ar acuza fără ieşire.

— Poate că voia să-l înlocuiască cu altceva.

— Admitem şi această ipoteză. Numai pentru moment, nu uita fotografiile. Îl demascau ulterior.

— Dar şi dosarul cu fotografii a dispărut. Chiar şi dublura.

— A rămas clişeul, Ionescule.

— A rămas. Şi tocmai, pentru ca să intre în posesia lui, l-a ucis pe Pavel Nistor. După aceasta a crezut că poate să-şi însuşească tezaurul.

— Vrei să spui că Flavius Mircescu l-a ucis pe Nistor, asta ai vrut să spui?

— Nu-i posibil?…

— Este şi nu prea. De ce atunci am găsit noi clişeul? Sînt tentat să-ţi explic că nu a fost o simplă întîmplare. Aparatul împrumutat cabanierului, clişeul găsit au început parcă să clarifice lucrurile.

— Nu prea. Clişeul era developat. Atunci de ce l-a montat în aparat? Nu zic că trebuia să-l arunce, dar să-l pună la loc? Cînd introducea un nou rolfilm nu avea nevoie decît de o rolă liberă, rămasă de la filmul consumat anterior. Este?

— Este. Să fi bănuit atunci ceva?

Pentru, moment s-a aşternut liniştea.

— Nu. Nu putea bănui nimic. Cel puţin în funcţie de situaţia şi datele care le ştim noi. Altfel nu proceda cum a procedat. Neglijenţă totală cînd a dat aparatul cabanierului!

— Poate era prins de băutură?

— Nu merge. Cînd cineva ţine la un lucru, cînd acel lucru

este important pentru el, chiar băut fiind, nu uită. Mă gîndesc însă la altceva. Dacă cabanierul este implicat?

— Da, atunci lucrurile se schimbă. Dar, de ce ne-a lansat poanta cu clişeul? Pe care îl şi găsim! Pentru ce? Să nu-i fi reuşit operaţia şi între timp, tezaurul să fi ajuns la altcineva? Să nu fi înlocuit clişeul veritabil cu un altul trucat?

— Clişeul pare a fi cel real, iar în ce priveşte cabanierul, nu văd raţiunea de a ne fi servit o momeală.

— Cam aşa este. Deci şeful nostru de şantier nu poate fi scos din cauză. Rămîne în continuare ca suspect. Dar faptul că a avut tezaurul şi dosarele în primire ar pleda că numai un om anormal ar fi conceput o sustragere şi uciderea celui care deţinea clişeul fotografic. În plus, să nu uităm că nu a fost sincer cu noi, spunînd că în noaptea aceea a dormit singur şi că nu a lipsit nici un moment din baracă.

— Poate a vrut să ascundă relaţiile cu Sultana Onu, poate a rupt relaţiile cu ea.

— Nu. Colegul nostru, ofiţerul din comisia patrimoniului cultural naţional, care funcţionează în aceeaşi clădire cu a muzeului, ne-a spus clar. Legătura lor este veche. De aproape un an. În privinţa asta, încă două fete, angajatele muzeului, susţin acelaşi lucru. Nu putem să punem la îndoială afirmaţia ofiţerului şi a celorlalţi.

Am răsfoit carneţelul cu notele mele şi m-am uitat şi prin declaraţiile de la dosar.

— Mda. Sultana Onu spune ceva probabil aproape de adevăr. Declară că în noaptea crimei nu a dormit. S-a plimbat în jurul şantierului. Poate că acesta este adevărul. Dar nu a fost singură. A fost cu arhitectul Flavius Mircescu. Mă nelinişteşte însă altceva. De ce caută să susţină cu tot preţul că a fost în noaptea aceea singur, cînd de fapt s-a întîlnit cu cel puţin două persoane? Cu tatăl său, şi tot atît de sigur, cu Sultana Onu.

— Dacă paznicul Ion Mîndru nu a spus adevărul?

— Greu de presupus. Dealtfel, şi arhitectul Alexe Mircescu nu a negat că şi-a vizitat fiul. Nu a spus concret ora întîlnirii, dar întrevederea în sine nu a ascuns-o. Este?

— Este. Marele ***de ce*** rămîne deci faptul că şeful şantierului a ascuns întîlnirea cu tatăl său şi, cu siguranţă, şi cu Sultana Onu.

— Că nu vrea să-şi dezvăluie legătura cu Sultana Onu pare

firesc, deşi în asemenea cazuri... De ce ne-a ascuns, însă, întîlnirea cu tatăl său? Să fi aflat că bătrînul este implicat în dispariţia tezaurului? Că are un amestec în crimă? Că este autorul?

— Pe arhitectul Flavius Mircescu îl considerăm deci suspect.

— Da, aşa îl considerăm. Şi urmînd firul de mai înainte: Mă gîndesc la Sultana Onu (29 de ani, necăsătorită). Pentru o femeie era mult mai comod să doarmă la motel. A refuzat, stînd pe şantier. Datoria muncii? Poate. Poate şi pentru a fi în apropierea arhitectului Flavius Mircescu. De aici şi gelozia ei. Îl bănuia pe Flavius că are relaţii cu Iulia. Aluzia la interogatoriu a fost mai mult decît străvezie. Ce a urmărit? Să ne deruteze? Oare era şi ea implicată în acest caz, deşi tot ea a declarat că de fapt Iulia ar fi fost încurcată cu victima, Pavel Nistor.

Recitind declaraţiile, aveam tot mai mult convingerea că Sultana Onu nu a petrecut noaptea singură. Că l-a însoţit pe Flavius, sau că a stat cu el. Aceasta era o primă concluzie.

— Bine au lucrat băieţii, Ioane. Ne-au adus date foarte preţioase. Tovarăşul maior le-a citit?

— Au trecut pe la dînsul. Îl cunoaşteţi doar...

— Ce zici de o cafeluţă. Te descurci tu sau o rogi pe tovarăşa secretară?

— Mă descurc eu. Ştiţi cîte nazuri face.

În aşteptarea cafelei, m-am apropiat de fereastră. Parcul din faţa inspectoratului de miliţie avea o vegetaţie veştedă. Seceta din vară n-a iertat nimic. M-a surprins că nu s-au plantat încă florile de toamnă. Departe, castanii de pe bulevard aveau frunze îngălbenite. Din acelaşi motiv. Va mai trece puţin şi clase de elevi vor aduna fructele căzute. În fiecare toamnă vedeam aici pionierii. Umpleau sacoşele şi plecau bucuroşi către şcoală. În acest an va fi la fel. În zilele acelea însă, va fi cu totul altceva. Cazul ăsta blestemat va fi dezlegat. Mă voi simţi eliberat. Dar, aproape sigur, voi fi prins de altul. Oare cînd va veni vremea să ducem numai muncă de prevenire? Voi apuca-o?

După cafele, ne-am pus din nou pe lucru.

Despre Şerban Ghinea, absolventul stagiar, datele ne-au confirmat ceea ce am bănuit. Tatăl său lucra în calitate de consilier juridic la Comitetul de Stat pentru preţuri. Sigur că repartiţia la un muzeu central, apropiat de capitală, a fost o sarcină oarecum uşoară. Cu atît mai mult cu cît se cunoştea din

familie cu Mircescu cel bătrîn. De ce să fi susţinut că el, Şerban Ghinea, a descoperit tezaurul? Să fie numai o simplă mîndrie a unui începător? O simplă grozăvire a unui tînăr? Sau el este cel care a descoperit? Atunci?... Din declaraţia sa reiese clar că la descoperire a venit arhitectul Flavius Mircescu. Ei doi au întocmit documentele iniţiale, sau mai precis, ei doi au văzut primii tezaurul. Dacă în acest timp au aranjat unele lucruri? Rămîne valabilă şi această ipoteză dacă faptele au decurs aşa cum le-a relatat Şerban Ghinea. Cît despre aspectul celălalt, că nu prea îl avea la inimă pe bătrînul Mircescu, explicaţii pot fi găsite. O vrajbă mută sau o invidie între familii, pe care acest tînăr a preluat-o pur şi simplu. Sau a făcut această mărturisire ca să mascheze ceva. Vom vedea. Oricum, nu putem trece cu vederea o precizare a sa, şi anume, că aproape de orele şapte seara l-a văzut pe Pavel Nistor, că a refuzat invitaţia lui de a merge împreună la motel şi că mai tîrziu l-a auzit discutînd cu o femeie. Cine să fi fost? Sultana sau fulia. După cele ştiute pînă acum, nu putea fi decît Iulia.

— Ce zici, Iulia, nu? caut eu confirmare din partea locotenentului. I-am arătat pasajul, subliniindu-i rîndurile respective.

— Iulia sau alta. Nu mă refer la Sultana. Foarte bine putea să fie, de exemplu, şi Florica Munteanu, soţia cabanierului.

Avea dreptate locotenentul. La această posibilitate nu mă gîndisem.

— Da, se poate. Dacă a fost Iulia, din cele cunoscute de noi, cam ştim ce au discutat. Dacă a fost Florica, atunci lucrurile urmează o cale aparte...

Şi tot felul de variante îmi treceau prin cap...

Datele cu privire la Ion Mîndru aduceau noutăţi. În trecut suferise o condamnare de cinci ani, din care nu executase decît trei. După liberarea din armată, împreună cu alţi doi, în stare de beţie, au bătut un caporal. Era acelaşi caporal care le fusese instructor şi care după declaraţiile lor se purtase aspru şi neomeneşte. Fapta însă a fost pedepsită sever. Deci, aici stă recunoştinţa faţă de Mircescu? Că deşi ştiau despre condamnarea lui, l-au angajat pe şantier, la întreţinere. Cu ce scop? Să le fie o slugă preaplecată? Un om de încredere de un anumit fel? Rău l-au îmbrobodit dacă Mîndru consideră că ambii Mirceşti s-au purtat cu el ca un tată cu fiul. Dar să vedem ce a

mai declarat. De ce a spus că Pavel Nistor a fost omorît de un criminal? Ştia că a fost lovit la cap. A lansat ideea cu ranga şi s-a adeverit că aşa este. Expertiza medicală a confirmat şi ulterior a fost găsită şi ranga în cauză. Oare a ştiut ceva? Sau a bănuit numai? De ce era însărcinat tocmai el să facă şi serviciul de paznic? Serviciu suplimentar, fiindcă nu era special angajat în această funcţie, nefiind postul precizat în statele de serviciu. Şi dacă totuşi avea sarcina să-l facă, liberat de alte treburi, atunci de ce nu l-a executat conştiincios?...

— Aici cred că nu sînt în regulă multe, Ionescule. De exemplu, Mîndru declară că a adormit devreme, dar s-a trezit pe întuneric, în linişte deplină. Verificînd baraca, a constatat că nu era nimeni înăuntru, deşi lumina era aprinsă. În acel moment tezaurul, conform declaraţiilor tuturor, trebuia să se afle închis în fichet. Care era sarcina lui? Faptul că în baracă nu era nimeni, dar că lumina era aprinsă nu l-a îngrijorat ca paznic? Chiar dacă ştia că Flavius Mircescu avea obiceiul să se întîlnească cu Sultana şi în cortul ei. Fiindcă cel puţin, dacă Mîndru nu s-a înşelat, sau nu a declarat un neadevăr, atunci, la acea oră, pe care paznicul nu o precizează, Mircescu nu se afla în baracă. După aceleaşi declaraţii, rezultă că revenind peste o oră, Ion Mîndru a văzut de data aceasta înăuntru, în baracă, pe bătrînul Mircescu, cu capul pe birou, parcă dormind.

— A precizat, la întrebarea dumneavoastră, că bătrînul era singur. Dar acest lucru era ceva anormal. Deoarece, pînă la acea noapte, Mircescu-tatăl nu întîrziase niciodată pe şantier, nu dormise nici o singură noapte acolo. De reţinut că şi Mîndru a auzit o discuţie în şoaptă între un bărbat şi o femeie. Bănuieşte că era arhitectul. Deci nu Nistor, ci arhitectul. Dar bărbatul putea fi nu numai Nistor sau arhitectul cel tînăr, ci şi arhitectul cel bătrîn, pe care l-a văzut în baracă cu capul pe masă, dormind sau odihnindu-se. Iar femeia putea fi Sultana, dar şi Iulia sau Florica Munteanu.

— Iar Florica asta?

— Iar. Ea trebuie implicată nu numai pentru că a descoperit cadavrul, dar mai este ceva...

Mi-a arătat nota de relaţii. Plutonierul major Radu Nistoran relata că din discuţiile purtate cît mai discret cu putinţă cu Florica Munteanu şi cu alţii, rezultă că aceasta venea des pe şantier, unde se bănuieşte că avea legături intime cu Ion

Mîndru.

— Măi Ioane, am început acum să ne învîrtim într-un cerc de relaţii amoroase. Chiar mă amuză. Oare să fie adevărat că motivul crimei este gelozia? Ce zici?

— Încă nu zic nimic. Să mai vedem ce urmează, tovarăşe căpitan.

— Mda. Se complică lucrurile. Vezi bine, Mîndru declară că apoi s-a dus în cort, unde a petrecut noaptea. Deci paznicul nu are alibi. Ce putea face în acest interval de timp. Să fie implicat în toată povestea şi deci ne-a tăinuit multe, sau s-a întîlnit cu Florica? Unde? Pe şantier sau la cabană? Mă surprinde cum de nu a aflat cabanierul.

— Ce ştie satul nu ştie bărbatul.

— Ai dreptate.

— Deci să admitem că s-ar fi întîlnit pe şantier. Florica a lipsit de la cabană o noapte întreagă.

— Nu. Aşa ceva nu s-a întîmplat. Nu uitaţi declaraţiile celor care au petrecut seara şi noaptea la cabană. Au văzut-o aici.

— Atunci?

— Mai degrabă s-a dus la şantier spre dimineaţă. Sub pretext că duce vinul pe care l-a comandat Platon pentru şeful şantierului, în vederea sosirii celor cu controlul. Găsea ea cîte un motiv temeinic de fiecare dată cînd pleca la întîlnirea cu Mîndru.

— Ai dreptate. Spre dimineaţă, pare mult mai verosimil. Au stat ce au stat, poate în cortul lui Mîndru, poate în alt loc ştiut de ei, şi spre dimineaţă, întorcîndu-se la cabană, a dat de cel ucis.

— Se poate să nu fi fost singură. Să fi fost şi Mîndru de faţă.

— Nu ar fi exclus. S-ar explica aşa spusele lui Mîndru: „criminal”, „rangă” şi frica aceea, întipărită pe figură, cînd mi-a vorbit de ce i s-a întîmplat domnului Nistor.

— De ce a ascuns acest lucru? Să-l fi bănuit pe arhitect?

— Mai mult ca sigur. Citeşte fraza asta: „Era o noapte aparte, altfel decît alte nopţi... Dimineaţa nu se luminase de ziuă cînd eram în picioare la uşa cabanei. În acelaşi timp, domnul arhitect Mircescu a deschis-o...” În afară de asta, nu putea să declare că a descoperit cadavrul pentru că s-ar fi dat de gol că era împreună cu Florica. Ca şi femeia, s-a temut să nu audă cabanierul.

— Da, nici femeia nu putea să spună că şi Mîndru a văzut

cadavrul. Şi-a luat răspunderea singură: Clar?

— Clar.

— Mă frămîntă totuşi ceva. De ce nu au auzit nimic? Nici un zgomot. Sau de ce n-au vrut să spună că au auzit? Nu cumva sînt şi ei implicaţi?

Am făcut o mică pauză pentru a telefona acasă. Puştiul era mai bine. Temperatura scăzuse şi vocea de la celălalt capăt al firului era îmbunată. Eram aşteptat cu masa de seară. Dar mi-am luat toate precauţiile pentru întîrziere. Trebuia să întocmim raportul chiar azi şi dacă va fi posibil, să ne prezentăm şi şefului. Dacă va fi posibil.

— Tovarăşe căpitan, despre Stelian Platon nici o noutate în afara celor pe care le-am aflat din jurnalul fratelui lui Andrica şi din discuţia dumneavoastră purtată cu Matei Andrica. Că este singur, că a fost ofiţer de informaţie în al doilea război, că are o comportare bună, că aşa cum a mărturisit, locuieşte în Bucureşti şi că s-a cunoscut încă de pe front cu Pavel Nistor.

— Este singurul care a dat ideea că, deşi Nistor practic nu avea nici un fel de duşman, crima putea fi comisă totuşi din cauza unei femei. După spusele lui Platon, lui Pavel Nistor, femeile nu-i erau indiferente. Uite negru pe alb ce a declarat: „Chiar şi Sultana şi Iulia, deşi erau la jumătatea vîrstei lui, nu scăpau să fie curtate”.

— Şi a mai declarat că tezaurul nu a fost găsit de Şerban Ghinea, ci de Pavel Nistor împreună cu Iulia, că Mircescu, bătrînul, este un om în stare de orice, adică să-şi însuşească chiar şi un tezaur fără să declare nimic. Şi încă un adevăr, de care dumneavoastră v-aţi convins cînd l-aţi vizitat pe Alexe Mircescu. Că deţine numeroase obiecte de artă, de mare valoare. Uitaţi aici. Ofiţerii noştri, cu concursul unui expert contabil, au stabilit că într-o perioadă de numai cinci ani, acesta a oferit, şi muzeul judeţean din oraşul D. a achiziţionat, topoare din epoca pietrei, cu 25.000–30.000 lei bucata. Pare colosal. Experţii spun că suma nu este exagerată. De unde însă le-a luat bătrînul Mircescu? Că vorba lui Stelian Platon, nu le-a găsit în ograda maică-si.

— Uşurel, Ioane. Să fim calmi.

— Á mai valorificat trei incunabule, cărţi rare şi diverse tablouri, încasînd în total trei sute opt zeci de mii de lei. La aceasta se mai adaugă suma de patrusprezece mii lei, încasată

în alte şapte judeţe, unde a oferit diverse antichităţi.

— Bine că au ajuns la muzeu. Legea ocrotirii patrimoniului naţional a venit la vreme. Dacă ajungeau în altă parte, aveam, cu siguranţă, mai mult de cercetat, mai multe necazuri.

Îl simţeam pe locotenentul Ionescu gata să intervină. Dor i-am luat-o înainte.

— Ascultă, aici este ceva care nu-mi place. De ce în finalul interogatoriului, Platon m-a întrebat dacă-i dau voie să plece în capitală? Parcă ar fi fost arestat sau poate se simţea vinovat?! Doar a fost ofiţer de informaţii şi cîte ceva tot mai ştie asupra modului cum se procedează la o anchetă. Ce zici?

— Ce să zic? Cred că nu-l putem scoate de pe listă.

— Pentru Iulia Andrica este ceva nou?

— Nimic… După cum ştiţi, s-a făcut caz că între ea şi Nistor ar fi fost unele legături intime. Aspectul ăsta s-a clarificat ulterior.

— Altceva mă interesează. Iulia Andrica a declarat că Pavel Nistor, în ultimul timp, îşi găsise echilibrul. Ce echilibru? Am înţeles că s-a referit la faptul că lucra la o carte, rodul cercetărilor sale ştiinţifice, dar manuscrisul nu a fost găsit. O carte cu rezultate inedite în domeniul respectiv, cu concluzii originale, însoţită de fotografii. Aşa a declarat Iulia.

— Da. Ne-a scăpat acest lucru, tovarăşe căpitan.

— Nu tocmai. M-am gîndit mult. Fiindcă a spus aşa; din proprie iniţiativă, trebuie crezută. Nu văd ce alt scop ar fi urmărit.

— Să ne sugereze mobilul crimei.

— Dacă volumul era gata… Da. Este o concluzie care trebuie reţinută. Cine ar fi avut interes să-i fure munca?

— Dacă e s-o luăm aşa, cam toţi. Chiar şi puştiul Şerban Ghinea.

— Măi Ioane, aşa-i cum spui tu. Dar nu-i uşor să ajungi la crimă. Omul ăla sau femeia care a făcut-o nu mai au nimic uman. Eu m-aş opri mai întîi la cei doi Mirceşti, mai degrabă la bătrîn, apoi la Iulia Andrica. Poţi şti ce gîndeşte? Se consideră poate coautoare. Ia uită-te în declaraţia ei. Ce zici?

— Nu, nu merge. Ea nu putea face totuşi aşa ceva.

— Şi dacă Nistor nu a terminat cartea? Dacă era numai o intenţie?

— Să fac un drum la muzeu ca să ne convingem?

— Va fi greu de aflat. Un lucru este cert. Iulia Andrica a declarat ce a declarat. Lucrarea nu a fost găsită la percheziţie. Notează că trebuie să verifici, din nou, acasă la Pavel Nistor, toate manuscrisele. Poate dai de ceva. Mai iei un însoţitor?

— Cred că mă descurc singur. Cu Iulia să mai discut ceva?

— Numai dacă nu găseşti nimic, fie manuscrisul, fie alte indicii din care să tragem o concluzie. Treaba asta o faci chiar azi, adică la noapte. Apartamentul mai este sigilat?

— Cel din Bucureşti?

— Da, la el mă refer.

— Nu ştiu. Era închiriat. Probabil că a fost restituit proprietarului.

— Atunci vezi ce s-a întîmplat cu lucrurile. Le-o fi luat inginerul, nepotul său. Găseşte-le şi caută. Dar cît mai repede.

— Mă gîndesc şi la altceva, interveni pe un ton sever, locotenentul. Dacă totuşi Iulia era în relaţii cu Mircescu?

— Nu se poate. Afla Sultana şi era prăpăd.

— Mă refer la bătrînul Mircescu. Distanţă mare, ca vîrstă, dar au mai fost cazuri. Dacă ea a sustras manuscrisul cu gîndul să-l publice împreună?

— Putea să facă acest lucru şi cu Pavel Nistor. Şi nu uita că Iulia a vorbit din proprie iniţiativă despre proiectele lui Nistor, despre lucrare. Singura ipoteză care se menţine este aceea că lucrarea a putut constitui un mobil al crimei.

— Sînt, deci, pînă acum, două ipoteze: gelozia şi însuşirea unei lucrări ştiinţifice în vederea publicării ei sub alt nume.

— Dar să nu uităm şi un alt eventual mobil al crimei. Însuşirea tezaurului descoperit de Iulia şi Pavel Nistor. În acest caz revenim la început. Acuzatul nu poate fi decît Flavius Mircescu. Cel puţin, aparent. Cît despre autorii descoperirii, înclin să cred că Iulia şi Pavel au fost aceia, şi nu Şerban Ghinea.

— Acordaţi o mare importanţă acestui fapt?

— Pînă nu găsim tezaurul, pînă nu ştim precis din ce este compus, valoarea lui, şi alte amănunte, pînă atunci are importanţă pentru noi cine l-a descoperit. Să admitem deocamdată ideea că a fost descoperit de Iulia–Nistor şi că aproape imediat a apărut şi Şerban Ghinea strigat de primii, sau poate venit întîmplător. Dacă nu vom găsi tezaurul intact, atunci îţi dai seama ce importanţă are momentul descoperirii. Fiindcă pînă la venirea lui Ghinea, chemat sau nu, putea fi un decalaj de

minute sau ore sau chiar zile, în care timp se puteau întîmpla multe.

— Asta înseamnă un nou mobil?

— Cam aşa. Cît despre Iulia Andrica, să notăm totuşi că nu poate să-şi justifice timpul între orele şase douăzeci seara şi dimineaţa zilei cînd s-a comis crima, astfel că nu poate fi ştearsă de pe lista numărul unu. De acord?

Locotenentul m-a aprobat dînd din cap, fără să răspundă. Un semn suprem al înţelegerii noastre.

— Să mergem mai departe. De ce în seara zilei precedente crimei au venit la motel Alexe Mircescu însoţit de Matei Andrica? Şi au sosit hotărîţi să rămînă aici, fiindcă altfel nu reţineau camere. De ce au venit împreună, în acelaşi timp? Au urmărit ceva?

— Să fie în legătură cu tezaurul? Au fost anunţaţi rapid, într-un fel sau altul, şi au sosit pentru a săvîrşi o fărădelege?

— Dar Matei Andrica? Ce amestec poate să aibă?

— Păi, fratele său, frontul…

— Mă refer numai la legătura cu Alexe. Nu ţi se pare că aici, ceva nu este în regulă? Apoi, motelul ăla nu-mi dă pace. Cine să fi efectuat spargerea? Cine a atacat şi pe cine, la orele douăzeci şi treizeci şi cinci de minute? Un buzdugan ca acela, chiar decorativ, nu era un lucru uşor. Dacă nimerea în plin, poate nici azi cei în cauză nu era restabilit.

— E clar că hoţul nu a urmărit să ia banii cabanierului, şi avea destui. Să admitem, deci, pentru început, că voia aparatul fotografic. Să revenim la Florica Munteanu. La ora aceea era cu soţul ei, ticluind inventarul. Deci întîlnirea cu Ion Mîndru a avut loc, sigur, spre dimineaţă, după ce l-a culcat pe Munteanu, după ce s-a asigurat că nu poate fi văzută. A plecat poate chiar prin capătul culoarului, unde era uşor să tragă numai zăvorul.

Pentru un moment locotenentul s-a oprit, uitîndu-se în notele mele.

— Hoţul cunoştea perfect locul, reluă el. Era de-al casei. Altfel nu risca să alerge în capătul culoarului, la uşa care se deschidea doar trăgînd zăvorul. Sigur cunoştea foarte bine locul. Întregul plan al cabanei. Dar nu era dintre cei care locuiau acolo. Nu avea nici un rost să părăsească cabana. Era din afară. Poate din şantier.

— Din şantier? Să analizăm puţin. S-a stins lumina. Ştim

cum. De cine? Eu spun că de cineva de la cabană. În ce scop? Să fure. A intrat pe fereastră, pentru a duce în eroare, a căutat ceea ce urmărea – poate n-a găsit – şi a ieşit prin uşa de la capătul culoarului numai cu aparatul foto. Poate atît a căutat. De ce a ieşit din cabană? Pentru a duce din nou în eroare că este din afara cabanei. Apoi s-a întors şi a reaprins lumina, după care a intrat liniştit în camera respectivă. Uiţi că am auzit două uşi închizîndu-se la interval de timp suficient ca cineva să parcurgă acest itinerariu. Am cronometrat şi rezultatul a fost aproximativ zece minute, cum rezultă şi din declaraţia dată de Bucur Cîndea, ajutorul de ospătar de la motel.

— Atunci poate tot aceeaşi persoană este şi atentatorul, aruncătorul de buzdugan.

— Tot ce este posibil.

— Păi la motel erau cei trei vizitatori, apoi cabanierul cu nevasta, ajutorul lor, în plus arhitectul Alexe Mircescu, Matei Andrica, Stelian Platon şi mortul… Pavel Nistor.

— Da. Atîţia erau. Suficienţi pentru a ne da bătaie de cap. Deci ştim ce drum a urmat hoţul. Ce a urmărit? Numai aparatul. Aici a fost prima greşeală. Dacă lua şi banii cabanierului, înclinam să cred că este un hoţ de rînd, cunoscător al casei. Dar nu a luat şi banii. În afară de asta, un hoţ nu procedează aşa cum s-a procedat aici: joc de lumini, ieşiri spectaculoase, dimpotrivă, evită asemenea lucruri. Respectivul a urmărit evident să inducă în eroare, de teama cercetărilor. Dacă a urmărit aparatul de fotografiat, în acest caz, ştia al cui este. Al lui Pavel Nistor, cel care se ocupa şi cu fotografiile pe şantier. De ce nu l-a luat pînă acum? Pentru că în ziua aceea a avut nevoie, cînd s-a fotografiat tezaurul descoperit şi locurile unde s-a găsit piesă de piesă. Tezaurul între timp dispăruse, la fel şi cele două dosare, originalul şi copia, cu fotografiile respective. Mai rămînea de sustras clişeul, deci aparatul de fotografiat, pentru a înlătura orice posibilitate de a cunoaşte ce anume s-a descoperit şi în care locuri de pe şantier. Este?

— Aşa-i tovarăşe căpitan. Îmi permiteţi să vă continui ideile?

— Da.

— Deci Pavel Nistor a fost toată ziua urmărit. Plecarea lui de pe şantier a fost aşteptată, ca să i se ia aparatul, mai precis, clişeul. Ceea ce s-a şi întîmplat. Pavel Nistor pleacă la motel, dar ia şi aparatul cu el ca să-l împrumute cabanierului, căruia i-l

promisese. Hoţul constată într-un fel sau altul că clişeul nu a rămas în cortul lui Nistor, sau poate a şi văzut că după developare, Nistor l-a montat din nou în aparat. L-a urmărit la motel. L-a ucis. N-a găsit aparatul la Nistor. A dedus că trebuie să-l fi lăsat la motel, a intuit că la cabanier. Ştim cum a procedat, dar... ghinion. Cabanierul scosese clişeul şi l-a aruncat neglijent acolo unde l-aţi descoperit. Că este clişeu real şi nu trucat este clar.

— Clişeul joacă un rol de prim ordin. În jurul lui ne învîrtim. Nu Ionescule, nu pentru motivul că pe clişeu se aflau înregistrate piesele din tezaur a fost omorît Nistor, ci pentru altceva. Pentru fotografia aceea care ne-a lăsat nelămuriţi pe toţi. Îţi aminteşti ce ne-a spus şeful: „Cărţile astea ce caută aici? Cu coperţile astea scobite? Şi Sultana, aproape goală”? Aici cred că este cuiul.

— Cărţile sînt cele trei volume din „Civilizaţia greacă”?

— Da, ele sînt.

— Pe care le-aţi văzut în biblioteca lui Alexe Mircescu?

— Exact. Uite, măi băiatule, cum lucrurile devin mai clare! Îţi aminteşti ce am raportat. Totul era plin de praf cu excepţia rafturilor din bibliotecă. Ce denotă? Că bătrînul citea permanent? Nu. Îl cunoaştem doar. Atunci? Zilnic sau aproape zilnic umblă la bibliotecă. Din ce motiv, sau cu ce scop? Dacă lămurim asta, Ionescule, să ştii că lămurim totul sau aproape totul.

— Cred că aveţi dreptate, tovarăşe căpitan.

— Mă gîndesc la percheziţie. Imposibil să nu elucideze... Dar pasărea este prea speriată ca să nu fi luat unele măsuri, dacă este ceea ce bănuim. Însă îl mai urmăreşte cineva?

— Sigur, cît mai discret cu putinţă.

— Atunci e foarte bine. Nu ne va scăpa.

În cele cîteva clipe de linişte, fiecare se gîndea la concluziile cele mai eficiente în vederea luării unor măsuri în planul pe care urma să-l prezentăm şefilor pentru aprobare.

— În momentul de faţă admitem, deci, că nu sustragerea tezaurului a condus la uciderea lui Nistor. Nu acesta a fost mobilul principal, ci altul, tezaurul fiind, după părerea mea, mai mult o încercare de inducere în eroare.

— Şi eu accept din ce în ce mai mult această variantă. Este logică şi clară. Da, aşa-i.

A trebuit să întrerupem dialogul fiindcă în birou a intrat şeful nostru, maiorul Teodorescu. L-am invitat la biroul meu şi i-am relatat ultimele concluzii la care am ajuns. Ne-am simţit măguliţi că ne-a aprobat întru totul. Dar ne dădeam seama că am ajuns cu ancheta în punctul cel mai critic. În funcţie de mobilul crimei, urma să desemnăm bănuiţii, să pregătim măsurile de rigoare, însă cercul celor implicaţi era mult prea mare.

— Apropo, nu vă interesează rezultatul cercetărilor în legătură cu ranga şi buzduganul? Mă refer la amprente, spuse maiorul.

— O, desigur, ne interesează foarte mult.

— După cum se ştie, atît pe buzdugan cît şi pe rangă nu au fost găsite la început amprentele pe care normal le bănuiam. Adică ale cabanierului Avram Munteanu, sau ale lui Ion Mîndru. Ştim de asemenea că nici amprentele lui Flavius Mircescu şi ale lui Matei Andrica nu au fost constatate. Amprente s-au găsit, însă. Sînt ale lui Bucur Cîndea. Din cei implicaţi în cazul nostru, numai Bucur Cîndea apare. Să credem că el este asasinul şi cel care a aruncat cu buzduganul? Ce zici, Bogdane?

— Zic că este normal să apară amprentele lui Bucur Cîndea. Doar el, ca ajutor, a aşezat buzduganul pe perete, poate cu mîinile unsuroase, aşa cum umblă astfel de angajaţi, şi bineînţeles că a lucrat cu ranga aia, chiar improvizată, la diferite treburi gospodăreşti. Pînă aici nimic anormal. Mă surprinde că nu sînt şi alte amprente. Asta nu mi se pare în regulă.

— Nu mi-ai răspuns la întrebare. Este el vinovatul sau nu?

— Nu.

— De ce eşti atît de categoric?

— Operaţia, asta este prea complicata ca să fie condusă de un tinerel, cu o funcţie ştearsă…

— Poate a fost dirijat.

— Nu cred. Aici creierul este şi executantul. Riscul era prea mare ca să intervină complici, interpuşi.

— Atunci cum explici lipsa altor amprente? Chiar străine de oamenii implicaţi.

— Să zicem simplu. S-a lucrat cu mănuşi.

— O presupunere. Atunci cel în cauză este un profesionist.

— Nu-i exclus. Dacă asasinul nu ar fi avut mănuşi şi ar fi şters urmele, atunci ar fi dispărut şi cele ale ajutorului de ospătar.

— Căpitane, cred că ai dreptate, cele spuse de dumneata se confirmă şi altfel. Tehnicianul nostru, care a vizitat în lipsa voastră motelul, a comunicat şi el rezultatele. La spargerea de la cabană nu au rămas amprente. Nici pe geam, nici pe pervaz şi aşa mai departe, Asta este. Hoţul, respectiv criminalul a lucrat cu mănuşi.

Mi-am dat seama că maiorul se gîndise mai de mult la această eventualitate, că de la mine a aşteptat doar continuarea.

— Deci crima şi spargerea au fost premeditate, concluzionez eu.

— Da. Au fost pregătite din timp, stabili el. Dar să nu fim chiar aşa de categorici încît să susţinem că s-a pregătit pentru acea zi, pentru acea oră. Nu ştiu dacă sînteţi de acord, dar eu socot că tot criminalul este acela care a aruncat buzduganul în cabanier. Pentru ce a făcut asta? Pentru că, ieşindu-i în cale, cabanierul îl incomoda. Bine că nu s-a soldat cu nimic grav.

— Este o explicaţie logică.

— Deci am lămurit şi aceste chestiuni, cît despre...

A sunat telefonul. Şeful a ridicat receptorul. După discuţia purtată, am înţeles că pe dînsul îl căuta. A răspuns tot timpul numai cu da, posomorîndu-se din ce în ce. Ni s-a părut o veşnicie deşi convorbirea a durat numai şapte minute, cronometrate exact de mine. După aceea ne-a spus:

— O veste bună, una rea. Este vorba despre supravegherea lui Alexe Mircescu. O surpriză: a dispărut, împreună cu maşina. S-ar putea să fie o plecare normală, aşa cum obişnuieşte. Dar nu se află nici la motel, nici pe şantier, nici la fiul său. Rămîne să-l găsim. Cei în cauză îşi vor primi porţia. În ce fel l-au urmărit?

L-am privit fără să spunem ceva. A continuat.

— Şi acum cea de-a doua veste: tezaurul a fost găsit. Se pare intact, fără să lipsească nimic.

— Unde?

— Pe şantier, chiar acolo sau aproape de locul unde a fost descoperit iniţial.

— Am fi putut să-l căutăm cu aparatul de detectat metale... Ne-am gîndit la acest lucru. Apoi am renunţat. A fost o greşeală. Şi acum, băieţi, în funcţie de aspectele nou ivite, vom proceda astfel...

Capitolul XII

Peste noapte a venit din nou căldura. Termometrul înregistra a doua zi treizeci şi şapte de grade. Cuptor. Şi pe asemenea vreme, într-o maşină închisă, în care aerul era fiert şi respiraţia un chin, ne îndreptam spre şantierul arheologic.

— Ionescule, să mai spui că nu avem noroc. Toate ne merg în plin. Exact o vreme ca asta ne mai lipsea!

A răspuns fără să întoarcă capul.

— Bună. Dacă nu facem noi haz singuri…

M-am uitat la el prin oglinda maşinii. Era galben de oboseală, parcă luase chinină. Trebuia să ajungem cît mai repede la şantier ca să dezlegăm firele noi ale cazului. Maşina gonea serios şi moleşit de căldură, am aţipit, cînd legănarea provocată de drumul de ţară, neasfaltat şi nepietruit, m-a trezit. Locotenentul era transpirat tot. Cămaşa bleu udă complet şi broboane mari de sudoare i se prelingeau pe faţă şi gît. Privindu-l, mi-am dat seama că arătam aproape la fel. Şi aveam o poftă nebună să beau ceva rece de la gheaţă. În scurt timp, ne-am apropiat de şantier.

— Opreşte la hambar, Ionescule.

Ne-a ieşit înainte plutonierul major Nistoran, echipat ca la carte, şi luînd poziţia cea mai regulamentară, ca şi cum îi venea generalul în inspecţie. Mi s-a părut puţin exagerat, dar, să fiu sincer, mi-a plăcut, şi îl admiram pe acest om, atît de corect în tot ce făcea.

— Să trăiţi!

Am dat mîna, l-am bătut uşor pe umăr, ca pe o veche cunoştinţă, şi am intrat în baracă. Nu era decît arhitectul Flavius Mircescu.

— Respectele mele. Bine aţi venit, ne-a întîmpinat el.

Am răspuns ceva, un fel de mormăitură, apoi, ca să nu pierdem vremea, am trecut direct la subiect.

— Cum a fost?

Ne aşezasem pe scaune – taburete de răchită împletită, acum în număr suficient, în faţa aceluiaşi birou.

Nistoran a venit aproape de mine şi conspirativ mi-a şoptit:

— Eu pot pleca tovarăşe căpitan? Stau afară…

I-am răspuns să-i aducă pe toţi cei prezenţi.

— Ia loc aici, cu noi. Fă-te puţin lejer.

Şi către şeful şantierului:

— Puteţi începe. Cum a fost, deci?

A scos o batistă albă, chinezească şi şi-a tamponat fruntea. Era emoţionat. Şi eu în locul lui n-aş fi fost altfel…

— Tovarăşe căpitan, de necrezut. Tezaurul a reapărut. Tot. Aşa cum a fost iniţial.

— De unde ştiţi că s-a găsit tot?

— Avem inventarul, dosarul… adică l-am avut. Nu a fost întocmit de mine? Mi-amintesc exact. Nu lipseşte nimic.

— Vreţi să o luaţi metodic?

— Da. Ieri cînd se săpa pe şantier, pentru că de cinci zile am reînceput munca, Iulia Andrica ne aduce vestea cea mare. S-a găsit tezaurul, adică s-a regăsit. Cînd m-a anunţat, fiindcă eram aici, am alergat într-un suflet. Cum l-am privit, mi-am dat seama că este acelaşi. Dealtfel şi ea mi-a confirmat. Şi culmea, a fost regăsit exact la celălalt capăt al zidului de incintă, unde nu se efectuaseră săpături, la o distanţă de 2.80 metri de locul iniţial. L-am inventariat din nou. Totul, dar absolut totul.

— Tovarăşa Iulia l-a găsit singură?

— Da. Însă lucra alături cu Sultana Onu. A fost o întîmplare.

— Cam multe întîmplări se petrec pe aici. Şi aţi aflat cine l-a ascuns?

I-am pus întrebarea poate prea direct, dar nu era cazul să-l menajez.

— Adică?

— Întrebarea a fost clară. Aştept răspunsul. Dacă este cazul, o repet…

— Da, aveţi dreptate să mă întrebaţi aşa. Cel care l-a sustras, evident că l-a pitit cu scopul să-l ridice ulterior.

Terminase răspunsul şi aştepta mulţumit. Eu nu eram. L-am privit pe locotenent şi am văzut, pe figura sa, aceeaşi nemulţumire. Nemulţumire şi iritare. Amîndoi ne gîndeam că cel care a sustras tezaurul nu l-a pitit cu scopul să-l ridice ulterior, ci pur şi simplu să ne deruteze, să ne ducă pe poteci false. A fost omorît un om, şi vina trebuia să cadă asupra altora, să nu fie bănuit el. Acesta era scopul. Prin urmare, după părerea noastră, arhitectul nu putea fi străin de crimă. De data asta însă, stimabile Flavius Mircescu, nu mai ţine. Trebuie pus degetul pe rană. Ce iese, iese. Vom vedea.

— Aţi executat din nou fotografii, alte dosare?

— Alte dosare, da, însă fără fotografii. Ne vine acum un alt fotograf de la muzeu, care va întocmi toate cele necesare.

Nu m-am putut abţine.

— Adică nu v-aţi învăţat minte?! Nici acum, după cele întîmplate, nu respectaţi legea! Unde vă treziţi?

Am ridicat tonul, dar mi-am dat seama imediat. M-am oprit, preferind să-l ascult.

— Tovarăşe căpitan…

Era o voce joasă, umilă.

— … imediat am anunţat pe tovarăşul plutonier-major, care era în comună. Se afla pe şantier şi tovarăşul plutonier Ivaşcu şi paznicul de la paza militarizată. Deci nu se mai pune problema…

— Se pune. Şi încă se pune cu cea mai mare seriozitate. Dacă legea, care e una singură, cere să facem fotografii, dosare şi atîtea altele, atunci nimeni nu are dreptul să facă altfel, să recurgă la improvizaţii. Miliţienii noştri şi paza militarizată au alte sarcini. Dumneavoastră trebuie să le îndepliniţi pe ale dumneavoastră… Ireproşabil, fiindcă dacă nu faceţi aşa, şi nu aţi făcut, aţi văzut la ce rezultat s-a ajuns. Un om ucis mişeleşte, ca în codru, atîţia oameni puşi pe drumuri, atîtea cheltuieli… Pentru ce? Fiindcă dumneavoastră, cei investiţi şi plătiţi să faceţi ce trebuie să faceţi, v-aţi bătut joc de funcţie, de îndatoriri, de tot.

M-am oprit să răsuflu. Dacă în aceeaşi situaţie, s-ar afla fiul meu, i-aş trage totuşi o chelfăneală zdravănă.

— Unde se află tezaurul?

— Aici. În fichet. Nici o clipă nu m-am dezlipit de lîngă el. Am dormit aici. Tovarăşul plutonier-major vă poate confirma.

Nistoran a tuşit puţin şi simţindu-se obligat să răspundă, mi s-a adresat:

— Am făcut pază continuă chiar aici, în faţa fichetului. Eu, ajutorul, iarăşi eu şi tot aşa. Afară am dublat cu paza militarizată.

— Bine aţi procedat. S-a anunţat banca?

— Da. Vine cînd le spunem noi. Am crezut că este bine să nu se ridice nimic fără ordinul dumneavoastră.

— Da. Nu ai făcut rău. Fichetul este încuiat?

Flavius Mircescu s-a ridicat şi descuind uşa, ne-a arătat toate piesele. O bogăţie. Nu le-am atins, nu pentru a fi conservate eventualele amprente, care şi aşa nu mai foloseau, ci dintr-un

sentiment de admiraţie. Voiam să privesc numai şi să nu ating nici măcar cu un deget o comoară atît de preţioasă, care va fi admirată sute de ani de aici înainte, de oameni. Români şi din întreaga lume.

— Închideţi.

Şi lăsîndu-i pe Mircescu şi pe locotenent în cameră, am ieşit împreună cu Nistoran.

— Ceva deosebit?

— Cum v-am explicat, s-a organizat paza militarizată. Numai oameni verificaţi, vigilenţi, de aici din comună. Zilnic, la ieşirea din schimb mi-au raportat totul. Cel mai mic amănunt. Nimic. Comoara nu a venit din afară, a fost aici. Ascunsă de atunci de cînd a dispărut.

Am spus doar în şoaptă:

— Am bănuit eu.

— Aţi spus ceva?

— Nu.

Da, aşa trebuie să fi fost. Tezaurul a fost sustras din fichet chiar în noaptea respectivă, împreună cu dosarele. Piesele au fost îngropate pe şantier. Respectivul ştia că săpăturile nu se vor sista. Că cercetările continuînd, este normal să fie regăsit totul. Dosarele probabil că au fost arse. A rămas clişeul, pe care ucigaşul l-a căutat, dar fără rezultat. Dacă l-ar fi găsit, atunci planul său ar fi fost bine realizat şi noi am fi umblat mai mult.

— Nistoran, fii cu ochii în patru! Misiunea noastră nu admite acum nici o greşeală.

— Am pe şantier toţi paznicii. Eu nu plec pînă cînd nu vine ajutorul. Nu ne mai ocupăm de nimic.

— Trebuie. Dealtfel în cîteva ore vom aranja totul. Mă refer la tezaur.

— Mi-aţi luat o piatră de pe inimă.

— De, pînă scăpaţi de mort... parcă aşa se spune.

— Aşa.

— Mă duc înăuntru. Aşteaptă afară!

Cred că locotenentul Ionescu nu a schimbat nici un cuvînt cu Mircescu şi totuşi tăcerea nu-i stînjenea.

— Şi acum, tovarăşe Mircescu, să lămurim unele probleme, pe care la început nu aţi avut amabilitatea să le lămuriţi deşi eraţi obligaţi, prin funcţie, să fiţi sincer, deschis, cu organele de anchetă. Nu aţi făcut-o.

Gestul a fost mecanic. Am scos din buzunarul bluzei patru fotografii, învelite în plastic, şi aşezîndu-le frumos pe birou, în faţa lui Flavius Mircescu, l-am îndemnat.

— Vă rog să le priviţi. Cu atenţie. Cu multă atenţie. Apoi aştept să-mi spuneţi tot. De data asta fără rezerve. Cred că ne-am înţeles?!

Ionescu se afla lîngă mine. M-am aplecat către el. Nu a fost nevoie de cuvinte. M-a interceptat imediat. S-a ridicat de pe scaun părăsind încăperea.

Flavius Mircescu tremura, aprins la faţă, şi mă privea într-un fel anume, implorînd ajutor, poate milă, altceva nu. Era sfîrşit. Să fi intuit că nu mai avea rost să ascundă nimic?

— Da. Sînt fotografiile prime, făcute atunci cînd s-a descoperit tezaurul. Le-a executat Pavel Nistor… mortul.

— Acum s-a regăsit tezaurul. Este complet?

— Este. Nu lipseşte nimic. Ştiam pe dinafară toate piesele care au fost descoperite… Fotografiile de unde le aveţi?

— Adică clişeul?

— Da, clişeul.

— Nu credeţi că este datoria dumneavoastră să ne explicaţi acest lucru? Unde a dispărut clişeul? Cine avea interes?

— Eu nu ştiu.

— Interes poate că aveţi şi dumneavoastră. Numai privind una din fotografii, după cîte se pare, executată în această încăpere: pe scaunul din camera dumneavoastră, într-o ţinută mai mult decît libertină stă Sultana Onu şi, în plus, cele trei volume din „Civilizaţia greacă”, din care unul deschis şi gol pe dinăuntru, şi se pot trage unele concluzii. Dumneavoastră nu vă spune încă nimic fotografia?

— Ce trebuie să ştiţi?

— Tot. Şi numai adevărul. Altceva nimic. Improvizaţiile şi minciuna ne-au dat destul de furcă.

— Aici este Sultana.

— Ştim.

— Lumea vorbeşte…

— Lumea vorbeşte… şi ce este?

— Am crezut că acest lucru nu intră în sarcinile dumneavoastră.

— Nu intră cînd la mijloc nu este vorba de o crimă. Cînd nu dispar tezaure de importanţă naţională. Atunci da, nu este

sarcina noastră. Este a altora. Dar aici este vorba de altceva.

— Da. Trăiesc cu Sultana Onu.

— Cînd s-a executat această poză?

— În urmă cu trei-patru zile de a se produce descoperirea tezaurului.

— De către cine? De Pavel Nistor?

— Nu.

— Nu?

— Nu. Poza a executat-o tatăl meu.

— Cu aparatul lui Nistor?

— Da. Se afla la mine în birou. Nistor era nedespărţit de aparat. Mi-a cerut un rolfilm nou, fiindcă le isprăvise pe celelalte. Tocmai în ziua acea a venit maşina muzeului şi le-a adus. A încercat aparatul la mine, aici. Mi-amintesc precis. Atunci l-a strigat cineva şi a plecat grăbit. Tatăl meu se afla la mine. A venit între timp Sultana, care s-a aşezat pe scaun. Nu aveam secrete faţă de tata, nu mă feream de el. Bătrînul a luat aparatul şi în glumă a executat o poză. Bănuiesc că nu a ştiut că are clişeu.

— Bănuiţi? De ce?

— Altfel nu făcea poza.

— De ce?

— Să nu fi observat cărţile?

— Deci ştiaţi…

— Am bănuit numai. De fapt atunci, în acea zi, am bănuit.

— Pînă atunci?…

— Jur că nu mi-a trecut prin cap.

— Şi tocmai atunci v-aţi luminat?

— Poate nu mă credeţi, dar atunci Sultana a venit spre mine şi ocolind biroul, s-a jucat cu una din cărţi. Era pe colţul biroului şi luînd-o în mînă a deschis-o. Era… aşa cum apare aici în fotografie. Atunci am început să bănuiesc adevărul…

— Care?

— Că ceva nu este în regulă.

— Prea evaziv spus. Mult prea evaziv. Şi apoi?

— Apoi a venit Nistor. Brusc, tot aşa cum dispăruse, şi a luat imediat aparatul. Nimeni nu a schiţat nici un gest. Iar tatăl meu, sînt convins, nu a ştiut că era clişeu în aparat. Tîrziu, cînd a văzut cartea deschisă, s-a înroşit şi s-a înfuriat. Acest amănunt m-a făcut să cred că…

— Se ocupă şi cu alte lucruri, care nu sînt permise.

— Da. De aceea am acoperit totul. Doar este tatăl meu. Trebuia să tac.

— Nu din această cauză. Ci fiindcă la mijloc era Sultana Onu. Era în joc cariera dumneavoastră. Din această cauză aţi ocolit adevărul şi nu pentru că vă era frică să vă demascaţi tatăl.

Şi-a plecat capul, sfîrşit. Nu l-am lăsat să respire. Nu merita.

— O ultimă întrebare. Cine a mai fost de faţă? A mai fost cineva?

— Nu ştiu precis.

— Trebuie să-mi răspundeţi. Gîndiţi-vă bine. Nu a trecut prea multă vreme de atunci ca să nu aveţi în faţa ochilor totul. Lucrurile, persoanele, tot. Este cazul să o aducem aici şi pe Sultana?

— Nu. Vă rog, scutiţi-mă de acest lucru.

— Procedura ne obligă să o chemăm.

— Nu o chemaţi. Lăsaţi-o. A mai fost... a mai fost Stelian Platon.

— De ce?

— Bănuiesc că avea treabă cu tatăl meu. Poate cu mine.

— Şi a văzut totul?

— Asta nu mai ştiu. Poate.

— Vă rog să completaţi declaraţia.

A durat mult. O jumătate de oră. Apoi am deschis uşa şi l-am chemat pe Ionescu. A intrat împreună cu Sultana Onu, pe care am interpelat-o în aşa fel ca Mircescu, pe care l-am rugat să şadă după perdeaua unui paravan, să audă totul. I-am pus aceleaşi întrebări. Răspunsurile erau identice. Dar ni le-a dat fără nici o stînjeneală.

— De ce nu mi-aţi spus adevărul de la început?

— Care? Că am legături intime cu Flavius?

— Nu. Că Alexe Mircescu se ocupa şi cu...

— Asta nu ştiu. V-am spus numai că am văzut. În rest, deduceţi dumneavoastră. Nu aveţi decît să-l chemaţi şi pe domnul Platon. Va spune cu siguranţă la fel.

Apoi după o mică pauză:

— Eu nu sînt vinovată. Nu am nici un amestec.

— Dar legătura cu... Flavius?

A tăcut.

Capitolul XIII

Au trecui încă trei zile, în care timp toţi am alergat zdravăn. Mă simţeam epuizat. Oboseala îşi spunea cuvîntul. Se procedase la o arestare şi chiar terminasem primul interogatoriu, cînd împreună cu locotenentul Ionescu şi cu maiorul Teodorescu am fost chemat din nou de către şeful miliţiei. Nu eram surprins. Urmărea acum cît mai operativ, pe viu, mersul anchetei. Ne-a invitat pe toţi la masa de consiliu şi ne-a cerut să-i raportăm cît mai exact cum decurge anchetarea cazului pe care eu îl numisem încă de la început „jocul nopţii”. Maiorul Teodorescu s-a uitat la mine şi a spus cu glas hotărît:

— Este bine să ne raporteze căpitanul Bogdan.

— Să analizăm, căpitane, mi se adresă mie şeful Miliţiei, numai ultimele evenimente care au condus la identificarea asasinului. Pentru că am studiat rapoartele de pînă acum.

Am aşteptat să văd dacă mai are ceva de întrebat.

— Tovarăşe colonel, cazul nu a fost simplu. Cunoaşteţi unde am ajuns şi ce am făcut pînă în momentul de faţă. Tezaurul a apărut, am raportat în ce împrejurări. Aparent unele lucruri erau clare, dar ne rodea faptul că un motiv de crimă putea fi şi acela al însuşirii lucrării ştiinţifice a lui Pavel Nistor. Pentru aceasta locotenentul Ionescu a avut de întîmpinat multe. Acasă la Pavel Nistor aproape nimic nu mai era la locul lui. Nepotul său, inginerul Nistor pusese mîna pe toate. Şi asigurarea o încasase. Vrednic băiat. Pe noi ne interesa însă moştenirea ştiinţifică. Nu vă ascundem că l-am bănuit şi pe nepot. Mă rog, acolo nu s-a găsit nimic, pe şantier la fel. Disperasem. Tîrziu ne-a venit ideea să verificăm şi biroul lui Pavel Nistor de la muzeul judeţean. Acolo am descoperit manuscrisul. De fapt, treizeci şi cinci de file, scrise de mînă, şi alte două, cu diferite notiţe care se refereau la descrierea unor obiecte descoperite în ultimii treizeci de ani pe teritoriul judeţului D. Nimic de zis, dacă trăia, putea să termine această lucrare, să o publice, dar în stadiul în care se găseşte, este mult prea puţin.

— Poate mai avea şi altă lucrare.

— Ne-am gîndit şi noi, tovarăşe colonel. De aceea am întrebat-o pe Iulia Andrica. Ne-a spus clar subiectul lucrării lui Pavel Nistor, acelaşi cu subiectul pe care îl are manuscrisul găsit

la muzeu, şi că nu crede să fie în formă definitivă, ci la început. Ne-a mai spus că Nistor a adunat mult material, un adevărat tezaur documentar care se referă la judeţul D., din care am găsit un număr de douăsprezece documente. Interesant însă mi s-a părut acesta, pe care vă rog să îl studiaţi puţin:

„Milostiiu bojiiu Io Grigorie Ghica voevod i gospodar zemli Ungrovlahiscoe, davat sfintei şi dumnezeieştii mănăstiri Dealul din sud Dămboviţa, unde să cinsteaşte şi să prăznuiaşte hramul sfîntului ierarh şi de minuni făcătoriu Nicolae de la Mira-Licheia şi părintelui egumenului de la această sfîntă mănăstire chir Ilarion arhimandritul.

Ca să aibă sfînta mănăstire a ţine şi a stăpăni o liveade ce iaste la vale împotriva vii răposatului Andronache clucer Palada şi o stăpînea acum jupăneasa Porhira ce au fost noră clucerului Andronache.

Care vie iaste în dealul loc liber din sud Dămboviţa, iar pe moşiia aceştii sfintei mănăstiri. Şi fiindcă această vie mai denainte au fost a răposatului Mihai spătar Cantacuzino, după vremi au fost rămas paragine cătăva vreame pănă cînd au cumpărat-o mai sus numitul Andronache clucer de la nepoţii spătarului Mihai.

Şi fiindcă Andronache Clucer avea trebuinţă de acea liveade şi ca să nu dea nici otaştină la mănăstire, alt n-au avut cum face fără decăt prin mijlocirea răposatului Methodie episcopul Buzăului, mergînd în partea locului la Tărgovişte, cănd au fost paharnic Mihai Bărbătescul vornic Tărgoviştii, au fost dat episcopul Methodie carte de adeverinţă clucerului Andronache întru care scrie că cercetînd pentru acea livede au dovedit cum că au fost a spătarului Mihai împreună cu viia luată de la mănăstire cu schimbu, dănd mănăstirii un loc mai lăngă mănăstire ce l-au fost cumpărat spătarul Mihai de la un om ce l-au chemat Sîrbul.

Cu care loc ş-au lărgit mănăstirea drumul ce să sue la mănăstire. Şi încă ar fi mai dat, tot pentru acea liveade, o cărstelniţă, i un potir, i discos de argint.

Adeverind pentru aceste schimburi cum că au adus pă trei oameni bătrîni de au mărturisit, anume pă Lepădat vătaf, i pe Vladul Muerea, i pe Milea. Şi încă i-ar fi încredinţat şi prin blestem de au spus adevărul. La care cercetare scrie că au fost

faţă şi Gherasim ce au fost atunci egumen mănăstirii Dealul.

Şi într-acestaş chip dănd Methodie episcopul carte la mîna clucerului Andronache, care carte Andronache clucer arătându-o domnii sale Mihai Vodă, domniia sa s-au încredinţat de i-au dat şi hrisovul domnii sale de stăpînire. Deci acum fiind năstavnie aceştii sfinte mănăstiri cuviosul Ilarion egumen şi cunăscănd că mănăstirea iaste năpăstuită de Andronache clucer cu acea livede şi nici otaştina nevrănd să-i dea după obicei, precum dau şi alţi vecini ce sănt şi de parte de acea vie şi de alta, nu au mai putut suferi, ce au venit de-au dat jalbă la domniia mea.

După care jalbă, domniia mea am dat poruncă de ş-au trimis jupăneasa Porfira scrisorile făcăndu-ţi vechil pe loc liber. Şi au eşti cu mai sus numitul egumen la divan, înaintea domnii mele, aducînd faţă şi pe Gherasim ce fusese egumen atunci şi pă Luca ce au fost egumen în urma lui Gherasim. Şi întrebăndu-se ce ştiu de aceasta Gherasim au răspuns că viind Methodic episcopul în partea locului căndau fost Mihai Bărbătescu vornic Tărgovişţii, i-au scris Methodie episcop şi lui pohtindu-l ca să facă un aşăzămînt cu Andronache clucer că nu-l mai supere de otaştină şi să-i lase şi acea livade să o stăpînească.

La care Gherasim i-ar fi dat răspunsul că nu iaste el volnic să facă nimic cu ale mănăstirii. Apoi Methodie episcop zicînd că va să cerceteze pentru aceasta, au chemat şi pă Gherasim acolo faţă. Şi Gherasim cerănd să-i arate poruncă domnească şi aşa să meargă. Şi nefiind porunca domnească, n-au vrut să meargă. Iar Methodie episcopul şi cu Mihai Bărbătescul au dat la măna clucerului Andronache această carte ce s-au numit mai sus. Aşijderea şi Luca Proegumen, fratele episcopului Methodie, au mărturisit cum că pă dînsul l-ar fi trimes episcopul Methodie de au cercetat şi nimic n-au putut dovedi, numai fiindcă frate-său, episcopul au avut priiteşug cu Andronache clucer, i-au date carte într-acestaşi chip.

Iar pentru cărstelniţă, i potir şi discos ce le numeşte că le-au dat schimb spătaru Mihai şi cum că ar fi toate cu pecetea spătarului Mihai, numai cărstelniţa iaste cu pecetea spătarului Mihai. Şi şi cărsteiniţa iaste scrisă împrejur cu slove săpate cum că au fost a mănăstirii veche şi turnăndu-se au prifăcut-o spătaru Mihai pentru pomenirea sufletului său.

Au mai răspuns mai sus numitul Ilarion egumen cum că şi acum se află la mănăstire oameni bătrîni care ştiu că însuşi

spătaru Mihai vrînd ca să nu păgubească mănăstirea, şi-au fost dînd otaştina după obicei. Şi acel loc cu care s-au mai lărgit drumul mănăstirii iaste dat de domniia sa răposatul Constantin vodă Brăncoveanul. Deci domnia mea împreună şi cu sfinţia sa părintele mitropolitul ţării chir Neofit şi cu toţi cinstiţii credincioşii boiarii divanului domnii mele cercetînd acest lucru foarte cu amăruntul şi văzînd că Methodie episcopul n-au avut datorie pentru aceasta, de vreme ce eparhia sfinţii sale n-au fost, nici poruncă domnească n-au avut, ci au făcut piste orănduiala sfintei pravile, că nici cercetarea ce o arată că au făcut nu iaste adevărată, de vreme ce Gherasim egumen n-au fost faţă, precum îi numeşte, nici potir şi discos nu sănt cu pecetea spătarului Mihai şi crăstelniţa deşi iaste, dar o numeşte că pentru pomana au prefăcut-o cu argintul mănăstirii. Şi locul ce-l numeşte că l-au dat, de au lărgit drumul mănăstirii, îl adeverează oamenii bătrîni cum că răposatul Constandin vodă Brăncoveanul l-au dat de pomană. Şi însuşi Luca proegumen, frate episcopului Methodie fiind, mărturiseşte că nici au făcut fratesău cercetare la aceste ce le arată prin carte de adeverinţă şi mai vărtos că jupăneasa Porfira n-au avut nici o scrisoare de la mănăstire ca să adevereze de acele schimburi. Din care s-au cunoscut că Methodie episcop n-au urmat dreptăţii, ci au căutat prieteşugului.

Între aceia, domniia mea cu dreaptă judecată am judecat şi am hotărît printr-acest cinstit hrisov al domnii mele ca sfănta mănăstire Dealul să ţie şi să stăpînească atît acea livade ce s-au numit mai sus, luăndu-şi tot venitul ce să va afla pe dănsa, căt şi de la vie să-şi ia otaştina pe fieştecare an, după obicei, pentru că s-au adevărat că iaste dreaptă şi veche moşie a sfinţii mănăstiri.

Iar cartea episcopului Methodie văzănd-o că rău şi fără cale au făcut-o, cu care carte au înşălat Andronache clucer şi pă domniia sa Mihai vodă de i-au dat hrisovul domnii sale, luăndu-se de la măna mai sus anumitei jupănese, atăt hrisovul domnii sale, Mihai Vodă căt şi cartea episcopului Methodie, domniia mea am spart hrisovul ce s-au zis mai sus. Aşijderea au spart şi părintele mitropolitul cartea episcopului Methodie.

Drept aceia, să aibă sfînta mănăstire a stăpîni acea livade cu bună pace de cătră mai sus numita jupănească şi de cătră tot neamul, clucerului Andronache, în veci neclătită. Şi oricine va

avea supt stăpînire acea vie să aibă a-ş da la mănăstire otaştina după obicei, în toţi anii. Şi am întărit hrisovul acesta cu toţi cinstiţii şi credincioşii boiarii cei mari ai divanului domnii mele: pan Grigorie Greceanu vel vornic, i pan Constandin Dudescul vel spătar, i pan Ianache Hrisosculeul vel ban, i pan Constandin Brăncoveanul vel logofăt, i pan Barbul Văcărescul vel vistier, i pan Ştefan Văcărescu vel clucer, i pan Grigoraşco Ghica vel postelnic, i pan Iorgache vel paharnic, i pan Nicolae Dudescu vel solnic, i pan Nicolache Hrisosculeul vel comis, i pan Ianache vel sluger, i pan Stavru vel pitar. Şi ispravnic Constandin Brăncoveanul vel Logofăt. Şi s-au scris hrisovul acesta întru al treilea an dintru a doao domnie a domnii mele aici în oraşul scaunului domnii mele Bucureştii, de Constandin Mălăescu logofăt de la visterie, la anul de la zidirea lumii 7258/1750, iar de la naşterea Domnului Isus Hristos 1750, measiţa mai 18 dni. Grigorie Ghica voevoda. Barbul Văcărescul vel vistier procitenomu”.

— V-am rugat să citiţi întregul document nu întîmplător. Grigore Ghica voievod a dat în stăpînire Mănăstirii D. o livadă şi o vie pe care un clucer, înainte de anul 1750, pe nume Andronache Palada le luase prin înşelăciune, ajutat fiind de Methodie episcopul Buzăului. Rezultă că acele acte vechi au fost sparte, adică anulate. Ei bine, mănăstirea D. este tocmai locul unde se află acum şantierul. Să fi găsit Pavel Nistor şi alte izvoare din care să fi tras concluzia că aici se află îngropate... mă rog, ceea ce s-a găsit?

Mă ascultau toţi în linişte. Deodată colonelul interveni:

— Nu m-aţi convins că Nistor nu avea pregătită şi altă lucrare. Mai am nevoie de argumente.

Eram sigur că şeful va reacţiona în acest mod.

— Trebuie să vă mai spun. tovarăşe colonel, că împreună cu directorul muzeului şi cu un profesor de istorie de la liceul numărul trei, s-a procedat la confruntarea planului lucrării cu ceea ce s-a găsit scris. Din plan nu erau şterse decît două capitole, pe care dealtfel le-am găsit lucrate. în rest nimic. Argumentul hotărîtor au fost însă nişte notiţe găsite tot la birou, într-o agendă, şi datate cu cinci zile înainte de moarte, din care rezultă intenţiile lui Nistor în privinţa viitoarei cărţi. Ele arată că este vorba despre lucrarea începută, că Pavel Nistor nu avea o

altă lucrare gata, care să fi dispărut. Prin urmare nu aceasta a fost obiectul crimei. Treptat, pe lista suspecţilor au mai rămas numai cîţiva, am continuat eu să raportez. Mă refer acum la arhitectul Alexe Mircescu, bătrînul, care procurînd de-a lungul anilor pe diverse căi valori artistice...

— Căi care nu intrau atunci în conflict cu legea.

— Da, a fost o etapă cînd se achiziţionau pe nimic. Avînd la un moment dat o bogată zestre de antichităţi, picturi, cărţi, a găsit posibilitatea să le valorifice la muzeu, unde pînă la înfiinţarea comisiei pentru ocrotirea patrimoniului naţional, preţuirea şi achiziţia în sine depindea de orice, numai de valoarea autentică nu. în orice caz, aproape legal, a încasat sute de mii de lei. Nu este exclus ca bătrînul să fi intenţionat să le treacă peste graniţă şi să le valorifice acolo. Realist, şi-a dat seama probabil, în cele din urmă că acest lucru este imposibil. Deci le-a oferit muzeelor din ţară şi a încasat sume frumoase. Chiar foarte frumoase. A putut să trăiască fără să muncească, cum dealtfel a făcut toată viaţa. Dar... şi aici începe povestea. Prisosindu-i banii, i-a investit în...

— Apropo, unde l-aţi găsit?

— Ne-a dat puţin de furcă, a răspuns maiorul Teodorescu. După comunicat, a fost depistat în două zile la băile Herculane. Tratament, odihnă, dar găzduit la un particular şi nu la staţiune. Altfel îl descopereau şi mai repede.

— Nu te scuza. Nici nu era un pericol pentru noi. Un pericol activ. Dar... cei în cauză au fost?...

— Au fost, tovarăşe colonel.

— Bine. Continuă, căpitane.

— Deci i-a investit cumpărînd dolari. Şi a cumpărat destui. S-au găsit zece mii de dolari, toţi în bancnote de cîte zece dolari şi toate hîrtiile noi, plus zece bancnote a cite o sută dolari fiecare. Surpriza a fost colosală. La un asemenea stoc nu ne aşteptam. Erau aranjaţi cu grijă în vreo treizeci de cărţi din bibliotecă, toate cu filele tăiate. Ascunşi între copertele cărţilor, într-un loc unde nici hoţilor obişnuiţi nu le dă prin cap s [caute. În securitate deplină.

— Ţi-aminteşti, Teodorescule, mă întrerupse colonelul, că acum vreo zece ani am găsit într-o ascunzătoare tot la fel ca aceasta, între copertele unei cărţi, pistoale?... Cazul a fost transferat atunci organelor de securitate. Ţi-aminteşti?

Şeful meu nu-şi amintea, era limpede, altfel răspundea imediat. Am socotit necesar să-l scot din impas, reluînd expunerea.

— Calculînd la treizeci de lei dolarul, rezultă că bătrînul a investit peste trei sute de mii de lei.

— Măi Bogdane, cum este proverbul: De haram veniră, de haram s-au dus? I-aţi expertizat pe toţi?

— Absolut. Toţi sînt falşi, cu excepţia a zece hîrtii de cîte o sută. Poate o să fie învăţătură de minte şi pentru alţii care se ocupă cu asemenea lucruri. Sigur că Alexe Mircescu era convins că are bani buni, valută forte, am continuat eu, cînd el deţinea, de fapt, simple hîrtii colorate pentru care dăduse o mulţime de lei româneşti. Este drept... nemunciţi.

Cei oare i-a dat dolarii, hîrtiile false, s-a bazat pe faptul că Mircescu nu va putea constata falsurile niciodată. De scos din ţară dolarii nu putea, aici nu avea ce face cu ei. Cel mult speculă, dar riscul era prea mare. S-a contat deci mult pe psihologia victimei, a celui păcălit. Cît priveşte sutele bune, acestea le-a achiziţionat de la un străin. Aşa rezultă din declaraţii.

Se pune normal întrebarea: De unde au provenit dolarii falşi? Stocul masiv. Răspunsul ni l-a dat, fiindcă ne-a căzut în mînă, jurnalul fratelui lui Andrica, pe care, ulterior, l-am completat noi prin cercetările efectuate.

— Apropo. Aţi aflat exact cum a dispărut fratele lui Andrica?

— Da, tovarăşe colonel, a răspuns şeful. A fost trimis într-o misiune din care nu a mai revenit. Ori a fost executat, ori a fost trimis la o moarte sigură, ticluindu-se documentele care atestă moartea sa, în varianta pe care v-am spus-o. De ce a fost executat, de ce trebuia să dispară înţelegem acum. Ştia de dolarii găsiţi pe front şi pe care i-a însuşit fostul ofiţer de informaţii Stelian Platon. Cîţi? Atît cît acesta i-a dat lui Mircescu, plus ce veţi mai găsi la el. Fratele lui Andrica oricînd putea să vorbească despre Platon, să-i denunţe, atunci s-a recurs la asasinat, într-un fel sau altul. După război, Stelian Platon s-a dat la fund, cu tot, şi cu dolarii. A găsit însă, după ani şi ani, modalitatea să-i valorifice.

— De ce nu a părăsit oare ţara imediat după război? Atunci se putea, am zis eu.

— Şi-a făcut el socotelile. A existat ceva care l-a determinat

să rămînă aici. Poate o fi crezut că noul regim nu durează, că se va apuca de speculă, de negustorie. Poţi să ştii ce l-a determinat atunci să rămînă? Dacă îşi vedea de treabă, devenea alt om. Să nu fi ştiut că dolarii erau falşi?

— Eu înclin să cred, tovarăşul colonel, că nu. Cel puţin pînă să se hotărască să-i vîndă ilegal lui Mircescu. Poate atunci cînd a aflat, sau a bănuit, a procedat la valorificare.

— E puţin probabil să nu fi ştiut că sînt falşi. Dacă pe front i-a luat crezînd că face o afacere teribilă, ulterior a aflat cu siguranţă, măcar din citite, că nemţii aveau o adevărată industrie, în timpul războiului, lansînd pe piaţa străină dolari şi lire sterline false, dar atît de bine executate încît numai specialiştii le puteau distinge de banii veritabili. Ne apropiem, după cîte înţeleg, căpitane, de capăt.

— Da, mai avem de urmărit puţin. Aşa cum spuneam, Mircescu face parte din cei implicaţi. Dar nu el a fost criminalul. Moartea fratelui lui Andrica, pentru moment, l-a liniştit pe Platon. Între timp, a venit aici la noi, ca angajat al muzeului şi, din întîmplare dă peste Iulia Andrica, nepoata celui care în urmă cu ani, pe front, a fost trimis la moarte. Nu ştim cum a aflat Platon, de la ea în nici un caz, mai degrabă de la Mircescu, poate chiar şi de la Nistor, a aflat că Matei Andrica are de la fratele său un jurnal cu amintiri de pe front pe care îl poartă permanent cu el. Poate chiar Andrica, la un chef, să-i fi spus. Cert este că într-un fel sau altul Platon a aflat. Şi nu de mult. Cu puţin timp înainte de a fi asasinat Pavel Nistor. Deci şi-a făcut un plan. Trimite vorbă lui Andrica să vină la motel, chipurile chemat de arhitectul Mircescu bătrînul. Andrica vine, fiindcă era obligat lui Mircescu pînă peste gît, iar Platon ştia acest lucru. Dacă nu a fost o întîmplare venirea lui Mircescu, atunci probabil că el a fost chemat într-un mod similar. Urma ca la motel, Platon să intre în posesia caietului şi să obţină tăcerea de la Andrica, punînd în joc totul. Planul era bun, dar... Se descoperă în aceeaşi zi tezaurul. Cu puţin timp înainte, după ce Nistor schimbase rolfilmul aparatului în camera-birou din hambar, locuită de Flavius Mircescu, şi lăsase aparatul pe masă, dintr-o simplă întîmplare, bătrînul Mircescu imortalizase pe peliculă interiorul, pe Sultana Onu şi o carte deschisă, cu filele tăiate în interior, pregătită pentru a primi dolarii. Stelian Platon, care ştia de schimbarea rolfilmului, fiind de faţă, intuieşte gravitatea situaţiei. Poate

odată cu Flavius, care aşa cum v-a declarat, şi-a dat scama şi el. Pentru Platon însă, Flavius nu reprezenta un pericol. În joc era doar tatăl acestuia. Şi, apoi, îl avea la mînă cu Sultana Onu, putea oricînd să-l şantajeze. Cît despre ea, este destul de uşuratică, cu capul în nori, n-a făcut nici o legătură între o carte cu file lipsă şi scopul în care ar putea fi folosită. Nu a ştiut deci nimic. Se temea însă de Pavel Nistor. În aceeaşi seară, acesta merge la motel. Invită pe Iulia, apoi pe Şerban să-l însoţească, dar este refuzat. Stelian Platon, cîndva coleg de front, acum de serviciu, nu-l refuză. Primeşte invitaţia fiindcă îi apare şi frumosul prilej de a lua clişeul şi a-l neutraliza. Deci, subliniez. Dacă nu apărea tezaurul, era simplu.

Nistor nu a lăsat aparatul de fotografiat din mînă. Mai mult, a fotografiat tezaurul, a developat clişeul. Platon nu putea să prevadă acest lucru. Acum însă, era obligat să acţioneze. Îl însoţeşte pe Nistor la cabană. Servesc băuturi şi un prim prilej apare. Medicamentul pe care-l lua Andrica, majeptilul, de al cărui efect Platon a ştiut, este sustras. Un tub întreg golit în paharul lui Nistor. Ce a urmărit Platon? Să-l ucidă şi să pună mîna pe clişeu. A contat probabil pe faptul că Nistor rămîne peste noapte la motel şi totul se petrece simplu. Dar Nistor pleacă. Începutul fiind făcut, restul a urmat automat. Îl urmăreşte pe Nistor, dar nu observă că acesta nu mai are aparatul de fotografiat. Cu toate că Platon nu băuse. Ranga a luat-o de la motel şi la un loc mai ferit de priviri, l-a omorît. S-a debarasat de obiectul delict aruncîndu-l cît mai departe, peste raza obişnuită a cercetărilor, fiind cît de cît un cunoscător. Constatînd lipsa aparatului de fotografiat, deduce că Nistor l-a uitat la Munteanu de-aceea se întoarce la motel unde dă lovitura cunoscută în scopul de a obţine neapărat clişeul. O altă întîmplare îi aduce ghinion. Munteanu scosese deja clişeul, înlocuindu-l cu altul, pentru fotografiile pe care urma să le facă a doua zi. Clişeul căutat de Platon a căzut în mîinile noastre, după cum ştiţi.

Pentru că m-am oprit puţin, colonelul m-a îndemnat să reiau.

— Ajungînd la şantier, noaptea, destul de tîrziu, Platon a observat că în biroul din magazie nu este nimeni. Flavius fiind cu Sultana la ea în cort. Şi nestingherit de nimeni, deoarece şi Ion Mîndru o aştepta pe undeva pe Florica Munteanu, simulează furtul tezaurului – pe care îl duce pe şantier ceva mai departe,

ştiind că ulterior va fi regăsit. A urmărit ca prin furtul tezaurului să deruteze cercetările, sperînd că în timp lucrurile se vor linişti şi nu va fi demascat. Bineînţeles că acuzaţia de a deţine ilegal valută este floare la ureche, acum, faţă de faptul că a devenit ucigaş. Însă jocul lui, pînă la urmă, l-am descoperit.

— A recunoscut?

— Da. De prima dată.

— Percheziţia?

— A dat rezultate. S-a găsit valută, este la expertizare. Sînt tot bancnote de zece dolari. Noi. Mă rog, la fel ca cele de la Mircescu.

— Măi Bogdane, te-ai gîndit la faptul că Andrica a declarat că el l-a omorît?

— Bănuiesc că a fost legătura cu majeptilul pe care i l-a luat Platon. Poate chiar cu jurnalul fratelui său. La băutură vin altfel legăturile de gîndire.

— Mda. Eu tot mai am o neclaritate. De ce a declarat Florica Munteanu că a plecat pe şantier să ducă trei sticle de vin cerute de Mircescu? Că Platon i-a spus să le ducă?

— Am verificat. Nu-i adevărat. Ne-a mărturisit că trebuia să se întîlnească cu Mîndru, că Platon nu i-a spus nimic, dar faţă de bărbatul său avea nevoie de o acoperire. Că s-a folosit de numele lui Platon este doar o coincidenţă.

— Justiţia o să se pronunţe, interveni colonelul. Cu Mircescu bătrînul ce propuneţi? îl întrebă pe maiorul Teodorescu.

— Să fie trimis în judecată pentru deţinere ilegală de valută, dar în libertate. Bineînţeles numai pentru, cea veritabilă, adică pentru cele zece hîrtii de o sută de dolari.

— De acord. Staţi de vorbă şi cu procurorul.

— L-am consultat.

— Foarte bine. Şi acum, haideţi să plecăm fiecare pe la casele noastre. Mîine vom întocmi ultimele forme, după care justiţia îşi va spune cuvîntul.

Capitolul XIV

Seara, acasă, în sînul familiei m-am simţit excelent. Parcă eram pe altă lume. Nu-mi venea să cred. Ne pregăteam să mergem la sărbătorirea locotenentului Ionescu.

Cînd eram aproape îmbrăcat, a sunat telefonul. După ce am vorbit, am format un număr şi am spus:

— Nu Ionescule. În seara asta nu vom serba onomastica ta. „Jocul nopţii” s-a încheiat, dar chiar acum ne-a chemat şeful. O altă misiune.

Ai mei au rămas încremeniţi. Nu le-am mai spus nimic, orice cuvînt era de prisos.

În drum spre serviciu, un singur gînd m-a stăpînit: Tare aş dori să apuc vremea cînd noi miliţia vom fi aşa de... decor...

A fost ultimul gînd înainte de a primi noua misiune.